

LIBRARIES

UNIVERSITY OF WISCONSIN-MADISON

Sanioris medicinæ magistri D. Rogeri Baconis Angli, De arte chymiaë scripta : cui accesserunt opuscula alia eiusdem authoris. 1603

Bacon, Roger, 1214?-1294

Francofurti: Typis Joannis Saurii, Sumptibus Joannis Theobaldi
Schönnvetteri, 1603

<https://digital.library.wisc.edu/1711.dl/UK5IG466HQRJM8B>

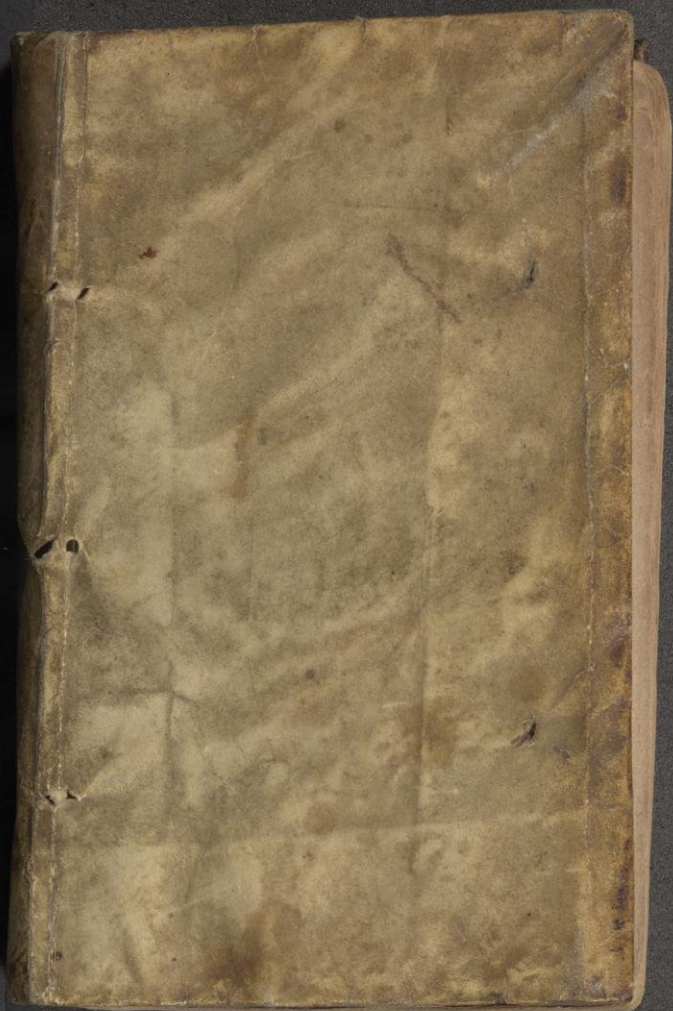
<https://creativecommons.org/publicdomain/mark/1.0/>

For information on re-use see:

<http://digital.library.wisc.edu/1711.dl/Copyright>

The libraries provide public access to a wide range of material, including online exhibits, digitized collections, archival finding aids, our catalog, online articles, and a growing range of materials in many media.

When possible, we provide rights information in catalog records, finding aids, and other metadata that accompanies collections or items. However, it is always the user's obligation to evaluate copyright and rights issues in light of their own use.

97

The Library
University of Wisconsin

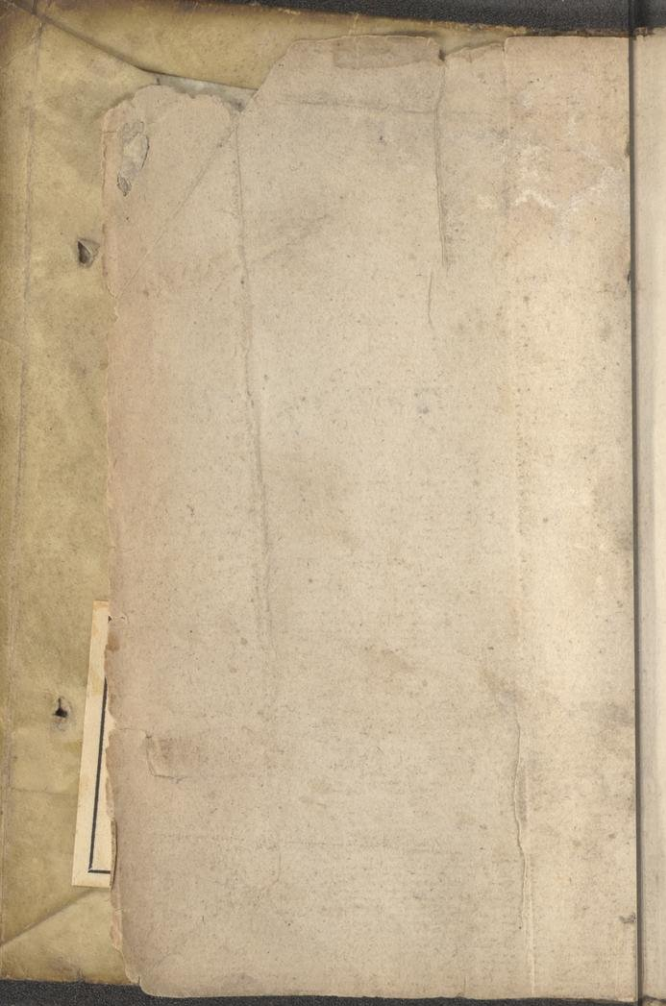
Duveen Collection

Purchased 1951

30 May 1711

V S

RE

IC

u o-

era-

ntia

pal-

is.

fo-

ti-

um

le-

re-

i-

o-

me

E/-

146

SA
D
BA
D
CV

YP

SANIORIS MEDICI
nae Magistri

D. ROGERI
BACONIS ANGLI,
DE ARTE CHYMIÆ
scripta.

*CVI ACCESSERVNT
opuscula alia eiusdem
Authoris.*

FRANCOFVRTI, ~ ~

typis Ioannis Saurij, Sumptibus Ioan-
nis Theobaldi Schönvvetteri.

ANNO M. DCIII. *2*

ROGERVS
BACON IN OPERE

TERTIO DICIT SIC
recitando quæ fecerat
in alijs libris.

DEinde completa partiū o-
peris maioris enumera-
tione, quia sexta scientia
est Alchymia, quæ utilis est val-
de & est de maioribus scientiis.
Ideo posui eam sub forma philoso-
phorum in suo loco in enigmati-
bus, promittens me expositurum
eam in sequentibus: Posthæc de-
scēdi ad peccata studij, & eius re-
media: Et in sexto peccato mani-
festando, descendi ad generatio-

4 PRÆFATIO.

nem rerum ex elementis, & texui illam totam vsque ad specialem generationem animalium & plantarum, & diligentius hanc practicaui, quia his aperiuntur magnarum scientiarum radices, scilicet naturalis philosophiæ, medicinæ & alchymie & res maximæ hic cõtinentur: Nam per eas certificatur non solum status generationis rerum corporalium, sed status innocentie quantum ad complexionem & causas immortalitatis, que fuit in primis parentibus & in omnibus fuisset si non esset peccatum ab Adamo commissum. Item status corpora-

immortalium post resurrectionē.
Ex his extrahuntur causse pro-
longationis vitæ humanæ, &
remedia contra infirmitates o-
mnes. Et sic habetur multum de
expositione ænygmatū alchymi-
sticorum, quæ prius tacta sunt. Et
texui generationem humorū ex
elementis. & omnes generationes
eorum: & ostendi qui sint inæ-
quales, & quomodo fiāt, & qua-
liter æqualitas possit fieri in hu-
moribus, & Somnia: & speciali-
ter descendi ad generationē me-
tallorum: quia hæc requiruntur
specialiter in sexto peccato studij.
Et tetigi naturas essentielles o-

97
mnium, & proprietates eorum, &
effectus, & maxime de auro.
Quia hoc fuit magis conueniens
exemplum ad propositū. Et tunc
comparavi hanc expositionem sa-
cræ scripturæ cū sua expositione:
& hæc quæ tetigi, de istarum re-
rum generatione, sunt de maiori-
bus & melioribus, quæ scribi pos-
sunt, tam pro speculatiuis quam
pro practicis & habent maxi-
ma secreta si bene intelligen-
tur, &c.

EX-

T.
iversi

Duve

Purc

EXCERPTA EX LI-
BRO SEXTO SCIEN-
tiarum quem fecit frater Ro-
gerus Bacon.

QUARTA vero scientia non modicam habet vtilitatem, in notitia rerum & scientia inquirenda: & est Alchymia speculatiua, quæ in particulari, & per experientiam, docet rerum inferiorum generationem, & naturas, ac proprietates inuestigat. Illa vero quæ practica dicitur, negotiatur per artificium circa opera vtilia personis & reipub. in trans-

3 EXCERPT. È VI. LIB.

mutatione metallorum vilium in aurum & argentū; & in compositione azufuri & ceterorum colorum, & in resolutione Cristallorū & margaritarum & aliorum lapidum, ac eorum compositione & augmentatione, & in operibus multis circa lapides preciosos & præcipue in præparatione multarum rerum quæ faciunt ad conseruationem sanitatis, & curationem ægritudinis & ad prolongationem vitæ mirabilem & potentem.

Idem

Idem Rogerus libro prædicto probat quod ex his cū adiutorio sciētiae experimentalis perspectiuæ & Astronomiæ operatiuæ, in tantum ex nobilitate complexionis excitaretur anima rationalis, & potentia intelligendi, vt possit de facili per se sine doctore, scire, omnes scientias & etiam in tantum, quod occulta præsentia & futura, sed & præterita magna animi nobilitate sentiret. Sed de hac scientia practica, nō intru-

do hic inter eas, quę faciunt
res & scientias bene sciri,
sed de speculatiua eius quę
docet primo naturas & pro-
prietates elementorum in
particulari; & secundo qua-
liter omnia fiant ex elemē-
tis. Et assignat 145. modos
mixtionis elementorum,
secundum quos modos va-
riantur complexiones o-
mnium rerum. Et docet in-
uestigare in singulis rebus,
quomodo sua complexio
propria inueniatur, & de-
scendit ad generationem
primorum corporum quę
sunt

sunt 4. humores inæqualis complexionis, quæ vocantur communiter Melancholia, Phlegma, Sanguis & Cholera. Ex quibus fiunt res omnes inæqualis complexionis. Et docet quintum humorem æqualem, ex quo componuntur corpora æqualis complexionis, vt est aurum (teste Auicenna) in hac scientia, & corpora post resurrectionem. Sed corpus Adæ in statu innocentia, & fructus Paradisi,

non fuerunt in æqualitate
hac, sed prope hanc æqua-
litem. Et materia prima
de qua loquitur Aristot. 9.
metaph. cum dicit, ex mor-
tuo non posse fieri viuum
nisi resoluatur in primam
materiam : habet multum
de humore æquali. Et simi-
liter, materia, de qua dici-
tur in fine, cõmunis trans-
lationis libri meteororũ. V-
bi asseritur, quod species
rerum trãsmutari non pos-
sint nisi fiat resolutio ad ma-
teriã primam quæ est cõso-
na huic humori æquali. Et
hac

hæc scientia multiplicat hic
veritates pulchras copiose,
& omnes verificat subtili &
profunda perscrutatione &
pertrāsīt ad generationē la-
pidū & sulphurū, & salium,
& atramentorū, & metallo-
rum, & colorum, & omni-
um venarum terrestrium &
quomodo per naturam fi-
unt in ventre terræ; & ad
omnia inanimata; & quæ
sunt essentielles naturæ o-
mnium, & proprietates &
affectus, & ingreditur com-
positionem corporis, plan-
tæ, & animalis & hominis.
quan-

quantum ad multa: & habet hoc facere propter Alchymiam practicam. Nam de partibus plantarum, & animalium, & maxime hominis, Alchymista practicus accipit illa per quæ vult transmutare metalla vilia in nobilea: & per quæ experimentator perfectus agere debeat ad conseruationem sanitatis, & ablationem ægritudinum, & prolongationem vitæ: hæc igitur scientia perficit naturalem philosophiam vulgaram in libris Arist. & Aui-cennæ.

cennæ. Nam de is omnibus, nihil habemus in libris eorum, nisi quædã verba vniuersalia, & parui valoris, & hæc scientia ministrat medicinæ totam simplicem medicinam de rebus inanimatis. Nam medicus accipit notitiam rerum ab hac scientia, sicut manifestum est ex libro secundo medicinæ Auicennæ. & ex aliis libris medicorum: & propter has causas omnes patet, quod hæc scientia est valde utilis, & potens ad faciendam notitiam

97
16 EXCERPT. ÈVI. LIB.

tiam rerum huius mundi,
& aliarum scientiarum sine
enim ista, nihil dignum in
philosophia naturali, de re-
bus inanimatis scitur, nec
in medicina, nec in Alchy-
mia practica.

EXCER

T
iversi
Duve
Purc

EXCERPTA DE LIBRO AVI-

CENNÆ DE ANIMA I. DE

maiori Alcimia per fratrem Rog. Bacon.
& est titulus hic metaphoricus, sicut ea
quæ in libro continetur. Nam alius est liber
eius de anima, scilicet sextus naturalium;
qualis est liber Arist. de anima: & hic liber
est sua Alcimia maior: nam minor est

libellus quem fecit ad

Hafen.

NILLIUS nomine, qui
maior est, & Dominus
totius mundi dixit, Ab-
huali Abintine, istum librum
feci in anima, quia anima est al-
tior corpore, & non potest vide-
ri oculis, sed mente, quia oculis
tantum rem attente videt, & mens
videt proprietatem: Ideo altio-
ra sunt ea, quæ videntur men-
te, quam ea, quæ videntur oculis,
& anima est pars circuli genea-
logiæ.

logię, & circulus animæ est altior
aliis circulis, scilicet de corpora-
libus circulis, & spiritualibus: Et
ego diuisi librum istum de ani-
ma per 10. dictiones. Sed ante-
quam incipiam loqui de dictio-
nibus, loquar de rebus proficiē-
tibus huic libro, & ideo sunt, 11.
dictiones siue libri. Dixit Abu-
hali Abintine. Laus Deo, quia nō
est alius in seculo creans res; &
ipse est solus & fortis in magni-
tudine sui honoris, & ipse videt,
& scit omnia, quæ in cælo & in
terra sunt, & dat homini ratio-
nem reducendi res ad primam
naturam earum, quia ipse est
Deus, & non est alius præter i-
psū. Elemēta sunt 4. ignis, aqua,
aer, terra, modi id est pprietates
sunt 4. calor, frigiditas, siccitas,
& hu-

DE ARTE CHYM. 19

& humiditas: & yle est res in qua non est calor, nec frigiditas, nec siccitas, nec humiditas, & non est corpus. Et elemēta sunt facta de yle: & vnumquodque elementorū conuertitur in naturā alterius elementi & omnis res in quamlibet. Nam hordeum est equus per vim, id est, naturā occultā; & triticū est homo per vim: & homo est triticum per vim. Et si tu intelligas conversionem vnus elementorum in alterum, intelliges totum magisterium. Quod autem infert de quatuor farinis, & panibus factis ex eis, intelligit 4. elemēta; quia dicit similitudo primi panis est terra rerū. Per muscas vero & scarabeos & formicas, intelligit immunditias elementorū purgandas

das furnū magisterii in quo as-
sentur 4. elementa docet fieri
12. palmarum in longitudine, &
tot in latitudine, & 24. in altitu-
dine: quatuor elemēta sunt pri-
ma distillatio, & secunda tertia,
& quarto lauamentū & inten-
dit secūdam quod docet Rasis
in libro qui lumen luminum di-
citur, quod prima est aquæ exal-
tatio, secunda est olei egressus,
tertia est seperatio ignis ab hu-
more aereo, quarta est lotio
fecum pro terra: Ex his verbis
& farinis & panibus, patet quod
elementa non sunt simplicia,
quia hæc nō possunt tractari per
manus Artificis, ne per se collo-
cari, sed sunt humores simpli-
ces, qui sunt corpora diuisibilia,
& per se reponi possunt: Terra
solui-

foluitur tarde, aqua citius quam terra & aer, ignis tardius quam aer. Scitur quod terra est frigida & sicca, quia si apponas eam super carnem tuã, refrigerabit & exsiccabit eã. Itẽ per hoc quod sole in æstate exsiccante humiditates aqueas in terra, & elõgato in hyeme, redit terra ad naturã suã, & fit frigida & sicca: quod aer fit, ostendit per folles, qui congregant aerem & exspirant, & per vitrum inflatum, quia aer exit & sentitur tactu, & aer est ventus vt dicit, sed non est verbum proprium, sed vulgatum. Quod aer fit calidus, ostendit per hoc, quod non conuerti potest aqua in aerem, nisi per ignem: & quia aer est cibus ignis & cibus est de natura cibati.

Si

22 ROGER BACON.

Si enim accendatur lampas olei & claudatur in vase terreo, statim extinguitur, quia aer excluditur, qui est cibus nutriendi ignem, quod vero nutrit, est de natura nutriendi, quia panis nutrit, & saluat hominem, scamonea interficit, quia non est cibus: aeris natura est leuitas, quia natat super aquam, & soluitur cito in ignem, vt patet in oleo opposito in igne, flamma fit magna. Aqua est frigida & humida, quia corpora nostra posita in ea, in frigidantur & humida fiunt, vt patet in natantibus, & aquæ & aeri est humiditas, quia dimittunt res ingredi in se, sed non est tanta humiditas aquæ sicut aeris, ideo non dimittit omnes res ingredi in corpore

pore suo sicut aer. Cum coquitur aqua resoluitur in fumum seu vaporem, & ille fit aer: ergo aqua fit aer: & ignis in lapide incluso extinguitur, sed non in nihil, ergo in aerem: & si condensetur ille aer, quando extinguis ignem conuertetur in aquam, & de terra surgit puluis; & ille puluis vertitur in aerem: ergo quodlibet vertitur in quodlibet. Scire debes, quod sunt res, in quibus duo elementa sunt maiora, & sunt in quibus tria sunt maiora, & sunt in quibus vnum est maius: & sunt in quibus omnia æqualiter. Est ergo vna diuersitas quod ignis & aer sunt maiora: secunda, quod ignis & aer sunt minora: tertia, quod ignis & aqua sunt
 maiora

maiora: quarta quod ignis & a-
 qua sunt minora, quinta quod
 ignis & terra sunt maiora, sexta
 quod ignis & terra sunt minora,
 septima, quod aer & aqua sunt
 maiora: octava, quod aer & aqua
 sunt minora, nona, quod aer, &
 terra sunt maiora: decima, q̄
 aer & terra sunt minora: vnde-
 cima, quod aqua & terra sunt
 maiora: duodecima, quod aqua
 & terra sunt minora: Et sic ha-
 bes diuersitates secundas. Mo-
 dō habebis diuersitates tertias:
 Inter quas prima est, quod ignis
 aer & aqua sunt maiora: secun-
 da, quod ignis, aer, aqua sunt mi-
 nora: tertia aer, aqua, terra ma-
 iora: quarta ignis, aqua terra ma-
 iora: quinta aer, aqua terra mi-
 nora: sexta ignis, aqua, terra mi-
 nora:

DE ARTE CHYM. 25

nora: et hoc modo si diuidas illos modos veniunt tibi de primo. 16. de secundis 64. de tertiis 47. de quartis, de quibus modo dicemus. 18. & sunt oēs 145. Modo dicā tibi de quarta diuersitate: Ignis multus, aer minus, aqua minus, terra minus: secunda diuersitas, aer multus, aqua minus, terra minus, ignis minus: & quia tu es acuti ingenii, tu trahes omnes has diuersitates ad lucem, & figurabis eas, vt scias omnia componi ex eis: verbi gratia: si vis soluere pomū ad 4. elementa, debes scire quod pomum est calidum & frigidum, siccum & humidum per fortitudinem id est, per vim & naturā occultam nō per factum, id est, nō actualiter, quia se actualiter, tunc com-

B

bureret

bureret tangentem, & refrigi-
 daret, & exsiccaret, & humecta-
 ret. Tere ergo pomum, & mitte
 in cucurbitā cum alembico, &
 distilla sicut rosam, & exhibit a-
 qua simplex, & quod remane-
 est terra, & ignis resoluitur in fu-
 mum, & aer versus est in aquam;
 nam aer est in pomo, quia natat
 super aqua. Et in lacte est aqua
 multa aer minus, terra minus,
 ignis minus: quia bene vides in
 eo aquam si congelaueris id est
 coagulaueris: & butyrū est suus
 aer, quia cōuertitur in flammā,
 & aer est cibus ignis, & caseus
 est sua terra, & serum est sua a-
 qua, & ignis est ibi, quia lac est
 sanguis contractus, & sanguis est
 calidus: ergo lac est calidum. Et
 si vis lac soluere ad 4. elementa,
 sicut

sicut fecisti pomum : accipe lac
 calidum abstractum à bestia, &
 mitte in cucurbitam cum alem-
 bico & distilla sicut aquam ro-
 faceam. Et quod primo inde
 distillabit, erit clarius lachryma;
 & illud est aqua: postea distilla
 aliud non tam clarum, & illud
 vertitur in colorem citrinum, &
 illud est aer postea remanet ter-
 ra combusta in fundo nigra, ig-
 nis euauit in vaporibus, & ef-
 ficitur fumus, & fumus vertitur
 in aquam, & sic debes scire in
 omni re, in qua diuersitate sit
 de quarto, & in quo loco de
 145. diuersitatibus, & in vitro
 est vna de secundis diuersitati-
 bus, scilicet vbi aqua & terra
 sunt maiora, & vitrum habet

calorē, quia in ventre terræ generatur calor, quia in hyeme coangustatur calor solis in terra, eo quod calor æstatis fugatur à frigiditate terræ quæ est in hyeme in superficie terræ & intrat terram calor, & calefacit aquam & alia quæ sunt in terra, & homo si ingrediatur ibi patitur calorem & in æstate frigus: Et homo in diebus hyemis propter tempus frigidum habet frigus, & quando trahit aquã putat quod sit calida, & ipsa non mutatur de sua natura: Et similiter in æstate, quod ipsa sit frigida, & ipsa non mutatur de sua natura. Constat per primam partem sue sententiæ quod aqua in terra sit calida in hyeme: ergo quod dicit secundo non intendit nisi quod magis

magis apparet calida propter frigus hominis. Quod vitrum sit calidum, probabo, se luitur in igne, & omne quod soluitur in eo est calidum, nō tamen per superabundantiam: & quod vitrum fiat ex aqua & terra, patet per instrumentum factum de terra & aqua, in quod illi qui volunt soluere argentum, proiiciunt partes argenti, & ponunt subtus ignem & vas illud fit vitrum, quādo pluries est hoc factum: & hoc accidit figulis, & qui faciunt caldaria, & fabricis, & qui soluunt metalla, & qui faciunt tegulas hoc idem faciunt, & quando tegula multoties & diu coquitur, efficitur vitrum, quia quod natura facit cum calore solis in centum an-

B ; nis, fa-

nis, facimus nos in paucis die-
 bus. Et in petra sunt quatuor e-
 lementa. Nam etsi visu non in-
 veniantur ibi, mente tamen in-
 veniuntur. Dixi tibi verbum in
 diversitate quarta, primum mo-
 dō complebo hic, debes igitur
 invenire in rebus huius seculi, si
 in eis invenire poteris de istis di-
 versitatibus, & sunt iste, ignis aer
 maiores, aqua & terra minores,
 ignis maior omnibus, aer minor
 igne, aqua minor terra, terra mi-
 nor aqua: aer & aqua grandes,
 terra & ignis minores: aer ma-
 ior, aqua minor, & terra minor
 aqua, ignis minor terra: aqua &
 terra maiores, ignis & aer mino-
 res: aqua maior terra ignis mi-
 nor terra, aer minor igne: Ignis
 & terra maiores, aer & aqua mi-
 nores

nones, ignis maior terra, aer minor terra, aqua minor aere: & de istis diuersitatibus facias quod facere potueris, quia propter istas dicunt vnamquamq; rem calidam & siccam, aut calidam & humidam, aut frigidam & siccam, aut frigidam & humidam: Et si tu misceas pondera recta de aqua & igne; quod mixtum est non calet, nec infrigidat, nec deficcet, nec humectat: & eodem modo est de aere & de terra. Sic vna diuersitas, scilicet q̄ ignis maior, aer minor, aqua minor, terra minor, & ponamus vnā partē, de igne & aere medium: de aqua quartam, de terra octauam. In igne igitur est medietas caloris, & medietas siccitatis, in aere quarta

caloris, & quarta humiditatis; in aqua frigiditatis octava, & octava humiditatis, in terra medietas octavae frigiditatis, & medietas octavae siccitatis, habemus igitur in igne medium caloris, & in aere quartam caloris: Et ita est in hoc corpore de calore vnum minus quarta, & de siccitate propter ignem est medium vnius, & propter terram medietas octavae: & de frigiditate propter aquam est vna octava, & propter terram medietas octavae: & de humiditate propter aerem quarta, & propter aquam octava. Auferamus igitur de calore partes frigiditatis, quae sunt octava, & media octava, tunc remanebunt de calore medium vnius

nius, & mediū octauæ, id est qua-
 tuor octauæ & media, quia quar-
 ta valuit duas octauas, & mediū
 valuit 4. Et si auferamus humidi-
 tatem à siccitate erit vna octaua
 siccitatis, & media octauæ: quia
 in igne sunt 4. octauæ siccitatis,
 & in terra media octauæ, & in a-
 ere duæ octauæ humiditatis, &
 in aqua vna octaua; quapropter
 hoc corpus erit calidum & sic-
 cum; nam si octaua & media fri-
 giditatis, quæ sunt ibi velint fri-
 gescere, media pars caloris &
 media octauæ non permittunt;
 & sic non permittit siccitas hu-
 miditatem operari; Sed melius
 esset, vt in igne poneretur vna
 pars caloris, & vna siccitatis, &
 in aere medium humiditatis &

mediū caloris; & in aqua quarta
 frigiditatis & quarta humidita-
 tis, & in terra octaua frigiditatis
 & octaua siccitatis, & sic inten-
 dit, nam Alchymistice loquitur.
 Similiter reperitur corpus frigi-
 dū & humidū in quarta diuersi-
 tate, si sint in eo aqua & aer grā-
 des, & terra & ignis minores a-
 qua grandis, aer minor, terra
 minor, ignis minor, aqua habe-
 bit vnum, aer mediū, terra quar-
 tam ignis octauam, in aqua igi-
 tur medium frigiditatis, & me-
 dium humiditatis, in aere quar-
 ta humiditatis, & quarta caloris
 in terra octaua siccitatis, & octa-
 ua frigiditatis, in igne media o-
 ctauæ caliditatis, & media octa-
 uæ siccitatis, ergo in isto corpore
 de ca-

DE ARTE CHYM. 35

de calore sunt duæ octauæ, & media octauæ, & de frigiditate 5. octauæ. Ergo si auferatur calor à frigiditate remanebunt de frigiditate duæ octauæ & media octauæ, & de humiditate erunt 6. octauæ & de siccitate, octaua & media octauæ. Ergo remanebunt de humiditate 4. octauæ & media, quapropter hoc corpus est frigidum & humidum, & non oportet nos subtiliare multum quia oportet facere librum in ponderibus & in speciebus rerum, quæ sunt calidæ & frigidæ, siccæ & humidæ & in quo gradu sit vnaquæque earum, & explanabit quod istæ 145. diuersitates sunt autem gradus: Nam quando quis dicit, quod hæc species est calida & sicca frigida

B 6 & humi-

36 ROGER, BACON.

& humida, vult dicere autē gradus, & quando homo vult ponere eā in gradū, ponderat eam secundum modum dictum, & facit eam calidam & siccam, vel frigidam & humidā, vel frigidā & siccā, aut calidam & humidā.

C A P. I.

Incipit dictio prima habens 12. cap. 1. est ratio vera super Alchymia, an sit possibilis. In nomine Domini creatoris omnium & factoris rerū dixit Abhuali quod sex sunt res, quæ elongantur cū malleo, scilicet aurū, argentum, stannū, cuprū, ferrū, plumbū: & præter hæc creātur sub terra, Aurū viuū id est. Argentū viuū, auripigmentū sulphur, sal artificū. Aurū viuū id est Argētū viuū nascitur subtus terrā. ppter humidatē magnā exeuntē in illo loco pro mul-

p multo aere, & hoc euenit pro-
 pter Solem & aerem, qui tãgunt
 eum & efficitur currēs propter
 humiditatem & frigiditatē, quæ
 sunt in eo; & non efficitur nisi in
 loco frigido; & est de quarta di-
 uersitate, vbi est aqua maior, ter-
 ra minor, aer minor, ignis mini-
 mus: Et quia fugit ab igne, nõ est
 nisi propter calorem vel frigidi-
 tatem in eo exeuntē, quia quã-
 do accedit ad ignē, maior pars
 eius est aqua, & aqua est contra-
 ria igni; & contrarium fugit suū
 contrarium, & quando incipit
 calefcere, deficcatur, & vertitur
 in naturam ignis: Et si multum
 dederint ei ignem, & fuerit in lo-
 co clauso, recedit inde humidi-
 tas, & vertit se in calorem ignis
 accidentalem; & hoc est quod
 di-

dicunt vernicionem. In omnibus rebus quærenda sunt 7. sc. calor, frigiditas, humiditas, siccitas, leuitas, ponderositas, solutio. Vnde in auro viuo est humiditas maior, frigiditas minor, siccitas minor, caliditas minor, ponderositas maior, leuitas minor, solutio tarda, & auripigmentum est contrarium fere, quæ est terra magis, ignis minor, aer minus, aqua minor ponderositas maior, leuitas minor, solutio tarda: contrariantur igitur in calore, frigiditate, humiditate, & siccitate, sed in solutione & pondere sunt æquales. Sulphur est naturaliter calidum & siccum, & habet proprietates auripigmenti. Sal artificiosum est medium inter aurum viuum & auripigmentum, & sub terra fit

fit in loco calido, & eius calor non est tantus sicut ignis, & maior quam calor aeris: Vnde non est calidum sicut ignis, nec frigidum sicut aqua: sed auripigmentum est calidum sicut ignis, & Argentum viuum est frigidum sicut aqua; & ideo sal armoniacum est medium inter vtrumque: & auripigmentum est siccum, & Aurum viuum est humidum: & sal armoniacum neque est siccum neque humidum, sed medium; & est medium inter ponderatum & leue, & ideo est medium in omnibus: & ascendit sicut ascendunt alia tria; sed aurum facit se in ventre terræ cum calore magno, & facit se de auro pulchro, viuo & sulphure rubicundo claro absq;

40 ROGER. BACON.

absq; lapidib. in 100. annis & am-
 plius : & argentum efficitur de
 auro viuo claro & sulphure cro-
 ceo coctis p 100. ann. cuprū fit de
 auro viuo grosso & sulphure ru-
 beo grosso coctis p 100. ann. & au-
 rū est nimis, id est, bene coctū &
 ideo neq; ignis, neq; aer neq; a-
 qua delet eum, quia calor Solis
 coxit eum nimis, i. bene, & indu-
 ravit, vt nulla res possit eum de-
 lere, & Argentum est crudum, &
 non est coctum sic, & ideo terra
 delet eum. Cuprum est cōbu-
 stum, & ideo nō debet eum ter-
 ra, nisi per multos annos, sed i-
 gnis cito delet eum. Plumbum
 est factum de auro viuo grosso &
 spisso, & de sulphure pessimo &
 mixto crudo parum cocto. Stā-
 num est de auro viuo pulchro

ni-

nimis & claro, sed de sulphure
 pessimo crudo parum cocto: fer-
 rum est de auro viuo spisso & de
 sulphure rubeo spisso nimis co-
 cto: Nam si ferrum super proii-
 cias azeizar eius est rubeum. A-
 zeizar est illud quod resoluitur
 de metallis per aquas acutas, sed
 est de meliori sulphure quam
 plumbum, quia plumbū est tan-
 tum de pessima natura, quod cū
 suo odore frangit aurum & strin-
 git aurum viuum, quia quan-
 do aurum soluunt si darent
 ei odorem plumbi, verteretur in
 calcem; his visis descendit ad il-
 lud quod est principaliter intē-
 tum in hoc capitulo, sc. si est Al-
 chimia docens, quod sic patet p
 Arist. & Platonem & per hoc q
 quodlibet istorum metallorum
 fit

42 ROGER. BACON.

fit de auro viuo & sulphure vt dictum est, & infert rationem, q̄ vnumquodq; istorum efficitur per ignē currens sicut aurum viuū, & azeizar, q̄ fit & efficit de istis, sc. est de calore sulphuris, q̄ azeizar de ferro est rubeū, & de cupro croceū coloris viridis nō tātum naturalis: quapropter hęc corpora fiunt ex auro viuo & sulphure: sed q̄ natura facit in multis annis, nos possumus facere in hora parua, vt de vitro: Ergo feliciter possumus coquere aurū viuū & sulphur vt fiant metalla: Et potest fieri, de lapide deteriori melior, vt in saphiris, & aliis sicut natura facit bonos in loco calidiori & p̄p̄inquier Soli; & sic ut lapis q̄ est p̄ximus, igitur & magis, & sustinet ignē & tard Item
 fran

f. āgitur, ille magis valet, sic magis valet aurum quam argētum, & argentum quam cupram, & cuprum quam stannum, & stannum quam ferrum, & ferrum magis quam plumbum: & sicut mali magistri faciunt cuprum de colore auri, sic boni de cupro faciunt aurum.

Capitulum secundum.

Capitulum secundum, quod non potest fieri quin magisteriū sit verum. Vitrum fit per 100. annos in ventre terræ de sua natura, & nos facimus ipsum in parua hora per magisterium. Ergo similiter possumus facere aurum & argentum de auto viuo & sulphure in parua hora, sicut fit in terra per centenos annos. Item croceum est mixtum de paucis

pauco nigro & multo albo cum
 calore ignis. Rubeum est magis
 nigrum quam album cum ca-
 lore ignis. Cinericeum est ma-
 gis album quam nigrum cum
 frigiditate aquæ. Ergo qui com-
 miscet omnes istos colores, pro-
 cederet quasi color auri, & cro-
 ceus color cum calore est auri-
 pigmentum, & alius color est
 saphiris & tertius auri viui: Ergo
 non potest fieri quin color auri
 fiet: Et ideo nec fieri potest,
 quin aurū fiat. Et si accipias au-
 rum viuum, & faceres illud du-
 rum, & mutares de isto colore
 in colorem auri fiet aurum. Et si
 tu exsicces humiditatem, quæ
 est in eo fit durum. Et accepit hoc
 Abhuali ad Habizabenu filium & Pla-
 suum, & misit eum in domum

quan-

quendam & accepit de plum-
 bo aluofoli, 4. libras, de alio plū-
 bo, 2. de stagno, 3. de auro viuo
 libram & mediam, lauauit cum
 aqua falis, & bulliuit illud in ace-
 to ter, & postea misit illum in
 ouum anseris, & posuit in olla
 de ferro facta ad modum eius,
 et ita grandi, & soluit plumbum
 cum stanno in olla quadam & di-
 misit ollam cum ouo desursum,
 & bulliuit per 24. horas, & in
 hora duodecima discooperuit,
 & ostendit filio suo, & erat du-
 rum sicut mel, & album sicut pla-
 ta argenti: Ergo habes tres ra-
 tiones, quod non potest fieri
 quæ quin sit verum magisterium: &
 accepit hoc confirmat per Aristotelem
 filium & Platonem, & per omnes sapi-
 entes, sed Aristoteles fecit illud
 quan- ita

ita obscurum, vt nullus intelli-
geret, & infert quod Saturnus
facit plumbum, Iupiter stannū,
Mars ferrum, Venus cuprum,
Mercurius aurum viuum, Luna
platom argenti, Sol aurum. Et
immisimus aurum viuum inter
ea, quæ se malleant, quia indu-
rescit vt diximus. Aurum viuū
est frigidum & humidum per
corpus suum, calidum & siccum
per spiritum suum, currens per
frigiditatem suam, & nigrum &
album, nigrum propter calorem
suum, album propter frigidita-
tem suam, & habet suam nigre-
dinem propter corpus suum, &
albedinē propter animam suā,
ponderatum in leue, pondera-
tum propter frigiditatem; frigi-
dum propter corpus, leue pro-
pter

pter calorem, calidū propter a-
 nimā. In facie habet nigredinē,
 & albedinem infra corpus suū,
 frigidum in superficie, calidum
 interius. Et qui vult durare eum
 debet siccare suam humiditatē,
 & calefacere suam frigiditatem,
 & suum absconditum redibit ma-
 nifestū. Et quia Mercurius ha-
 bet magis spiritum quam alia,
 plus loquuti sunt philosophi de
 eo. Et sicut Sol magis valet, & dat
 fortitudinem suā vsq; ad Satur-
 num, & deorsum vsq; ad Lunam,
 ita aurum est preciosius omni-
 bus aliis. Et si non potest fieri 2.
 quod Saturnus non currat in
 eodem signo cum Sole, ita
 non potest fieri quod hoc ma-
 gisterium non trahat de plumb-
 bo aurum.

Capitulum tertium.

De capitulo tertio, quod est de disputationibus cum Geber. Incipiam dicere rationes cum Geber qui fuit magister magistrorum in hoc magisterio: Ille dixit petra non est petra: petra inuenitur vbique, petra inuenitur in arenis: qui accipit eam, eam & diuidit in 4. elementa, & facit, sicut ipse dicit, habet bonum Elixir: & hæc dixit vt homines non intelligant: & iterum dixit quod si de suo Elixir daret foeminae prægnanti, efficeretur masculus. Et dixit quod si æger de eo biberet, sanaretur de quacunque infirmitate: & hæc non dixit nisi propter obscuritatem magisterii: sed omnis sapiens intelligit cur sic dicit: & temptant stulti,

stulti, & non inueniunt, & temptant sapientes & inueniunt: nã hoc q̄ dixit de fœmina & masculino, intelligit, quod si Elixir ponatur super Lunam, fiet Sol: & sic intelligenda sunt alia sua dicta.

Capitulum quintum.

De quinto capitulo. Quod est de disputationibus Ihamæ Abindon nihil est dicendum; sed in hoc quod est de dictis Abimate Alphabri magistri sui, quem omnino approbat; dicit quod petra herbalis sunt capilli, petra naturalis oua, petra animalis, sanguis humanus: & hæc sunt petra philosophorum sicut Aramige dixit quod accepit filium suum in collo suo, & iurauit per Deum cœli & terræ, lapis est de

me, & in ipso: & quando dicit de
 me intelligit, quod filius est de
 semine patris, & quando dicit
 in ipso, intelligit capillos & san-
 guinem: Et Aristotel. dixit, Duo
 sunt lapides inuenti super sum-
 mos. Vnus est ponderosus, Alius
 est leuis, & illi sunt lapides phi-
 losophorū, vult dicere capillos &
 oua, & ita Maurirenus dixit no-
 ster lapis preciosior omnibus
 lapidib. In omni loco inuenies
 absconditū: Hoc dixit propter
 sanguinem hominis, qui vbique
 est: & nullus est qui aliud dixit,
 nisi propter hos lapides, quos
 accipias & diuides per 4. elemē-
 ta, & laues & præpares sicut o-
 portet, & facies sponfaliciū &
 inuenies magisterium, & non
 labores de auripigmento nec de
 sali-

DE ARTE CHYM. 51

salibus nec de sulphure: hoc est
 verbum Abimazar: Sed hoc di-
 xit quod nullus sic operaretur ad
 Elixir, sed ad incorporandum,
 præparemus materiam & facia-
 mus eam primam, & diuidamus
 in 4. elementa: fit enim prima
 per reductionem ad 4. elemen-
 ta, de qua materia prima dicitur
 in fine meteororum, & laues
 cuprum cum aceto & sale, vt au-
 feras immunditiam eius, & fa-
 ciat inde tabulas siue laminas
 ad grossitudinem digiti, & ha-
 beat de sulphure sublimato, &
 de sale armoniaco, & redigat
 cuprum in calcē, & attenuemus
 suam materiam vt posset reuerti
 de grosso in leue, deinde laue-
 tur cum aquis fortissimis, vt re-
 cuperet humiditatem quā per-
 dide.

diderat in calce, & tunc niceratur cum elementis, & induretur. Deinde sublimatur, & miscetur aurum viuum præparatū & fermentum de auro si aurum facere volumus, vel de argento si argentum, ita quod ignis lapidis ponatur ad Elixir pro auro, & non pro argento, & sic fiet in paucis diebus quod natura facit per millenos annos.

Capitulum sextum.

In sexto capitulo, quod est de disputatione cum Morieno dicit, quod Elixir tingit cum colore suo, & non augmētat pondus, quia debet esse species, & infert petra. sc. sanguis non debet esse mortua, id est, de homine mortuo sed viuo: & vult sequi Adā & Enoch & Moysen ab Aristot. & Ale-

Alexandrū Geber, Abimezer, Alpharabi Maurienum & multos Christianos: Et dicit quod induratio vel indurare est miscere res bene calidas cum multum frigidis, & quod ad solvendum non misceatur res frigida sed calida, sicut sal & vrina. Si vis esse philosophus naturaliter, dico tibi per sensum & ex parte legis vbiq; sis, quod audias hominem sapientem, vt eas & discas ab eo cuiuscunque legis sit: quia lex philosophi est. Non interficias, non furtum facias, non facias fornicationem quod tibi vis alii velis, & ne sis maledicus, &c.

Capitulum septimum.

In septimo capitulo dicit, q̄ grossum facere gracile, hoc est.

C 3 quod

54 ROGER. BACON.

quod corpus quod est grossa
 materia faciat primū gracile, vt
 possit fieri species, vt facimus de
 auro & argento fermentum &
 dicit quod facere de ponderoso
 leue, hoc est, propter sublima-
 tionem: in præparatis corporib.
 operatur plus Elixir & dicit q̄ fi-
 mus equinus in operib. istis me-
 lior est quia in eo sunt contrariæ
 fortitudines, calor, siccitas hu-
 miditas & frigiditas, & ideo in-
 durat per calidum & siccum, &
 mollificat per calidum & humi-
 dum, & soluit per frigidum & hu-
 midū. Et in hoc capitulo loqui-
 tur de dentibus diaboli, id est,
 de spermate, qui sermo est falsus
 & maledictus in superficie lo-
 quendi, quia quod cum pecca-
 to fit, non potest benefieri: & lex
 phi-

losophi de qua pri^o loquebatur, & cōtra illud omnino: & ideo nō est nisi occultatio Alchymistica, & patet q̄ sit derisio, quia facilius sine cōparatione potest haberi q̄ nominat, & qui trāstulicia Latinū, ille maledictus est à Deo.

Capitulum octauum.

Capitulum octauum. In ferro est parum de argento viuo, & non potest statim solui, & multa dicit de dentib. diaboli scil. de spermate, & nullum istorum intelligit esse verum: quia quod est contra legem Dei, & contra legē philosophiæ, vt voluit in texto capitulo, & verū est hoc quia veritas philosophiæ non est contra legem Dei: & ideo vsus spermaris non potest hic valere, sed est sermo metaphoricus & illu-

forius, sicut alibi in hoc libro & propter hoc dicit. Fili quando iuro tibi dicere verum, credas esse mendasium, scil. ad literam: & ideo quando dico tibi caules, intelligas plumbum, & quando dico Almar cassitha de auro scias quod dico tibi sanguinem: & si est de argento scias quod dico tibi propter oua & ideo similiter quando dicit sperma, intelligit aliud, scilicet calidum & humidum per quæ est operatio: Et in hoc capitulo dicit q̄ tres sunt ceræ, scil. cera nigra, alba, & rubea, sc. capilli, oua & sanguis: & infinita talia hic & alii ponunt non ad literam, sed methaphorice.

Capitulum nonum.

In nono capitulo dicit quod Mercurius præparatur & cera
rubea

rubea accipitur, & diuiditur in
 4. elementa & sicut calx cupri &
 fermentū argenti quod est calx
 eius, & totum sublimatur & pro-
 iicitur super corpus præparatū:
 quia si non præparatur corpus,
 (hoc potest dupliciter intelligi)
 non sustinet ignem: & sic tangit
 omnia quæ exiguntur ad Lunā.

De capitulo decimo. Elixir
 non peioratur per mille annos
 si est bonum. Mercurius indu-
 ratur cum aqua lapidis herbalis,
 & omnia alia opera soluuntur
 cum eadem aqua.

De capitulo vndecimo. Sub-
 limata corpus cum spiritu subli-
 mato, & proiice vnum super 10.
 & quanto magis sublimaueris,
 tanto melius erit. Ex hoc habe-
 tur quod corpus vt calce, & spi-

ritus vt elementa, & Mercurius
sublimandi sunt simul vt fiat E-
lixir quæsitus fiat fixio medi-
cina.

Capitulum duodecesimum.

De duodecimo capitulo. La-
pis noster est oua, capilli & sanguis
capilli pueriles & virginales; &
sanguis similiter & oua de ni-
gris & albis gallinis, cum quibus
sit gallus, quia sine gallo nihil va-
lent: simus equinus melior est,
& debet mutari quolibet men-
se. Primum magisteriū est quod
induceres Mercurium; & quādo
habes induratum, redige in cal-
cem, & solue ipsum, & redige i-
psum in suam naturam, & subli-
ma ipsum: quando abluis cal-
cem, laua multotiens, & postea
incorpora & ad album magis va-
let

let cuprum, & ad rubeum magis valet plumbum: quanto magis sublimes auripigmentum & sulphur, magis valebunt; quāto magis solueris sal armoniacorū, magis valebit; quanto magis albifices sal aluali, magis valebit.

Capitulum primum.

Dictio secunda. De primo capitulo dictionis secundæ, primo sublimamus Mercurium, & postea lauamus, deinde solui-
mus, postea induramus, postea incorporamus cum ære, & fit Luna, & nulla Luna est melior ea.

De quarto capitulo. Debes habere septem sales, quæ sunt sal nitri baurak, sal gemma, sal aluali, sal commune, Alumen,

vitriolum: & docet in hoc capitulo confectiones medicinales contra fumos malos, & odores corruptos: quando vis indurare Mercurium, vide quod olla sit calida & sicca ad modum oui & perforata tribus locis minimis foramibus: Cuprum redige in calcem, & albescas eam cum sale artificioso & cū aliis salibus, & fac descendere per totum barbatū, & indura Mercurium, & incorpora cum eo, & sublima & quotiens sublimabis, tanto melius vt fiat Luna.

Capitulum primum.

Dictio tertia cuius primum capitulū est præparatio corporū, quod fit per fortitudinem salū, per fortitudinem lapidis & spirituum, & aceti, & cū aliis rebus:

DE ARTE CHYM. 65

bus præparatio sua, est subtiliari
ipsum, et mutare in naturã vel
materiam primam & in aliã na-
turam altiore primã.

De capitulo 4. ad solem, mit-
te terram, aerem, aquam, ignem
mercurium rubeum, & fermentum
solis, & de corpore plum-
bum, aut aliud. Ad lunam, mitte
terram, aquam, aerem, mercu-
rium, fermentum lunæ & cuprũ,
aut aliud de corporibus.

De 5. capitulo fermentũ non
est nisi, de sole & luna, & fit hoc
modo, fac ea calcem, & abluere, &
solue, & mollescunt et indures-
cunt, vt sint de prima materia, &
miscetur bene cũ corpore mi-
nori, scilicet cũ calce de plum-
bo ad solem, & de calce cupri ad
lunam.

Capitulum

De dictione quarta capitulo primo: corpus ideo præparatur, vt spiritus possit cum eo citius adunari: quia si corpus prius nõ præparetur, nihil valeret: hoc dicit propter calcẽ corporis, quæ debet cõiungi elementis & mercurio: quãdo sublimas sulphur, aut auripigmentũ, aut sal armoniacũ nõ aperies aliter donec sit frigidũ: nõ remaneat q̄ in corpus minus: hoc dicit pro calce, quod vis coniungere cum fermento, sit sublimatum & induratum, & mollefactũ bis vel ter. Corpus minus est cuprum, vel plumbum: quia accipe cuprum, & fac ipsum calcem, & fac valde album multotiens, & solue, & habebis argentum,

De 4. capitulo: In Elixir miscent corpus, corpus & spiritum, id est, mercurium, & elementa, & fermentum, & de omnibus fit confectio vna. Elixir est verbum græcum, & dicitur ic. xir. ic. est melius, xir est census: vnde dicitur melior de thesauris, sed Al est articulus Arabicus.

C A P. I.

De dictione s. cap. i. cuprum est tribus modis, scilicet hermenicum, naturale, & nauarrere, est calidum & siccum, sed non est multum calor suus, & est humidum alumlum, quia aliter non solueretur. Et cuprum fit de auro viuo grosso, & de sulphure rubeo cocto in ventre terræ per centena annorum, sed

64 ROGER. BACON.

sed non est coctum tantum, vt aurum, et non est combustum sicut ferrum, et ideo est leue ad mutandum, et est magis propinquum argento quod auro, quia habet de sulphure minus quam de auro viuo, et quando percutis cuprum, si sonat, illud est melius, sed non opereris de cupro armenico in hoc magisterio, cuprum tale est nigrū, et multitudo sulphuris quæ est in eo confundit ipsum, et ideo nō potes lauare ipsum, nec album facere, quia nō potest dealbari, nisi per multitudinem auri viui. Et aurum viuum est argentum vbi, quia argentum est coctum magis, et si tu percutias in cupro armenico, sonabit sicut res combusta.

De

DE ARTE CHYM. 61

De capitulo secundo plumbū est 4. modis, plumbum mixtum cum stanno, et plumbū naturale, et plumbum euchachia, et plumbum gessuri, et natura sua est frigida et sicea, et plus est de frigiditate quam de siccitate, et in eo est multa humiditas, et plumbum est de auro viuo grosso, et de sulphure grosso, et plus de auro viuo, non est multum coctum, et ideo remansit molle, et soluitur statim; et quia argentum viuum est ibi multum, est magis de natura auri. Vbi quia aurum est de pulchro auro viuo et de pulchro sulphure, et hoc est de grosso auro viuo, et de grosso sulphure spisso non claro; et aurum est coctum et illud est crudum, et qui scit præparare leuiter

niter mutat se in naturam auri, v
 et plumbū melius est magis pō- n
 derosum, et quando scinditur E
 ipsum, est album, et quādo per- li
 cutis non sonat: et quando fun- m
 dis, tarde in frigidatur: pro infu- e
 sione plumbi et cupri docet fa- o
 cere lutū magisteri pro vasis ta- p
 ciendis et liniēdis, et dicit quod m
 melior modus est, vt separetur q
 ab ea virtus ignea, et euaporet c
 plurimum humiditatis super- fi
 fluentis siccitati, et remaneat de tr
 humiditate illud quod contine- te
 tur in siccitate, quare non sepa- e
 ratur, imo quando purgatur q
 mouetur in ea liquefacit ipsam, in
 non ergo moratur, quin aggre- S
 getur corporaliter in oleo vel e
 aqua ei pure super ignem. Am- ig
 plius postquam sciuius hanc ni
 viam,

DE ARTE CHYM. 67

i, viã, invenimus sulphur cõmu-
 õ- ne conueniẽter commiscere in
 r Elixir rubea et alba, licet sit me-
 r- lius cum rubea Elixir: et inveni-
 n- mus arsenicum cõ albo melius
 u- experimẽto: cum tamen omne
 fa- omni fit conueniens. Amplius
 ra- possibile est nobis, vt præpate-
 od- mus cum rubeo bonitatem ali-
 ur- quã quæstus, rubificamus ipsum
 et- cum rebus quas ignis rubificat,
 er- siue rubefacit, et sunt aquæ a-
 de- tramentorum, et fiunt tingen-
 ne- tes in citrinũ: est ergo illud quod
 pa- est ad albificandum album cum
 r q- proventu intentionis suæ magis
 m, intellectæ rubeum rubificans.
 re- Substãtia igitur cõiunctiua hic:
 vel est humiditas aggregata, quam
 m- ignis non separat: et iam perve-
 anc- nit ad nos ex his oleis.

Cap,

*De inquisitione substantiæ fixæ, quæ est de
eis, quæ diximus.*

Quæsiuimus substantiã fixã,
& inuenimus eã esse omne
quod non fugit ab igne, & ipsa
est, aut corpora liquefactiua, aut
nõ liquefactiua: & inuenimus o-
mnia illa operationẽ recipientia
aut prohibentia nos. Verumta-
men liquefactiua propinquiora
sunt in assimilatione et meliora,
et in ipsis dum permanent cor-
pora habentia coniunctam li-
quæfactionem, non est possibile
cõmisceri aliquid, & dum subli-
mantur fracta: partes cum qui-
bus possibile est currere fixam,
possibile est ut redeant ad dispo-
sitionem suam super ignem: o-
portet ergo vt aduramus ea &
calci-

DE ARTE CHYM. 69

calcinemus, et si possibile est ut
 calcinemus ea, post combustionem
 faciamus, ita ut fiant pulvis,
 qui forsitan non curret. Etiam
 quidem destruitur ab eis forma
 specierum eorum: quoniam Arist.
 declaravit in auditu naturali,
 quod experimentum destruit
 formam specificam. Cum ergo
 pervenerit ita, possibile erit
 nobis, ut per ea consequamur
 intentionem: & vidimus & bene;
 vidimus ut assumamus argentum
 & stannum, aut ex argento quod
 melius est, aut ex plumbo & auro,
 aut ex auro quod melius est, aut
 ex ære, & calcinabimus ea; &
 possibile est nobis ut accipiamus
 calcem ex argento, & est cerussa
 alba, & erit unum ex albificantibus,
 aut
 ex au-

ex auro, et est puluis rubeus sicut vitizifur, et erit vnum ex rubificantibus.

C A P. VI.

De compositione Elixir.

Postquam ad album peruenerint oleum & tinctura & calx & omnia illa albificantia, & ad rubeum tinctura & oleum & calx, & omnia illa rubificantia: necesse est nobis componere inter ea, & permiscere ea, ut sint substantia vna, & illud quod non est possibile, nisi per introitum ipsorum & commixtionem ipsorum: & nos iam vidimus in eis in quibus usi fuimus modis experientia, quod cum aqua permiscetur & commiscetur vehementer, deinde excoquantur, exsiccantur & coagulantur; conglu-

tinan-

tinantur ita, quod si vicerit sum-
 ma volatilis summam fixi: vola-
 bit cum ea, et si non vicerit fige-
 tur intro cum ea, fit igitur æqua-
 liter. Et vidimus plurimas res
 resolui & coagulari, & virtutem
 earum remanere in Elixire, de
 quibus sunt sal cōe, alumem
 & sal armoniacus & dragantum:
 & sciuiimus quod prædicta plura
 scientiæ naturalis quod est pos-
 sibile vt res substantiæ quarum
 radix est ex terra & aqua resol-
 uantur: & currentes fiant, dein-
 de sciuiimus per canones alios q̄
 istæ Elixir prædictæ cum reso-
 luuntur, non prohibet earū reso-
 lutio ab operationibus radicalia
 omnino; imo remanet nobis de
 virtute earū q̄ volumus: testifi-
 catur enim ad credēdā medita-
 tio-

tionem experimentum. Vidimus ergo de rebus convenientiores ad illud, resolutionem & cursum, deinde congelationē, vt vnione substantia radicis fiat res vna, stans, tingens, profundans, consolidans, perseverans: & æstimauimus, quod quando usi fuimus cōscrutatione aquarum calidarum permixtarum, resolutarum, commixtarum, secundum assiduitatem quod erit illud loco resolutionis: fecimus ergo illud in rebus ad experiendum: & quantoque valuit & quandoque nō valuit aut propter debilitatem instrumentorum, aut defectum in opere aut propter res particulares accidētes in opere, quæ non comprehendūtur. Fuit ergo nostra intē

DE ARTE CHYM. 73

lio ad hæc duo capitula in summa complementi artis Elixir. Aduenit ergo cum laude Dei intentio quæsitæ, & fuerunt radices albi, argentum viuumpreparatum, & sulphur, & arsenicū albificatum, & cerussa corporis, quæ coniuncta & permixta sunt Elixir integra: & fuerunt radices citrini, sulphur preparatum, & argentum viuū preparatum, & arsenicum albificatum & rubificatum; & calx corporis, & melius in illo est, vt omnia sint rubificata: deinde componantur, vt fiat ex eis Elixir integra.

C A P. VII.

De elementis extractis à partibus animalium, & eorum comparatione ad elementa mineralia.

Postea audiuius & vidimus

D mul-

multotiens, quod possibile est
 ut ex capillo & ouo, & sanguine,
 & multis partium animalium fiat
 Elixir. Incipimus ergo experiri
 an hæc haberent suspensionem
 & impressionem in corporibus
 liquefactiuis: Inuenimus itaque ea
 non imprimere sed fumum eorum:
 Ipse n. suspenditur cum corpori-
 bus ita quod cooperit argenteum
 cum citrinitate: & similiter ar-
 gentum ignitum cum submergi-
 tur in eo imprimitur. Sciuimus
 ergo quod in eis est tinctura, &
 quod in eis est suspensio: & sciuimus
 quod capilli & sanguinis & om-
 nium decoctorum salis co-
 agulantur aquæ in salis: & sciuimus
 quod quando volumus se-
 parare tincturam, & suspensionem
 ab eis non est possibile quod sit nisi
 cum

cū igne & sublimatione, ita vt nō
tingant: & sciimus q̄ primū q̄
ex eis distillatur est aqua, deinde
oleum, quoniā fixius est super
ignem: distillamus ergo ea cum
igne subtili in cucurbita & alē-
bico: distillata est ergo aqua: de-
inde incepit oleum cum igne di-
stillari, distillamus ergo ambo tā
diu donec finita fuerint, & re-
manserit lex; quā cum igne mul-
totiēs tā diu cōbussimus, donec
exiuit calx fixa super ignē; adue-
nit ergo nobis ex ea calx fixa, de-
inde sciimus q̄ tinctura est in o-
leo rectificauimus ergo ipsū, de-
inde decoxim⁹ ipsū nō in re alia,
nisi in aqua sua, cū sit aqua eius
calida & salsa, & cōgeleē in salē ar-
moniacū tali decoctione leui tā
diu donec extraxim⁹ tincturā ei⁹

deinde accepimus oleum, & decoximus ipsum in aquis temperatis in acuitate tam diu donec purgauerimus ipsum & dealbauerimus ipsum, & vltionem remouerimus ab eo: peruenerunt ergo per illud liquefactio & suspensio, & destructa est ab ipso adustio, & purgauimus eius calcem tã diu, donec facta est puluis albus sicut nix: & inuenimus aquam eius hic sicut argentum viuum in mineralibus, & oleum ipsius sicut est sulphur, aut arsenicum; & calcem eius sicut est calx argenti vel auri in mineralibus: & Elixir aggregata est ex eis sicut Elixir, quæ est ex mineralibus; verumtamen largior est. & melior, & abundantius operans & sublimius.

De preparatione spirituum & elementorum ex animalibus.

ARgentum quidem viuum accipias & congelas ipsum cum vapore stanni si est ad albū; aut plumbi, si est ad citrinū: & illud est vt ponas ipsum in fouea, et puluerises super ipsum ad album cinerem aut marchasitam argenteā, et ad citrinum, marchasitam auream, aut sulphur, aut cinerem etiam, et effundatur super faciem eius rosa salisob fufum: ita vt non misceatur ei: fiat illud multotiens donec congeletur in lapidem: et quandoque ponimus ipsum in concauitate plumbi, et fingimus pistillum mortarii in plumbū bene donec fortasse congeletur, et

D 3 super-

superponimus ipsum ei, deinde
 euellimus ipsum cum terro mul-
 totiens donec congeletur in la-
 pidē, & si ipsum cōgelare volu-
 mus, conterimus ipsum cum si-
 napi contrito cum aqua donec
 moriatur in ipsa, deinde permi-
 sceamus cum sale & atramento,
 postea sublimabimus ipsum ab
 eis multotiens; tunc si est ad ru-
 beum imbibimus ipsum post af-
 fationem & sublimationem ru-
 bedine sulphuris in aqua sua, &
 sublimabimus ipsum, & astringi-
 mus donec coaguletur & con-
 geletur in collo kimenæ, omnis
 vero sublimatio siue congelatio
 & constrictio, est post distil-
 lationem. De Arsenico vero
 & sulphure visum est esse con-
 ueniens, vt terantur valde cum
 lima.

DE ARTE CHYM. 79

limatura ferri & decoquatur in ipsa cum aceto, donec exsiccentur, deinde assentur, post sublimentur, & iteretur opus, siue incerentur cum sale & atramento & talc, & nora, & calce maiori. & quandoq; constringuntur à vitro & ære vsto singulariter aut coniunctim, & cōgelantur sicut sal & cristallus, & iteretur sublimatio multotiens donec ad finem perueniat. Oleum vero de capillis & reliquis post sui cōgelationem cum calore nō feruente assidue donec inspissetur; deinde post acceptionē tincturæ ab eo, decoquatur in aqua, in qua iam decoctum est talc & calx & forte aluali tam diu donec egrediatur ab eo nigredo eius & dealbetur.

De calcinatione corporum.

CORpora quidem quandoq;
appodiantur, id est lauantur
sale armoniaco et aceto, et quã-
doq; aduruntur cū adurentibus
tã diu donec recipiãt contritio-
nẽ cum sale armoniaco. Et sul-
phure, et quandoq; cibantur ar-
gento viuo tam diu donec subli-
metur ab eis argentũ viuũ mul-
totiens donec remaneat puluis,
deinde illud quod quæritur ad
album imbibatur aqua salis di-
stillata et teratur et dimittatur
semper cum alba tamẽ siue ab-
lutum fuerit, donec fiat res cui
non sit pars: et illud quod quæ-
ritur ad citrinum, imbibatur a-
qua atramentorum vnius et v-
nius, aut coniunctim, et rube-
dine

dine sulphuris aut aliorum, et oleo ouorum, et assiduetur assatio eius donec rubificetur, et fiat puluis cui non sit pars.

CAP. X.

De resolutione.

Faciliorem vero modum quem vidimus ad resoluendum est conuersio naturæ specierum ad res recipientes resolutionem in sua substantia sicut sal & atramenta: & vidimus fortio- rem earum esse sal armoniacum, ipsum itaque resoluimus & assiduauimus imbibitionem rei ex eo terendo, & assationem eius cum calefactione tam diu donec congelatur totum in sal armoniacum. Et illud est vt effundatur super ipsum quantitas aliqua salis ar-

D s armoniaci

moniaci resoluti; deinde dimit-
 timus ipsum corpus donec dese-
 tur deinde ponamus ipsū in sa-
 craitati id est in sartagine, vel
 bruma: quod est genus vasis, &
 approximamus ipsum igni leui,
 cumq; fringere incœperit, remo-
 ueamus ipsum, deinde imbibamus
 ipsum: postea iteremus il-
 lud, & faciamus illud vicibus 10.
 deinde imbibemus & iteremus
 imbibitionē rursus, & faciamus
 illud donec inceretur, & est vt
 liquefiat super ferrum ignitum:
 deinde dissoluatur in aquam, &
 non remaneat ei vestigium ex
 20. imbibitionibus, vsque ad 30.
 imbibitiones, & non multipli-
 catur nisi quādo volumus com-
 positionem per contritionem,
 & rectius quidem Elixir rubeus
 est

DE ARTE CHYM. 83

est vt sal armoniacus resolutus
 fit rubeus ita vt imbibatur ex a-
 qua atramēti, & sublimetur do-
 nec rubificetur, deinde resoluat̃
 Ipse vero aque animalium sunt qui-
 bus ipsa ceratur & rubificentur :
 Cumq; cerantur resoluimus ea
 si volumus cum inhumatione in
 kimenta habente os longum ligatum
 in fimo discooperiendo super eam
 & commutando fimum, vel suspen-
 sione in puteo resolutionis, vel
 modis aliis inhumationis eorum
 in roribus; & suspendemus in pu-
 teis, aut in cucurbita caeca, cum
 vapore aquarum calidarum : & sunt
 aquae in quibus decocta sunt alua-
 li & nora vicibus plurimis, adeo
 donec in ipsis aduratur penna, &
 precipietur in eis sal armoniacus.
 Et si quae ad rubedinem, ponatur

D 6 in eis

in eis sal & atramenta. Nā cum nos in his viis incefferimus, resoluetur quod in eo est inter 40. dies, vsq; ad tres menses. Cumque resoluentur aquæ, congregabimus eas & inhumabimus eas in fimo donec commisceantur. Deinde ponamus eas in instrumento inhumationis, & inhumabimus eas in cinere calido, donec rubescant, deinde exsiccantur & coagulentur, & est Elixir: & quandoque imbibemus ipsum aquis acutis donec permisceantur cum illo, & resoluantur adinvicem, & affabimus ipsum, et faciemus illud quantitate 30. vicium et plus vel minus, donec penitus non euaporet, aut euaporet totum: Et scias quod quādo euaporat totū
tunc

tunc iam bene operatus es in compositione, sed errasti in calce. In frigida ergo ipsum, & ingenia ut addas in tinctura & suspensione, dum tamen in hoc non sit exitus à termino, ita ut totum euaporet.

CAP. XI.

De complemento huius operis, & de proprietate Elixir, & qua sit eius virtus.

Hæc Elixir tingit tinctura sua, & submergitur oleo suo, & figitur calce sua, & oleum quidem est aggregatiuum siue aggregans, & coniungens inter tincturam subtilem valde & calcem, & argentum viuum est deferens tincturam, & cum profundatur in aliquo oleum antecedens cum
cal-

calce tingēte cum tinctura profundatur cū eo; & quādo figitur calx figitur cum ea, & nō separāantur ab inuicē pp̄ vehemētiā cōmixtionis siue cōtinuationis: & extractū calcis est terra: Et album quidem completur tribus rotis, in quibus non est ignis: & citrinum completur 4: rotis.

Explicit exempla cum laude Dei & eius auxilio, exempla dico Abhuali Principis cognomine Anic. ad Hasen Regem patrem suum de re tēta.

Capitulum primum est primo vtrum ars fit vera: secūdo de proprietatibus & operationibus Elixir, & componentium eam. Secundum de inquisitione tincturę albę; & est totaliter de subli-

li-

limatione Mercurij, & concer-
 nentibus eam: tertium de inqui-
 sitione tincturæ rubæ; & est to-
 taliter de extractione rubedinis
 à sulphure & armoniaco & de ru-
 bedine Mercurij. quartū de sub-
 stantia permiscibili liquefacto, &
 est totaliter de substantiæ con-
 iunctione, siue substantiæ albæ
 sulphuris & armoniaci sublima-
 tione & præparatione, & de con-
 cernentib. hæc: quintum de in-
 quisitione substantiæ fixæ: & est
 quod oportet habere corpora
 calcinata: sextum de composi-
 tione Elixir, in quo docet, 6.
 notabilia ad componendum E-
 lixir. Item de inceratione & in-
 trantibus Elixir: septimum de
 extractione & rectificatione e-
 lementorum, de partibus anima-
 lium.

lium & eorum comparatione ad
 elementa mineralia : octauum
 de præparatione spirituum & e-
 lementorum : & est primo de
 præparatione sublimatione &
 rubificatione Mercurij secun-
 do de præparatione & sublimati-
 one sulphuris & armoniaci, ter-
 tio de præparatione olei a-
 nimalis : nonum de calcinati-
 one corporum : decimum de re-
 solutione : & est de niceratione,
 solutione & vera mixtione : vn-
 decimum de operationibus E-
 lixir & partium eius.

Expliciunt capitula.

*Tabula super præcedentem
 librum.*

Adhærentiæ caussa. 4. Adu-
 stionis caussa. 4. Adustrationem de-
 struere.

struere duplex vñ. 4. signum
 quod adustio sit remota. 4. Eli-
 xir proprietates & operationes,
 id est, 1. 2. sex notabilia ad com-
 ponendum Elixir. 6. Per nicera-
 tionem potest Elixir compleri.
 6. Item, 10. bis numerus in tran-
 sitione Elixir. 6. Elixir ex vegeta-
 bilibus præcellit Elixir ex mi-
 noralibus. 7. mineralia sunt me-
 liora ad Elixir quam vegetabilia.
 5. quæ mineralia sunt meliora
 tam ad album quam ad rubeum.
 5. aquæ omnium salforum coa-
 gulantur in salem. 7. Argentum
 viuum quære in Mercurio: Ar-
 senicum quære in sulphur. Cal-
 cinatio corporum est necessa-
 ria, 5. de calcinatione corporum.
 9. calces rubificare. 9. distillatio
 lapidum. 7. elementorum ex-
 tra-

tractio & re&ificatio, 7. cōparatio
 elementorū vegetabiliū ad ele-
 mēta mineralia, 7. præparatio o-
 lei lapidū, 8. finis equinus, 3. Itē,
 10. bis fixio duplex. id est, causa
 fixationis, 4. figi potest medicina
 sola inceratione, 6. Itē, 10. bis fixa
 substātia est duplex, 5. sed mine-
 ralis est melior vegetabili ad Eli-
 xir, 5. Itē, q̄ mineralium est alia
 melior tā ad album q̄ ad rubeū.
 5. Inceratione sola potest Elixir
 cōpleri, 6. Item 10. bis. Inceratio
 quomodo fit, 10. Incerationis si-
 gnum 10, Incerationum sequit̄
 solutio, 10. lapidum distillatio, 7.
 liquefactio quid est, 4. Minera-
 lia sunt meliora quam vegetabi-
 lia ad Elixir, 5. Elixir ex vegeta-
 bilibus præcellit Elixir ex mine-
 ralibus, 7. quæ mineralia sunt

meliora tam ad album quam ad
 rubeum, 5. comparatio elemen-
 torum mineralium ad elementa
 vegetabilia, 7. mixtio potest fie-
 ri sola inceratione. 6. Item, 10.
 bis. Mixtio quando & ubi debet
 fieri, 10. Item, 3. argentum vi-
 uum fugat ignis, sed non com-
 burit; quare humiditas Mercurii
 non potest separari, 2. sublimatur
 Mercurius, ut fiat permiscibile &
 peruium, 2. Congelatio Mercurii
 duplex, 8. sublimatio Mercurii
 & præparatio ante sublimatio-
 nem, 2. Item, 8. Rubificatio Mer-
 curii, 3. Item, 8. oleum quid est &
 eius generatio, 4. rubedo à qui-
 bus extrahitur, 3. extractio rube-
 dinis à sulphure & argento & eius
 præparatio, 3. Modus rubificandi Mer-
 curium cum ea, 3. Item 8. rubificatur

res cum aquis atramentorum, 4. Rubificare calces, 9. rubificare salem armoniacum, 10. Salsorum omnium aquæ cōgelantur in salem, 7. sal armoniacus est fortius inter omnia soluētia, 10. salis armoniaci rubificatio, 10. Solutio, de ea plura notabilia, 6. Item, omnia soluentia sal armoniacus est fortius, 10. solutio sequitur nicerationem, 10. locus solutionis triplex, 10. tēpus solutionis, 10. sublimatur Mercurius, ut fiat permiscibile & primū, 2. sublimatio Mercurii & p̄paratio ante sublimationē, 2. Item, 8. terminus sublimationis, 2. de sublimatorio & partibus eius, 2. de diversis coloribus sublimati, 2. p̄paratio substantiæ albæ sulphuris & armoniaci duplex. scil. sub-

sublimatione & decoctione, 4.
 præparatio ad sublimationem
 sulphuris & armoniaci, 8. sulphu-
 ris & armoniaci rubedo quomo-
 do extrahitur vide in Rubedo
 præparatio substantiæ albæ sul-
 phuris & Arsenici duplex, scil.
 sublimatione & decoctione, 4.
 dissimiliter se habent sulphur &
 armoniacum ad album & rubeū,
 4. præparatio sulphuris & armo-
 niaci ad sublimationem, 8. vapo-
 rationis causa ter, 4. quare ali-
 quid non vaporat, 4. vitrifican-
 tia, 2.

*Non mea scripta nego, lege scripta qua tibi
 lego.*

*Arsenicum fore dic animam, sed spiritus
 esse*

*Argentum viuum, calx corpus dicitur
 esse*

*Spiritus est tingens animam subiungere di-
 citur.*

Tin-

94 ROGER. BACON.

Tingens & margens calx figit & est ut Elixir.

*Est aqua stillantis oleum vitæque fit auri
Pigmentum vitæ corporum stat calx animalis*

Vnum coniungit, duo componunt medicinam.

Elixir componitur ex 3. scilicet ex calce metalli vilis & pretiosi, & vocatur corpus, & substantia fixa; & ex argento viuo præparato quod est secundum & tertium est substantia coniunctiua & est spiritus aereus coniungens reliqua duo, & continens ne ab inuicem diuidantur & est fixio ex primo col. ex secundo connexio, ex sexto in quo est tota occultatio: sed ad Solem rubificentur omnia cum virtute ignea sulphuris.

Ex

EXPLICIT.

AD RAYMUNDUM

qui scripsit de viridi

Leone.

Incipit breue breuiarium fra-
tris Rogeri Bacon, de do-
no Dei.

BREVE breuiarium breui-
ter abbreviatum sufficit in-
telligenti, si fuerit diligens: I-
gnoranti autem atque negli-
genti breuis est prolixitas: In-
telligenti itaque loquor atque
diligenti, qui & fundamen-
ta regulæ naturalis, quæ Al-
chymia naturalis innuitur à cū-
ctis quidē philolophis posita nō

de-

deponit, ne male supposita fuit
 se supponit. Non illis quippe i
 gnorantibus loquor qui vt bru
 ta sensib. liter ambulantes ea so
 lum credunt esse possibile, qua
 communis vsus, & inferioris na
 turæ communis cursus commu
 niter operatur. Ille pro certo es
 philosophiæ naturalis & rationi
 inimicus quicumque naturalem
 esse possibilemque metallorum
 inuicem transmutationem ne
 gat. Et tu quoque ô pater Ray
 munde qui etiam solum quar
 tum librum Meteororum credis
 & vnica auctoritate hanc tãtam
 talemque scientiam conde
 mnas: Hoc solum habes in tua
 defensione quod in eodẽ, quar
 to libro capitulo vltimo dicitur.
 Sciant artifices Alchymix spe
 cies

cies vere transmutari non posse,
 &c. Quia autem non intelli-
 gentis tui contra verum sævit
 opinio, quam solū, quarto Me-
 theororū sufficienter suffultam
 æstimas, ac defensam pro veri-
 tatis naturalisq; rationis defen-
 sione pugnabo: Inermis quidem
 pugnam securus aggredior: sci-
 ens quoniam baculo tuæ defen-
 sionis corrues; scutumque meæ
 defensionis totum pro me non
 ex opposito deferens: Et erro-
 ris proptii fidelis testis effectus
 Alchymiam naturalem atque
 possibilem in metallorum trans-
 mutationibus ore proprio præ-
 dicabis. Ne autem par in parem
 imperium gerere videatur, o-
 mnibus aliis defensionibus ar-
 mis renuncio. Illius solius, quar-

ti libri Metheororum quam pro
 te maxime contra me vero po-
 tissime prætulisti contentus au-
 ctoritatibus tanquam armis
 naturalibus sapientiæ mani-
 bus fabricatis, metallorum in-
 vicem transmutationem esse
 possibilem auctoritates philoso-
 phorum probant, quod ratio
 naturalis instruxit, sicut ex quar-
 to Metheororum probari dino-
 scitur.

De compositione metallorum.

Incipiamus ergo generatio-
 nem metallorum ostendere,
 modumque compositionis eo-
 rum. Si autem inter inferiora
 corpora euidentem habent cõ-
 positionis rationem: quod ex
 eorum ductibilitate, & aliena
 sub

substantiæ permixtionis repul-
sione probant philosophi, se-
cundum quod ubique fere in
libris eorum Alchymicis atque
naturalibus reperitur, metalla
omnia ex sulphure & argento
vivo naturaliter atque materia-
liter esse composita docuerunt:
Specierum vero metallorum di-
uersitatem, ex diuersitate depu-
rationis materiæ, & digestionis
rationabiliter asseruerunt per-
uenire: Hoc itaque ponimus
sicut & philosophia ponit, & ra-
tio cui concordat vsualis expe-
rientia minerarum pro Alchy-
miæ naturali, rationabili, at-
que inexpugnabili fundamen-
to. Oportet ergo tecum, o pa-
ter promissa reddendo agere,
& pro defensione mea: Imo

verius rationis tuo vti baculo, vt sic mirabilior laudetur victoria. Tum & Alchymia defensa fuerit quibus patet amplius impugnari. Diximus pro fundamento quod metalla omnia composita sunt ex sulphure & argento viuo : quod sic quidem intelligendum accipimus, vt in modum compositionis referamus in libro quarto, Metheororum quod contra opinionem meam scriptum est. Argentum viuum est elementum ductibilem, & est vt aqua quæ miscetur cum terra nimium subtili mixtione forti. Et proprium eius est quod coagulatur ex vapore sulphuris. Videtur vero quod argentum & quæ sunt similia, elementa sunt omnium ductibilem : Et ideo

DE ARTE CHYM. 101

ideo miscetur argentum viuum
 cum naturalibus corporibus,
 quia est de substantia eorum.
 Et si fuerit argentum viuum
 purum, coagulabit illud vis sul-
 phuris albi non vrentis. Et istud
 est res optima, quam recipere
 possunt illi qui operantur Al-
 chymiam, vt conuertant illud
 in argentum. Et si fuerit mun-
 dum sulphur optimum cum ru-
 bore clarum, & fuerit in eo vis
 igneitis simplicis non vrentis,
 erit res optima quam recipere
 possunt Alchymistæ, vt ex eo
 faciant aurum: hoc enim i-
 psium conuertit in aurum. Et
 si fuerit argentum viuum bo-
 næ substantiæ, & sulphur non
 purum, quod scilicet sit in
 eo vis adurens conuertit ipsum

in æs. Argentum etiam viuum si fuerit malum potosum, immundum, terreum & sulphur non mundum, fiet ex eo ferrum. Stannum vero videtur argentum viuum bonum habere, sulphur vero malum; & hæc non bene mixta: Plumbi vero grossi, Argentum viuum est malum ponderosum, luteum, sulphur eius malum mali vaporis, & foetidi, & debilis, vnde non bene gelatur. Artifices faciunt gelationem fere sensibilem artificialiter; quamuis artificialia non eodem modo sint quo & naturalia, nec tam certa, licet propinqua sint & similia: Et ideo creditur, quod compositio eius naturalis sit hoc modo,

vel vicina huic : sed ars debi-
 lior est quam natura , nec con-
 sequitur eam , licet multum la-
 boret. Sciant artifices Alchy-
 miae species vere transmutari
 non posse ; sed similia possunt
 facere , & tingere rubeam ci-
 trino , vt videatur aurum , &
 album tingere colore , quo vo-
 lunt donec sit multum simi-
 le auro aut æri : Possunt etiam
 plumbi immunditiam abster-
 gere , verumtamen semper e-
 rit plumbum , etsi videatur
 argentum : Sed obtinebunt
 qualitates alienas , vt errent
 in eo homines , vt qui accipi-
 unt salem & salem armonia-
 cum.

Cæterum q̄ doctrina specifica

E 4 ali-

aliquo tollatur ingenio ego non credo possibile. Nec est quod vna complexio in aliam vertatur: quia ista sensibilia non sunt doctrina, qua permutatur species, sed sunt accidentia, & proprietates; doctrinae autem eorum non sunt cognitæ: quod cum doctrina sit ignota, quomodo potest sciri vtrum tollatur ratione, vel quomodo tolli possit; sed expoliatio accidentium, vt vaporis, coloris, & ponderis, vel diminutio non est impossibilis, nec contra hæc ratiocinatio stat. Cæterum portio cõpositionis istarum substantiarum non erit in omnibus eadem: Hæc ergo in illam permutari non poterit, nisi forte in
 pri-

primam reducantur materi-
 am: & sic in aliud quam prius
 erat permuetetur: Hoc autem
 per solam liquefactionem non
 fit, sed accidunt ei ex hoc res
 quædam extraneæ: Hucus-
 que exitus est, finisque quar-
 ti Metheororum. In cuius pri-
 ma parte contra te ô pater Ray-
 munde evidens est ratio: Et in
 vltima quoque licet pro par-
 te tua superficialiter videatur:
 Hoc enim plane scribitur: me-
 tallâ quidem omnia ex argen-
 to viuo esse, & sulphure ipsum
 argentum viuum coagulantur.
 Ex quo concluditur omnium
 metallorum & vnâ esse natu-
 ram vnitâte speciei: quia so-
 lum est argentum viuum vnus
 speciei, nec diuersarum spe-

cierum inueniuntur sulphura. Ista autem materia est diuersificata secundum diuersitatem depurationis & digestionis diuersitatem consequitur specierum, vt ibidem plane innuitur vndique vna exeunte materia argento scilicet viuo & sulphure: quod sic patet. Ait enim primo: Si fuerit argentum viuum purum, coagulabit illud vis sulphuris albi non vrentis: Et hæc coagulatio est in argento: Postea ait de conuersione in aurum: Quod si fuerit sulphur mundum optimum cum rubore clarum, & fuerit in eo vis igneitatis simplicis non vrentis, conuertit argentum viuum purum in aurum. Consideremus ergo diuersitatem
 com-

DE ARTE CHYM. 107

compositionis auri & argenti,
 & vtrumque inuenimus com-
 positum ex eadem materia, vi-
 delicet ex sulphure & argēto vi-
 uo; sed diuersitatem inuenie-
 mus depurationis & digestio-
 nis: quia in argento dicitur esse
 argentum viuum purum & sul-
 phur album non vrens: In au-
 ro autem dicitur argentum vi-
 uum similiter purum, & sulphur
 optimum cum rubore clarum:
 Inter argentum igitur & aurum
 est notata diuersitas depuratio-
 nis; cum dictum est de solo
 sulphure auri mundum & o-
 ptimum, & clarum, non v-
 rens, & de sulphure argen-
 ti, quod sit tantum album non
 vrens: Inter ipsa notatur ec-
 iam diuersitas digestionis, cum

dictum est, de sulphure argenti quod sit album; de sulphure vero auri quod sit cum rubore: color enim sequitur digestionem. Et sicut est etiam in animalibus color albus in urinis minus digestis & decoctis; rubeus vero in urinis excedentibus & combustis, sit & decoctionis & digestionis minoritas. In plumbo quoque & stanno, ac in argento, licet vnus colorem relinquet album ex defectu virtutis igneæ. In auro autem decoctio temperatissima citrinum temperantiæ colorem induxit. In ferro autem & cupro rubeum & viride, & nigredinem quoque, quæ est in urinis quoque combustionem significant, ex
 nimia

DE ARTE CHYM. 109

nimia decoctione materiae non
depuratae, ab vntuositate sul-
phurea, quae eita combustionis
inepta procreauit digestio cum
materiae depuratione no bona:
haec enim omnia ibidem colli-
gantur ex textus intelligentia
vera: Argentum autem viuum
vt ibidem dicitur, quod est ele-
mentum liquabilem, & metal-
lorum materia cu sulphuris ac-
cretionem calore agente cogela-
ta in successu temporis in ali-
cuius speciem.

De triplici humiditate sulphuris.

EST autem argentum viuum
compositum ex substantia ter-
rea & aquea, sulphurq; admix-
tum habet, sicut etiam patet ex
hoc, quod omnia metalla cre-
mat

mat si diu decoquantur cū eo:
 & instanti mixtionis suæ cum eis
 illa puluerisat & frangit. Opor-
 tet igitur ipsum purgare à sul-
 phureitate, & superflua humidi-
 tate: & sic remanebit siccū, mun-
 dum, purum, & clarum, ad mo-
 dum cristalli lucidum. Sulphur
 quoq; habet tres humiditates,
 quarū prima est aerea, & vnctu-
 osa, & cremat, & comburit, & de-
 nigrat, & frangit metalla omnia:
 & hæc non vere est in sulphure
 auri modica, quia est aut nulla
 in sulphure argenti: multa autem
 in plumbo & stanno: & ære, ac
 ferro: ista autē quatuor metal-
 la non bene depurata fuerunt,
 non bene digesta & debilis com-

positio.

DE ARTE CHYM. III

positionis, atque faciliter corruptibilis: vnde & in igne nigrescunt, & nubes nigras induunt & in igne sese separant, & demergunt, sicut apparet in plumbo & stanno: quæ cum in igne aliquandiu fuerint nubes nigras & siccas emittunt, æs quoque & ferrum squamas & scoriam præ nimia decoctione & combustione faciunt, aurum vero illa non habet, nec in igne nigrescit aut se diffundit, vel notabiliter minuit, nec citrinum colorem mutat: Argentum vero modicum huius vntuositatis sulphuræ habet, vnde quia parum habet de ea, egreditur
ab igne

ab igne album, & sine nigredine: quia tamen aliquantulum habet, nigrescit modicum, quando ponitur cum adurentibus, sicut est sal & sulphur, & later antiquus, & similia. Secunda autem sulphuris humiditas, est aquea phlegmatica non comburēs, nec denigrans, sed in igne euaporās: & hæc quidem est in omnibus metallis præterquam in auro, in quo non est sensibilis diminuēs euaporatio: in argēto minor est, quam in aliis: vnde euaporat in igne, & minuitur licet parum, Tertia sulphuris humiditas est radicalis & naturalis; per quam coniunguntur partes substantiales ipsius, & hæc est aqua sulphuris, quæ ligat terram ipsius, & per quam pura sulphuris substantia

stantia constat & coniungitur. Et in argento viuo optimam facit congelationem, & compositionē. Hæc autem in auro operata est pouissime, ab aliis nõ impedita superfluitatibus: hæc iam etiam in omnibus metallis inest: nam sine radicali humiditate nihil terreum compositum est. Hinc ergo de necessitate & perfectione tam sulphuris quam argenti-viui, metalliq; cuiuslibet partibus ipsorū est fortiter imbibita: prima est superflua, & corrumpens, & iure supernatās. Secunda vero res adherens superflua nihil perfectioni conferens, quia est euaporans. Inque tertia ad metalli perfectionem quæ in solo auro est, complete consistit. Igitur ad metalli perfectione-

fectionem quæ in solo auro est, requiritur vtriusque humiditatis purgatio, videlicet prima quæ est aerea & vinctuosa, comburens & denigrans, & secunda quæ est phlegmatica & euaporans, nihil perfectioni conserens, sed diminuens, & subtrahens. Si ergo sulphur & argenteum viuum talia fuerint per purgationem effecta, quod vtraque careant humiditate superflua: prima videatur & secunda, & tertiam retinuerint, quæ est radicalis & essentialis, erunt pura omnino ad auri perfectionem apta, digestionem congrua consequente. Modum quoque compositionis eorum referemus partim experimento sensibili, partim totali terratione probatum.

*Quomodo componantur metalla
in terra.*

Contingit denique in terra
Sulphurea argētum viuum
concurrere : quorum natura
est, vt per ignem sublimentur:
calescēta ergo terra sulphurea
cui admixtum est argentum vi-
uum, vtrumq; contingit subli-
mari, & per terræ spissitudinem
ascendere, & ascendendo de-
purari, ab vtraq; superflua humi-
ditate prædicta : Nam terræ ca-
lescēta siccatas ipsas humidita-
tes ebibit & consumit: cum ergo
calor faciat ipsa volare & ascen-
dere, frigiditas vincens, & partes
eorum constringens, gelans-
que & consolidans, ipsa co-
agulabit, sicut in quarto,
tuo Me-

tuo Metheororum scribitur: q̄
 materia ductibiliū est substan-
 tia aquea illius cum frigore post
 accretionem caloris in ipsum
 quæ est Optesis: contingit ergo
 aliquando feruere frigus con-
 gelans substantiam eorum, cum
 depurata est omnino per terræ
 siccitatem ebibentem omnem
 humiditatem superfluam, & nō
 radicaliter inhaerentem, & con-
 tingit ratione caloris inferioris
 qui procedit ex calore vasis sul-
 phurei mineralis substātiā ipso-
 rum sublimari ratione caloris
 suppositi & sursum tendere, sed
 contra deprimit & suffocat la-
 pidea tellus frigiditate constri-
 cta & compacta, ibique remanet
 substantia pura sublimata & de-
 purata: quia locus lapideus &
 eius

DE ARTE CHYM. 117

eius frigiditas & fortitudo prohibet ipsum ascendere, calorq; digerit semper ab inferiori ascendens temperate, & ipsum digerens, & citrinans, consolidatq; fortissime: quia & partes subtilissimæ sunt, quia optime depuratæ sunt, & se inuicē sub-
 tus & supra opprimunt, sub-
 tus ex calore ascendente, supra vero ex loco & frigore exprimēte,
 & sic fit aurum optime depuratum: quia clarum & mundum ac lucidum, & fortissime est coniunctum, & ex temperantia digestionis citrinum: Et hic utiq; modus est in metallorū omniū compositione per diuersitatem depurationis & digestionis; quæ quidem in auro sunt potissimæ, in argento vero postea, in cæteris

his quoq; minus, secundum gra-
 dum eorum materiae autem de-
 puratae fit vel sic digestio talis vel
 talis, tali vel tali subiicitur speci-
 ei. Nam si materia omnino de-
 purata est à praedictis humidita-
 tibus, & sequatur moderata di-
 gestio, & fortis loci & frigidita-
 tis praefocatio, fiet: urū purum
 ex ascensu per terrā, & ex depu-
 ratione citrinū, & ex digestionē
 ponderosū ex caloris ab inferio-
 ri loco & frigoris à superiori praef-
 ocatione: Si vero mediocriter
 purgata fuerit materia, & dige-
 stio mediocris, mediocrisq; praef-
 ocatio: fiet q; argentū medio-
 crite purū albū & mediocriter
 ponderosum. Si vero materia
 non fuerit sufficienter purgata,
 superueneritq; congelatio non
 depu-

depuratae materiae secundum ex-
 cessum caloris, fiet aes vel ferrum:
 secundum vero diminutionem,
 plumbum vel stannum procrea-
 bitur. Et secundum quam ex tex-
 tu tui quarti Meteororum li-
 brum superius est traditum &
 notatum. Qui habet ergo aures
 audiendi, audiat: & haec pro Al-
 chymiae rationabili fundamēto
 supponat: concludi ergo potest
 omnium metallorum eodem esse
 materiam, depuratione tamē &
 digestionē differentē: quae si ae-
 que depurata esset & digesta in-
 aliis, ut in auro, omnia proculdu-
 bio auri specie assumpsissent: de-
 purari autē potest materia metallo-
 rum, & melius d'geri. Cū ex hoc hanc
 vel illam assumat speciem assumere
 possunt: digestio n. talis vel talis,
 tali

tali materiae sic vel sic depuratae
 adueniens, constituit doctrinam
 specificam in metallo, qua tale
 vel tale fit & nominetur. Dictum
 enim superius est ex hoc quarto
 Meteororum quod congelatur
 substantia metallica cum frigore,
 post accretionem caloris in
 ipsum, quae actio est optesis, si-
 cut in dicto quarto Meteororum
 scribitur, digestio a caliditate a-
 liena & sicca, quae non a natura
 fit, imo & ab arte similiter, ut ibi-
 dem determinatur capitulo de
 optesi, ubi etiam dicitur quod
 ars imitatur naturam, capitulo
 autem de optesi in eodem quar-
 to dicitur quod nihil differt an
 in organis naturalibus aut arti-
 ficialibus fiat haec digestio, di-
 gestio autem est completio, quo-
 tiens

tiens materia digeritur, com-
 pletur & fit sic in eodem quarto
 dicitur capitulo digestio est, &c.
 Principium autem comple-
 xionis à calore proprio accedit,
 finis autem his natura est. Na-
 turam autem dicimus substan-
 tiam & speciem, &c. Hoc to-
 tum est de textu. In prædictis
 namq; plane innuitur, ex textu
 quarti libri Metheororū solutio
 q̄ metallorū omniū materia est
 vna: diuersitas autem specierum
 ex diuersitate depurationis & di-
 gestionis procedit: Nam dige-
 stionis quidem principium ex
 proprio calore procedit, com-
 pleriq; potest per alienam cali-
 ditatem & adminiculum susci-
 pere, sicut ibidem dicitur: quod
 cibarium pariter digeritur, &

per balnea & similia, est caliditas propria, quæ in ipso subiecto est: finis autē digestionis natura est id est, substātia atq; species. Igitur rationabiliter cōcedi potest, diuersitatem naturarum, & metallicarum specierum nō ex diuersitate materiæ, quæ vna & eadem est, sed ex depurationis & digestionis diuersitate prouenire. Si ergo depuratio materiæ & digestio per artem quādā, quæ naturam sequitur, imitari potest & species, & natura, atq; substātia metallica mutari poterit, intellige hæc pater & tacebis, male assumpta defensione conuictus, quid te grauat veritati apertæ & rationabili consentire.

*Quod particularia specierum metallo-
rum permutantur.*

S Vis picaloquax: Sciant arti-
fices Alchimix species vere
permutari non posse. Intellige
quid loquaris, quidq; legas, ne
contemnere videaris. Reuera
hoc verum est, quamuis non in-
telligenti aliud videatur. Audi &
intellige, & recte responsum esse
suppones, sic arguis: Species ve-
re permutari non possunt: Ar-
gentum & aurum sunt species:
non ergo potest argentum in au-
rum permutari. Solutio: ali-
quid permutari, dupliciter esse
potest, aut per se & proprie, & im-
mediate aut per accidens & im-
proprie, & mediate. Mutatur aut

F 2 illa

illa per se proprie & immediate:
 quorum aptitudo permutatio-
 nis est in ipsis; & aliquod habent
 commune subiectum recipiens
 permutationem, & quę subiecta
 sunt propria actionem permu-
 tantem recipientia. Sic reuera
 species non mutantur, sed indi-
 uida: & sic illud intelligitur.
 Species vere permutari nõ pos-
 se. Quod enim ait vere, proprie
 intelligit, & per se, & immediate:
 permutantur autem illa per ac-
 cidens, & improprie, & mediate
 in quibus non est aptitudo per-
 mutationis, neq; cõmune subie-
 ctum permutabile, nec ipsius a-
 ctionis permutantis subiectum
 immediatum: sed omnia hæc
 consequentur ex aliquo subie-
 cto. Sic autem permutari pos-
 sunt

sunt species & accidentia, species ergo argenti, quæ est argenteitas non permutatur in speciẽ auri, quæ est aureitas, nec argenteitas fit aureitas; quoniam species vere permutari nõ possunt, quia non sunt subiectæ per se accretionibus sensibilibus, nec in se compositionem partitam habent, vel contrariã, quæ sit causa permutationis vel subiectum, sed per accidens quidem, & improprie, & mediate permutantur mutatione particulariũ partibiliumque, quæ corruptibilia sunt, & cõposita, & sensibilibus accretionibus obiecta siue subiecta: quibus immutatis per aliam depurationem & digestionem, quarum commune subiectum fuit metallica materia. Ex

hoc argentum vel aurū factum
 est subiectum alterius speciei,
 quam alia compleuit & induxit
 materię purgatio atq; digestio
 aperire ergo pater oculos tuos, &
 vide. Nescis in corporibus puris
 & in lapidibus, & in metallis sub
 iectam vnus speciei materiam
 in aliam naturaliter processisse,
 & permutationē accepisse? Ne-
 scis capitulum istud quarti Me-
 theororum, terra pura lapis nō
 fit, in quo dicitur quod & de a-
 qua lapides fiant duobus mo-
 dis: quod quia in aliqua terra sit
 vis mineralis quę congelat a-
 quas in lapides, & quod aqua fiat
 terra, cum vincunt eam terrę
 qualitates & è conuerso; & qui-
 dam ingeniosi, vtuntur lacte
 virgi-

virginis, cum volunt rem sic-
cam coagulare, estque certissi-
mus effectus & sulphur aliquod
congelat argentum viuum in
aurum, & aliud in argentum, v-
trique & terra & aqua, siue lapis
& aqua diuersarum sunt specie-
rum: & tamen aqua transiit in
terram, cum vincunt eam ter-
ræ qualitates, & è conuerso,
& aqua quoque in lapides.
Sic & argentum viuum & sul-
phur & aurum & argentum di-
uersarum sunt specierum, & in-
uicem transeunt: omnia enim
metalla omnium specierum ex
sulphure sunt & argento viuo,
quæ à metallis in specie non
in materia differunt, & acce-
pta depuratione & digestionem
in metallicas species trāseunt, sic

est in aliis modis infinitis. Sic est ergo in corporibus animatis, quod subiecta vnus speciei in alterius speciei subiecta transeunt, & quod aliquando quidem sub terra, nunc vero sub aqua, & quod aliquando sub argento viuo & sulphure: nunc vero sub argento & auro, metallisq; cæteris continetur: In animatis quoq; hoc ipsum patet: vnde & in vegetabilibus quidem sicut dixit Aristot. 10. Meteororum capitulo, terra pura, &c. Similiter quoq; quedam vegetabilia & quedam animalia vertuntur in lapides, vi quadam minerali lapidificatiua: & hæc transmutatio corporum, animalium, & vegetabilium, æque propinqua est sicut transmutatio aquarum. Est autem

autē impossibile quod aliquod
 coadunatum conuertatur in v-
 num elementum : sed elementa
 mutantur adinuicem ; & sic tran-
 seunt in adunans : vnde & quod
 cadit in salinas, fit sal, & quod in
 ignem, ignis. Sunt autem talia
 mira, quia raro accidunt : cæte-
 rum causæ eorū manifestæ sunt,
 sæpe etiã fiunt lapides ex igne,
 & sæpe contingit corpora ferrea
 vel lapidea cadere post corusca-
 tiones, & æra, vel æs vstum, &c.
 Hic ex multis colligitur mate-
 riam vnius speciei subiectumq;
 in aliud permutari alterius scili-
 cet fieri speciei. Animalia respi-
 ce, sensibilia, & rationalia, ci-
 bum eorum considera, herbas,
 frumenta, aquas, & vinum, in
 carnem humanam, brutalemq;.

conuerti, alia quidem vegetabili-
 lium in cibum assumpta sensibili-
 lium etiam quædam cōuertun-
 tur in melancholicū humorem:
 quædā in phlegmaticum, quæ-
 dam in sanguineum: quædamq;
 in humorem cholericū pertrā-
 fire, transeunt quoq; in sperma,
 & sperma quoq; per multas al-
 terationes transit in animal, hoc
 quidem sensibile, aliud vero ra-
 tionale. Iam me tædet multipli-
 citas exemplorum naturalium,
 & rationaliū, vsualiūq; fastidiū:
 quæ ex diuersis materiis & spe-
 ciebus invicē transeunt: cur non
 ergo vnius eiusdemq; materiæ
 sibi quidē propinqua, & in mul-
 tis similia. Iam de hoc tacebo:
 Ignem testem invoco inferiorē
 qui omnia corpora inferiora, ve

getabilia quidē & sensibilia cō-
uertit in cinerē, & de cinere vi-
trum: puta de silice facit cinerē,
& de cinere vitrum: de plumbo
quoq; facit cinerem, & de cine-
re vitrum. Vitrea iā sunt omnia
à nobis proposita, etiā quidem
omnibus interius & exterius lu-
cida permutata patefcunt. Sciāt
igitur artifices Alchymie species
vere permutari non posse; sed
subiecta specierum optime atq;
propriissime permutari possūt.
Circa particularia n. omnis sen-
sibilis operatio est, & mecha-
nica manualis, quantumcūq; ex
nobili atq; intelligibili pcedat;
est n. pro certo teste philosophia
rationali, & experimento sensi-
bili metalla inuicē circulariter
esse transmutabilia. Illudic au-

tē ipse philosophus huius artis
 sophistas, & personas irridet i-
 gnorantium, cum postea loqui-
 tur dicens, similia possunt face-
 re, & tingere rubeum citrino,
 donec sit multum simile auro,
 & plumbi immunditias abster-
 gere, verumtamen semper erit
 plumbum, etsi videatur argen-
 tum: hic enim non negat parti-
 cularium permutationem, vel
 quod plumbum non posset esse
 aliud quam plumbum, de quo
 rustici tota die faciunt vitrum,
 sed innuit quādoq; facere quod
 æs videatur aurū propter citri-
 num colorē, vel plumbū videat-
 ur argentum propter album co-
 lorem, nō est remouere ab ipsis
 primā speciē, sed occultare sub
 alio colore vel pōdere, quia ista
 sensu-

sensibilia dum amouentur ad sensum, non propter hoc semper amouetur cū eis prima doctrina specifica, sed remanent in prima specie, quæ occultata sunt sub alio colore vel darditie, vel pondere. Et sic errant in eo homines, quia non ideo consequitur speciem mutari, nisi aliam depurationem completāque digestionem aliam consequantur. Quod autem dicit quod qui credit possibile quod doctrina specifica aliquo possit tolli ingenio, quia non est sensibilis, sed ignota. Et ideo nescitur an sit sublata, vel non. Intelligitur non amoueri eam posse per solas sophisticationes coloris & ponderis, quas superiorius nominauit, nisi per aliam
de-

depurationem, completamque
 aliam digestionem: Sciebat e-
 nim in nigra comburere, & de
 vegetabilibus cineres facere, &
 species diuisasq; específicas tol-
 lere, vel vt proprius dicam ma-
 teriam sibi subtrahere, & alteri-
 us speciei subiicere: Alioquin
 nesciunt vnum esse principium,
 sed tot quot sunt species, & non
 lapis ex lapide, & aurum ex non
 auro, & vinum ex non vino, &
 panis ex non pane, & caro ex nō
 carne, & os ex non osse, & cæte-
 ra omnia ex variis processerint
 tot constat esse principia, quot
 species constat esse. Omnia
 quidem corporalia constant ex
 contrariis esse composita; Alio-
 quin non corruptibilia. Sed vn-
 de omnia: ex vna quidem ma-
 teria

teria sub diuersis ab illius distinctæ opinantiū qualitātū elementorū contrariorum cōcordi discordia per variarum specierum transitū: constat nūc infinita nobis indiuidua, non solū mirabiliter, sed naturaliter, processisse.

Incipit liber secundus de Practica.

Nō quidem necessarium est breue nostrum non amplius hīc protendi, sed post naturalem metallorum compositionem ad artificialem recurramus: fundamenta supponimus antiquorum philosophorum magistrorum nostrorum laudabilium: ex quorum libris per multas partes & regiones materialque diuisas breuem colligemus lectionem, multa tamen sub literæ breuitate claudentem, Itaque

intelligenti loquor atque diligenti, qui philosophiæ vestes varias indutus, radiorum varietate distinctus simplices, & non radiatas rusticis etiam laycalibus clericis attribuit induendas.

*De consideratione Alchymie, & au-
ri proprietate.*

Ars ergo Alchymie duo principaliter cōsiderat; videlicet corpora metallorum infirma, & res quasdam medicinales ipsa curātes. Metalla vero secundum numerum planetarum cœlestium, 7, esse dicuntur, si Mercurius inter metalla computetur, videlicet argentum viuum, plumbum, stannum, ferrum, cuprum, argentum, & aurum: Infirmitates

tates ipsorum omnes sunt quidem ex defectu depurationis illorum, & digestionis. Res autem naturales, quæ ipsa naturalius ingrediuntur, & ipsa quidem purgant, digerant, viuificant, & immutant, sunt argentum viuam & sulphur, & arsenicum summæ depurata atque digesta, in quibus etiam est vis mineralis fortis & principalis, quia ipsa sunt elementa ductibilia. Et ipsis præparatis post debitam aptitudinem coniunguntur, facientia mutationes in ipsa, & opera mira. Primo ergo tractandum est de corporibus & eorum complexionibus atque infirmitatibus, & eorum præparationibus: secundo de spiritibus, & eorum complexionibus, purgatio

tionibus, digestionibus, & aliis
 eorum perfectionibus, usque quo
 tales sint, quod metallorum in-
 firmitates curent, & perfectione
 complete digestionis & depura-
 tionis, cum speciei nouitate, me-
 tallorum sanandis corporibus
 largiantur. De corporibus ergo
 metallorum primo est dicendum.
 Metallica corpora sunt, 6. sine
 Mercurio: quorum perfectissi-
 mum est aurum: quod quidem,
 sicut in 10. Meteororum dici-
 tur compositum est ex argento
 viuo puro & sulphure purissimo
 rubeo & optimo, optime con-
 iunctis, & fortissime compositis.
 Per hunc modum contingit in
 terra sulphurea argentum viuū
 concurrere; quorum natura est,
 ut per calorem euaporet, & sub-
 imen-

Aliis limentur, Accenso igitur calore,
 quo in terra illa sulphurea euapora-
 uerunt vtrunq; multis annis per
 onē terram ascendendo continue,
 ra- quam diu calor vasis sulphurei &
 ne. mineralis illa coegit: Cum ergo
 us per terram calefactam & defic-
 go catam à calore vasis mineralis
 dū. transferint calor & siccitas terræ,
 ne. ebiberunt omnes humiditates
 m. superfluas, atque sulphureitates,
 ci- antequam vinceret ea, vel coa-
 to gularet frigiditas superueni-
 no ens: Cum igitur optime pur-
 n- gatum fuerit vtrumque à pri-
 is. ma humiditate aerea, quæ
 in est pinguis & vntuosa, com-
 uū burens & denigrans metalli-
 ft, cam substantiam: & à secunda
 b- etiam, quæ est phlegmatica &
 n- euaporabilis, in ascendendo
 per

per calorem vasis mineralis sup-
 positi, per multos annos elon-
 gauerunt se à fonte caloris, &
 violentia, id est, à vase minerali
 & ascenderunt longe superius
 prope terræ lapideæ superfici-
 em, & parum iam habuerunt
 de calore. Superuenitque exte-
 rior aeris & terræ auma frigidi-
 tas, & retentum vtrumque est,
 quia sicut calore ascendunt, sic
 frigore cōtrario coagulata sunt,
 & ascendere desinunt, manent-
 que simul coniuncta, & vna cō-
 positione colligata fortissime at-
 que cōiuncta. Accepit ergo au-
 rum depurationem optimam,
 per transitum terræ calefactæ &
 desiccatae, ebibentis humidita-
 tes, & sulphuritates superfluas,
 & accepit colorem citrinum, ex
 tem-

temperatissima & longa digesti-
 one, & accepit ex magna subti-
 litate suarum partium inuicem
 se penetrantium & conculcan-
 tium, ex calore cogente ascen-
 dere, & loco frigiditate superius
 prohibente suffocante, & com-
 primente. Igitur lucidissimum
 est quod aurum quia optime
 depuratum ab omni grossa su-
 perfluitate & immunditia, &
 remanserunt in eo partes puris-
 simæ atque subtilissimæ, & colo-
 rem citrinum seruat inuariabi-
 lem, quia non habet humidita-
 tem primam vinctuosam com-
 burentem & denigrantem: Nec
 igne minuitur naturaliter, vel vi-
 sibiliter, quia non habet secun-
 dam humiditatem euaporabilē:
 tertiam autem habet humidita-
 tem

tē radicalem, & essentialē, quæ
 optimam facit substantialium
 partium coniunctionē. De auro
 ergo dico quod metallum com-
 pletum est, & perfectum, sine
 infirmitate aliqua: nec indiget
 præparatione, vel mutatione in
 aliud; quoniã inter cætera opti-
 mū est & sic tēperatum: quod in
 nulla qualitate excedit, quamvis
 calidum & siccum dicatur: Et quæ
 non excedit aliqua qualitas ali-
 am, in gradu nullo collocatur.

*De natura Argenti, & purgatione
 ipsius.*

Argētum autem eodem mo-
 do componitur, quo & aurum,
 quamvis non æque, sed minus
 sit depuratum, & minus dige-
 stum tamen post aurum est
 me-

melius atque perfectius metal-
 lis cæteris: Habet vero infirmi-
 tates aliquas, quia non omnino
 depuratum est ab humiditate
 sulphurea prima, neque secun-
 da. Vnde & ex prima nigrescit,
 cum adurentibus; sicut cum sa-
 le communi & antiquo latere
 contrito. Quod argentum pu-
 rum ab igne albū egreditur post
 multas fusiones & post cinerice-
 um, signum est, quod aut nihil,
 aut parum habet humiditatis
 sulphureæ. Sed quod quādo co-
 quitur cum sale & latere, nigre-
 scit, cum causa nigredinis
 non sit in sale, vel in latere,
 constat ipsum aliquid habe-
 re de humiditate prima vn-
 ctuosa, licet parum. Vnde &
 quia pauca est, non egreditur.

nec apparet exterius per calorē ignis & cineris vincens: sed per calorem siccitatemq; nimium salis & lateris, attrahitur exterius, & apparet: & tunc incipit argentū denigrari: Hæc est ergo infirmitas prima ipsius, quæ est ex defectu depurationis primæ humiditatis: Secunda est, quod in igne euaporat, atque minuitur; quod est ex defectu depurationis secundæ humiditatis, quæ est phlegmatica & euaporatur, & sibi non radicaliter adhærens: quoniam non est de ipsius substantia: & post egressum ipsius remanet argentum purius & perfectius. Non est autem in eo alia naturalis infirmitas; nam sufficienter est digestū, quamuis non ita complete ut aurum:

aurum: & in hoc, neque sanum est, neq; ægrum, sed quasi neutrum. Igitur quia in depuratione infirmatur, potest sanari, & in melius conuerti, puta in aurum, per maiorem, scilicet depurationem, & etiam digestionem; vt depuratum perfecte, nō nigrescat ex prima humiditate, nec minuatur ex secunda: nec ex defectu digestionis, frigidum dicatur, sed temperatum, nec album remaneat, sed citrinum: quod quomodo fiat, vel fieri debeat ac possit, postea dicetur. Præparatio ergo argenti in aurum conuertendi, est quæ ipsum depurat à duabus primis humiditatibus, & iterum melius digerit: prima enim ablata, non nigrescit amplius: se-

cunda vero amota, non minuetur pondus eius. Ista præparatio talis est: Recipe salis cōmunis cum sua humiditate quantū vis, & tere optime; & inter duos lectos eius, fac lectum vnum Lunæ tenuiter laminantæ: Et sic in vase terreo forti totum pone, & superius claude: & modicum foramē in medio dimitte: Et sic cuba in medio ignis mediocris: & dimitte in igne per 12. horas: postea extrahe, & inuenies laminas tuas bene corofas, & diminutas in quantitate & pondere: Igitur si eas tum albas inuenieris, scito primam humiditatem eius esse consumptam, Lunamque tuam bene calcinatam & frangibilem: Si ergo adhuc nigra fuerit in superficie, adhuc

ha-

habet de prima humiditate: Si vero non frangitur facile, adhuc habet de secunda: Certū vero signū depurationis primæ humiditatis est, quādo minuitur in igne: vtrumq; autē fiet cum dicto puluere & igne; quoniam dictus puluis ignitus vtrumq; cōsumet & ebibet, & tunc erit bene præparatum, sed si āgibile. Tunc reduces ipsum ad malleum, & erit dulcissimum & molle, vt aurum atq; flexibile, & non mutabit colorem amplius, nec pondus, & erit compactum magis, atq; ponderosum. Hic autē puluis cōplebit istud, dās malleū, & dulcedinē auro, & argento, & æri combustis & calcinatis. Recipe salis armoniaci salis nitri & boracis ana de singulis. Et tere

optime, commisce, & solue, in modico vini, & de siccare permitte: & de hoc puluere quartum pondus pone cum tribus cuiuscunque calcis volueris trium prædictorum, & reuertetur ad malleum molliciemque & flexibilitatem, verum est.

De cupro, & eius preparatione & purgatione.

Cuprum eodem modo compositum est, quo & argentum, sed minus depuratum, & non æque temperate digestum, sed quasi combustum, calidum, & siccum. Est autem compositum ex argento viuo & sulphure nõ depurato ab humiditate prima, qua multum abundat, sed digestum combustumque cum ea est, propterea nigrum egredi-

tur

tur ab igne, & excoriatur ex nimia siccitate, cum ignitum percutitur vel extinguitur in aquis acutis. Est etiam porosum valde & sulphureum. Igitur purgari oportet à prædictis humiditatibus sulphureis. Nam ex prima statim nigrescit in igne & comburitur, & excoriatur, & comburit & denigrat alia metalla. Et ex secunda, nimis euaporat, atq; consumitur. Et ex sua sulphuritate ignem nigredine inficit, flammam quasi viridem faciens. Cūque purgari incipit, flamma magis est citrina, minusque nigra, purgetur ergo omnino vt Luna, & cum eodem puluere reducatur ad malleum, quo & Luna. Postea vero extinguitur ignitū vicesies in aceto, & post-

ea decies in porcino sanguine
 recenti, & erit bene præpara-
 tum. Oportet autem ipsum im-
 morari diutius in sua calcinati-
 one, quam argentum, & fortio-
 rem habere ignem. Sit ergo in
 igne cōtinuo & forti per 3. dies.
 Postea reducatur, vt de Luna
 prædictum est. Si autem post cal-
 cinationem vis extrahere à sale
 quod in eo remansit argenti vel
 cupri, vel alterius metalli. Ha-
 beas lixiuium calidum & secun-
 dum puluerem salis præpone,
 & resoluetur, quod cola semper
 & residebit inferius quod quæ-
 ris. Sic fac donec tota falsedo
 à calce extrahatur.

*De Plumbo & eius præpa-
 ratione.*

Plumbum eodem modo fit,
 quo

quo & cuprum, Estque ex sulphure immundo, & debilis digestionis, & compositionis. Unde necessarium est quod extrahatur ex eo nigredo & immunditia, & digeratur melius. Hoc autem fieri sic potest. Funde plumbum, & proiice intus quartam partem Mercurii, post pulueriza, & tere super porphyrium, cum æquali pondere salis communis combusti, donec sal nigrescat. Et tunc eiice sal cum aqua, & tere iterum pulverem plumbi, cum equali pondere salis communis, donec sal iterum nigrescat, & tunc iterum eiice ipsum cum aqua, & iterum tere tertio cum nouo sale, & hoc totum cum ipso sale pone ad bulliendum in aceto fortissimo,

& bulliat per diem vnam, & egredietur nigredo eius, & depurabitur magis à sulphuritate & nigredine. Et tunc eiice salem cum aqua, & habebis puluerem tam Mercurii quã Saturni mediocriter depuratum. Reitera ergo contritiones ipsius cum sale, & bulliationes, vt prius, donec inuenias ipsum album & mundum, quod quanto pluries feceris, tanto magis depuratum habebis.

De Ioue & eius preparatione.

Iupiter corpus compositum est sicut Saturnus ex argento viuo mediocriter depurato & sulphure non puro, albo, sed immundo, & debilis digestionis inter omnia metalla, atque vana

na

nã compositionis siccum nimis
 & porosum; quod ex suo strido-
 re manifeste perpenditur: I-
 psum purgari oportet eodem
 modo omnino, quo de Saturno
 prædictum est: quarta enim pars
 Mercurii stridorem ei aufert, &
 Saturni tertia. Ipsum autem
 oportet imbibere oleo aliquo
 rectificato, vel axungia porci-
 na distillata, donec resumpta
 humiditate stridorem, qui ex
 siccitate & porositate est, a-
 mittat, & minus frangibile fiat.
 Omnia metalla frangit præter
 Saturnum: maxime frangit cu-
 prum: quoniam duo sicca visco-
 sitatem non faciunt: Purgetur
 ergo sicut Saturnus per contri-
 tionem cum sale communi cõ-
 busto, per bullicationes cū sale

& aceto, & postea imbibatur diutissime cū oleis rectificatis, donec multum humectetur, & non habeat stridorem. Intellige & fac. Si non bene præparatur, pessimus est, & fratres frangit & inficit. Vnde & in Alchymia leprofus vocatur. Si autem ipsum purgaueris, quod quidem facile, & ipsum tum humectaueris, scito quod bonus erit, & medicina recepta valebit.

De ferri proprietate & effectu.

Ferrum componitur sicut cætera metalla ex sulphure & argento viuo grossis, & terrestribus & immundis, non bene digestis, sed cum sua vntuositate combustis, per depurationem autem trāsit in chalybem, nō al-
terius

terius quidem speciei quam fer-
rum, in argentum autem vel au-
rum, vix aut nūquam per homi-
nes transferri potest. Potest au-
tem fundi cum cerussa sola, vel
cum puluere prædicto, qui cal-
ces reducit ad malleum: sed post
fusionem malleabile non est: V-
tilias autem ipsius maior quam
ego cognouerim, est in croco
extracto ab eo, qui colorem ha-
bet fixum inter citrinum & ru-
beum in opere Solis, si tamen
bene purgatum fuerit, aliam e-
ius vtilitatem nescio: quia siccū
nimis est & combustū, & excoria-
tur cū post ignitionē percutitur,
& faciliter frangitur, & facilius
frāgit. Chalybe ergo cōtem^o esto
proferri melioratione, quia vix
aut nunquam in melius transit.

Et hæc de corporum præparati-
one intelligenti pro breui suf-
ficient.

De medicinis & curis corporum.

Breuitè ergo emundatis
metallis, eorumque infirmita-
tibus: Iam de medicinis & cu-
ris consequenter agemus: Cura
corporum metallorũ post præ-
parationem ipsorum per spi-
ritus minerales efficitur: quo-
rum puritas & digestio in vl-
timis perfectionis gradibus ef-
fesse debet, vt in eis sit vis etiam de-
purandi, & etiam digerendi:
quod in metallis etiam præpara-
tis minus est depuratum atque
digestum. Isti autem spiritus,
quia virtutẽ mineralem habent
naturalem, & sunt elementa
ductilium, id est materia metal-
lorum, & de substantia eorum,

lic.

sicut elemēta elemētata: & sunt
 substantia cum summe fuerint
 depurati atq; digesti per viā ar-
 tis, in qua natura operatur, me-
 tallicis corporibus, tanquam his
 quæ ex ipsis sunt, se ipsa cum sua
 perfectione sociant, & cum ipsis
 remanent, tanquam purior pars
 eorum atque nobilior, nequa-
 quam mirari debet intelligens,
 si summæ depuratus atq; dige-
 stus metalli corpus magnum im-
 mutat: licet sit spiritus quoad
 molis quantitatem minor: ma-
 ior tamen mole magnitudinis
 virtualis, cuius est agere, metalli
 vero pati. Agit enim spiritus &
 ex natura propria, & ex qualita-
 tibus suis. Ex natura quidē pro-
 pria etiam corpus agit metalli:
 quoniam coniungitur sibi tan-
 quam

quam suo simili, virtutes habens digerendi ac depurandi maiores, & tanquam magis depuratum ac magis digestum, magis igneum & subtile: & minus habens de materia, plus vero de forma. Et per hoc diuersitatem depurationis ac digestionis, sequitur diuersitas speciei. Agit & ex qualitatibus, sicut dicitur in 4. Meteororum apparent in vniuersis caliditas & frigiditas terminantes & permutantes, vnirogenia & non vnirogenia, atque humectantes, & arefacientes, nec non & indurantes & mollificantes. Simplex quidem harum virtutum generatio & naturalis harum virtutum est opus: Stringunt autem calidum & frigidum vincetia materiam &c. hoc etiam vbiq; innuitur

ex textu plane, res vniuersas variabiles per caliditatem & frigiditatem & simpliciter generari, & naturaliter permutari, vnde ait quod simplex generatio & naturalis permutatio harum virtutum est opus. Igitur vt spiritus ad hanc virtutem deueniat, oportet ipsum purgare summe atq; digerere, & in metalli corpus introducere, & introductum fixum esse, & non recedere, quod si in vno horum trium obmiseris necessarium, proposito frustratus, tuam ignorantiam, aut negligentiam lachrymabiliter condemna- bis. Primo ergo oportet agere de spirituum depurationibus, quicquid in arte melius continetur, deinde de cassationibus, digestionibus, atq; fixationibus. & de aliis quoque sub istis continentur, Depuratio

spirituum nobis exemplata est in operatione naturæ. Nã quẽ admodum dictum est in naturali auri procreatione. Natura spirituum talis est, quod per calorem sublimantur: vnde inuentum est in naturalibus mineriis metallorum calorẽ vasis mineralis sulphurei spiritus se eleuasse longe alicuius à minerali vase: & ipsos superius inuentos mundos & puros per transitum terræ calefactæ & desiccatae depuratos. Nam terra sicca calefactas, & sulphureitates ebibit & consumit, partesq; grossiores retinet & terrestres. Aquæ vero atque aeræ & igneæ subtiliores & puriores, ex vasis calore euaporantes sursum ascendunt. Ars ergo imitatur naturam: Ex hoc enim
inuenta

inuenta artificialis sublimatio
 est , per quam speciem optime
 depuramus cum rebus siccis e-
 bibentibus atq; consumentibus
 vnctuositatibus spirituum , atq;
 superfluitates , vt nobis rema-
 neant mundissimi , depuratissi-
 mi, clarissimi, lucidissimi, supra
 communē operationem: quare
 autem supra communem natu-
 ræ operationem faciamus vere
 in promptu est : quia ibi solus
 communis cursus naturæ ope-
 ratur : quia operamur ex his ex
 quibus natura operatur, & qui-
 bus iam virtutē hæc agendi lar-
 gita est : & ea addimus ex inge-
 nio in rebus naturaliter operan-
 tibus quæ ad agendum hoc ve-
 locius & melius requiruntur :
 verbi gratia : contingit ferum
 pro-

procreari in minera sua contin-
 gitq; ei ex cōmuni cursu naturæ
 suum sulphur, suumq; argētum
 viuum prius esse congelatū quā
 purgatū. Natura autem quæ sibi
 non contradicit non prohibuit
 frigiditatem aduenientē nimis
 cito materiæ non adhuc depu-
 rate, qui ipsum congelaret. Estq;
 ferrum congelatum impurū, &
 immundū. Ego autē qui argen-
 rum viuum sulphurq; depurare vo-
 lo & arsenicū: possum congela-
 tionem omittere quantum vo-
 lo, & sublimationes iterare quā-
 tum oportebit: vsq; quo huius-
 modi spiritus purissimi vel luci-
 dissimi absq; omni humiditate
 superflua efficiantur, tuncq; ipsa
 congelare possum cum mihi pla-
 ceat: Ideo equidem potētior
 est

est natura cum humano in yara ingenio: quod & congrua potest addere & necessaria, & in vltima subtrahere & nociua, quoniam cum sibi dimittitur sola solis adiutoris in naturali mineria, & inuentis vix aliquando contempta, vt ex sulphure & argento viuo ferrum plumbum vere produxit, quæ melius depurata & digesta per alterius naturalis mineræ accidentia meliora, aurû sæpe faciunt vel argentum. Primo ergo dicendum est de purgationibus spirituum quæ fiunt per consumptionem superfluum absq; corruptione necessariorum. In Alchymia autem triplex spiritus inuenitur, videlicet mineralis, vegetabilis, & animalis propterea de omnibus est dicendum.

De spiritibus mineralium, & natura sulphuris.

PRimo ergo de mineralibus dicetur: quoniam ex ipsis natura communis operatur: Spiritus ergo minerales sunt tres: videlicet sulphur, argentum viuum & Arsenicum, quæ in metallis operantur similiter, & eis per naturalæ artificium præparata naturaliter coniunguntur. Inter ista autem tria, sulphur est principale agens, argentum vero viuum principale patiēs: Arsenicum vero vim accretionis secundariam tenet, vtrumq; autem istorum trium conuenienter præparatum ad Elixir completionem virtutē actionis retinet, super cuiuslibet metalli corpus patientis. Sulphur autem
inter

DE ARTE CHYM. 165

inter hæc aceretionis & immuta-
tionis primum obtinet principa-
tū: quare de ipso prius & princi-
palius est agendū. Sulphur itaq;
est corpus oleaginum composi-
tum cum terra subtili & aqua
imbibitum fortiter humiditate
aerea pingui & vntuosa, solubi-
le à calido, coagulabile & coagu-
latum à frigido, omnium metal-
lorum pars mineralis in argen-
tum viuum agens & ipsum co-
agulans, quia autē vt prædictum
est, habet humiditates tres: qua-
rum duæ sunt superfluæ, tertia
vero necessaria, necesse est ipsū
purgari à duabus superfluis hu-
miditatibus, tertia remanente,
vt remaneat substantia ipsius pu-
ra fortiter cōiuncta ex substan-
tia terrea & aqua depurata & cō-
pleta.

plera. Huius autē purgationis à natura accipiemus exemplum, quoniam ars imitatur naturam. Intelligentibus, utiq; atq; diligentibus loquor, qui Alchimix artem per spiritus suos pro parte cognouerunt sufficienti breuitate contentis, naturam ergo imitare in omnibus.

De sulphuris preparatione.

In nomine ergo summi Dei, accipiatur sulphur mundū benelucidum, & teratur, minute tritum incorporetur optime cum æquali pondere salis communis & sic ponatur super ignem in patella terrea forti: Sitq; ignis mediocris, teraturq; ibi & affetur cū ipso sale per duas horas: & continue moueatur ne adhareat patellæ & comburatur, sed incorpore

poretur bene cum ipso sale, donec optime cōmixta in massam conuertantur nigri: tunc dimitatur infrigidari. Hinc recipe lixiuium fortissimum factum ex aqua simplici, & calce, vel cinere vitis, vel alia aqua acutissima, sicut est vrina, vel acetū, vel aqua citri, vel cerum caprinum, vel similia, & imponatur sulphur illud cum suo sale prius bene puluerizatum totum, & bulliat super ignē fortē, donec totum sal extrahatur cū vntuositate sua, & renouetur ei aqua sepe, donec in ea nihil falsedinis remaneat, tunc siccetur sulphur, & teratur iterum secūdo, cum æquali sibi salis cōis; & affetur iterum omnino, vt prius, ipso aut vt prius bene affato, amoueatur, & infrigidatū
 pul-

puluerifetur, deinde bulliatur
 vt prius in aqua acuta sæpe re-
 nouata, donec totum sal extra-
 hatur: tunc ipsum exsiccatū te-
 re, & iterum tertio vt prius affa-
 cum æquali noui salis cōmunis:
 & sale extracto ipsum exsicca, &
 erit aptum sublimationi: Tunc
 sublima ipsum sic: accipe alumē
 quodvis, & pone in ollā terreā,
 quam pones in igne forti, per
 dimidiam horam, & erit calci-
 natum: hoc alumen tere cum
 æquali scorie ferri, & rora cū a-
 ceto, & bene commisce: cum
 duplo harum fecum teres præ-
 dicti sulphuris vnum pōdus: In
 corpora hæc tria, bene rorando
 cum aceto, & sicca in sole, vel in
 lento igne, & pone in sublima-
 torio sic, fac primo lectum de

prædi

DE ARTE CHYM. 169

prædictis fecibus inferius, & in
 circuitu eius ad spiffitudinē v-
 nius digiti, ne sulphur cōtingat
 sublimatorium: & pone sulphur
 tuum in medio: quo imposito
 supersperge lectum de prædictis
 fecibus, & sic vndiq; includatur
 inter feces suas: & sic ponatur
 super ignem lentum per tres ho-
 ras; cum humiditas egressa fue-
 rit, lutetur vas optime & fortiter
 fortificetur. Ignis paulatim post
 tertiam horam, vsq; in vicesi-
 mam quartam: deinde infrigi-
 detur, & quod sublimatum fue-
 rit, colligatur: multū autem est
 necessarium, quod fiat ignis len-
 rus in principio, postea fortis; &
 quod alutet sublimatorii multū
 sit eleuatum ab igne, ne combu-
 ratur quod sublimatum adhæ-

H

ret ei

ret ei: per hunc modū cum tali-
 bus fecibus sublimetur septies,
 vel donec sit omnino album, &
 mundum, & siccum, absq; aliqua
 humiditate corruptibili, cuius
 perfectionis signum, est splendor
 & cristallina serenitas, cum sic
 fuerit septies sublimatū, nisi fu-
 erit tale, quale dixi, reitera sub-
 limationes, donec efficiatur, ac
 hoc n. deniq; per plures sublima-
 tiones cum prædictis fecibus, &
 modo prædicto iteratas. Igitur
 cum tale fuerit, gaude, quia pre-
 ciosus thesaurus est. Istud ergo
 repone, quia purgatum est, virtu-
 tem habens nigredinē tingendā
 & in melius conuertendi. Tunc
 ad eius digestionem & fixationem
 & completionē, hoc modo de-
 uenies, accipe acetum ad ma-
 nus ter distillatum, & distēper

DE ARTE CHYM. 171

cum eo sulphur prædictum, ad-
 iuncto sibi pondere quinto salis
 armoniaci ter sublimati, & hæc
 optime commisce, & super por-
 phyrîũ tere, quãtũ melius pote-
 ris, & rora semper cũ dicto aceto
 donec sit sicut salsa clara, & hoc
 totũ in phialia vitrea positũ sub
 terra, in fimo calido equino per
 11. dies, donec totũ soluatur. In
 hoc n. spatio, vel circa, soluetur, si
 fimus fuerit semper calid°. Tũc
 cum solutũ fuerit, extrahe, & po-
 ne phialã inter cineres calidos
 tẽperate, orificio phialę aperto
 donec totus vapor humidus ex-
 ierit. Tunc luta bene orificium,
 & ignẽ tẽperatum continua per
 diẽ naturalẽ, vel donec totũ sit
 cõgelatum in vnã massam siccã
 & duram, tunc phialam frange,

& inuenies sulphur purgatum,
 & tingens ceratum, & ingre-
 diens, fixum, & in igne perseue-
 rans: q̄ si in aliquo horum defe-
 rerit, in fixatione deficit: Sed de-
 defectus iste supplebitur per itera-
 tionem solutionis, & coagula-
 tionis, eo modo agēdo quo præ-
 dictum est. Cum ergo ad hoc i-
 psium ad luxeris, operari poteris
 ex eo albo, ad album super Mer-
 curium & Iouem, & venerem,
 ad vtilitatem, hoc modo.

*Quomodo operaberis super Mercurium
 cum sulphure.*

Super Mercurium hoc mo-
 do operaberis, ex eo accipe Mer-
 curium viventem, & misce cum
 dimidio pondere sui, de Ioue
 ter fuso & despumato: & hoc
 facto

facto totum pulueriza optime
 super porphyrium cum æquali
 pondere sui, salis cōmunis prius
 affati, vsq; non crepitet: & in-
 corpora optime alia duo cum
 illo sale, & tere cum tædio, ab
 aliqua humiditate, donec to-
 tum sal nigrescat ex nigredine
 ab eis extracta: tunc ablue to-
 tum in aqua simplici, vt egre-
 diatur totum: eiecto sale, con-
 stringe patrem cum filio, & hoc
 per pannum vt desiccetur: Ite-
 rum tere ipsa cum æquali noui
 salis, donec nigrescat vt prius:
 Iterum extrahe sal cum aqua vt
 prius: Iterum tere tertio vt pri-
 us, cum nouo sale. Et hac vico
 tertia ambo assa cum suo sale
 contrita in igne lento, in patella
 terrea, per vnā horam, vt sal de-

H 3 sicceatur

ficcetur. Tunc si Mercuri⁹ vola-
 re cœperit, tolle ab igne, & tere
 optime cum codẽ donec sit val-
 de nigrum ex humiditate, & ni-
 gredine sulphurea ab eis extra-
 cta: & tunc extrahe sal cum aqua
 vt prius: per hunc modum desic-
 catum & purgatur Mercurius à
 nigredine, & humiditate prima
 sulphurea, & stannum similiter,
 videlicet per cõtritiones & affa-
 tiones cum sale: & his oportet
 pluries facere & contritiones, &
 affationes iterare, donec extra-
 hatur humida atq; sulphurea ni-
 gredo ipsorũ: Ego duodecies tri-
 ui ipsa cum sale, vt dictum est, &
 duodecies affaui, puta in quali-
 bet cõtritione, & ipsa tunc fudi
 simul, extracto sale, & inveni ma-
 sam albissimã & mundissimã, ve-
 rum tamẽ frangibilẽ valde, quia

argētum viuum non erat adhuc
 digēstum, neq; coagulatum, sed
 volabat adhuc, erat tamē mun-
 dius & purius, & cū eo tenebatur
 Iupiter sine stridore, nube nigra
 atq; citrina carebat, q̄ insignum
 nimie sulphureitatis prius habu-
 erat, q̄ specialiter melatificauit
 ambobus sic præparatis sulphur
 quidē præparatum coniungen-
 dū est hoc modo: fundātur am-
 bo simul, & super ipsa fusa atq;
 fortiter ignita proiciatur septi-
 ma pars prædicti sulphuris im-
 mersa omnino in medio ambo-
 rum fasorum, & teneatur ibi sul-
 phur cū tenaculis ferreis, donec
 dissoluat cū eis, q̄ qdē statim fiet
 si ceratū fuerit cū dicto saie ar-
 moniaco, q̄ quis de sua natura fere
 ceratū sit: incorporato sulphure
 cū eis, extrahāt statim ab igne &

proiiciatur totum in aceto, saltem semel distillato; & permittatur infrigidari, & inuenietur massa valde alba, sed mollis, & frangibilis. Sciendum est ergo de natura huius massæ metallice, quod cruda est & indigesta ex omni parte, & ideo frangibilis & bene non coagulata rationaliter inuenitur, ex parte quidem argenti viui crudum est, & indigestum: ex parte quoque stanni, quod est mollissimum, patitur, & non est bene coniunctum nec coagulatum, sicut nec plumbum, propter quod ab ignis violentia statim per nubes seiungitur, sicut in sua fusione patet sensui: sulphur autem medium est compositionis eorum: veruntamen sine magna decoctione & longa

longa: ad hoc ergo fiat vas terreum, in modum pixidis habēs cooperculum aptū: & imponatur huiusmodi massa: & lutato cooperculo ponatur in igne lento; id super ignē lentū quasi sublimandum: & continuatur sibi talis ignis per tres dies, vt massa decoquatur & digeratur, & coaguletur, ignis & sulphuris cōponētis beneficio, & ne Mercurius à loue & sulphure sic sublimando discedat, qualibet hora evertatur pixidis capite inferiori superimposito, ne Mercurius sulphuris coagulantis & cōponentis subiectū contactum effugiat, per hunc modū procuratur massa argentea alba & pura, malleabilis & fixa, quia autē vt dicitur

4. Meteororum substantia ar-

H 5 genti

gēti viui à sulphure coagulāt per
 frigiditatē coagulātē & cōstrin-
 gētē, post caloris accretionē ex-
 pedir quidē, & hoc nota bene, vt
 massa p̄dicta fusa sæpe in ace-
 to forte extingatur, vt citius cō-
 geletur, & frigescat, post accre-
 tionē caloris. Hanc autē conge-
 lationem Mercurii à naturali &
 minerali congelatione, vt potui
 melius & breuius, faciliusq; ex-
 emplari: cetera intelligēti sup-
 plēda dimitto: hoc tamē addo q̄
 boracē p̄æ omnib. in consolida-
 tione & ductibilitate metallo-
 rum exaltandam p̄ænuccio.

Quomodo perficit Iouem Annum.

Iupiter absq; dubio faciliter &
 cito, vt dictū est p̄ dictū sulphur
 corrigitur, & notabiliter emen-
 datur, d̄: albatur, & cōponitur, in
 nubib. minus abundat, stridorē
 amittit, humiditatē assumit in

fratrē, cum fraternatione tēperatur, lunāq; cui summe immitatur, anteq̄ ambo præparētur, post sui præparationē & mediationem sociā recipit & amicam forti colligatione cōnexā: ita vt ab ea vix, aut nunq̄ per cineritū euelli possit, huius terminalis est via: funde Iouē, & igne forti dato, per spatium dicendi duos psalmos. Exspuma ipsum, nubē semper auferēdo superficialem donec per hunc modū tot⁹ cōsumatur per nubē, tunc illas collige munde & bulli, in aceto fortissimo per dimidiū diē & sic colla ipsas per pānu, & exprime. Expressas optime tere cu æqualipōdere salis cōis, donec totū nigrescat: tūc extrahe falsedine vt pri⁹ dixi: hoc fac duodecies, renouādo semper salis pondus, tunc erit optime præparatus ad ma-

teriã suscipiẽdã: da ei septimum
 pōdus sulphuris p̄cedẽtis, im-
 ponendo ipsum fustum, & tenẽ-
 do inclusum donec dissolutum
 incorporetur cum eo. Scias autẽ
 quod Iupiter post p̄dictã p̄æ-
 parationẽ multo difficilius fun-
 ditur quam prius, quia calcinatũ
 est. Sicq; reduces calces ad fusio-
 nẽ & malleum. Accipe boracis
 modicum, & proiice in igne su-
 per tegulam, vel terram, donec
 infletur, & iam cõtingi incipiat,
 tunc accipe eam & tere, & resol-
 ue totum cum modico vini, & in
 hoc vino submerge calcẽ quam
 habueris, & pone in igne lento,
 in cõcibolo forti, donec modi-
 cum ebullitionis emiserit, & sta-
 tim suffla fortiter, totoq; desic-
 cato, anteq̄ fundatur proiice, &
 imbibe

Imbibe calcem illam, cum modico porci sanguinis & remolletur, atque cito fundetur, tunc incorpora cum ipso sulphure prædicto pondus septimum, & inuenies louem, album, & dulcem, & bene compositum, & sine stridore Lunæ præparatæ con socium & amicum.

De præparatione Luna ad sulphur.

Luna sic præparatur. Primo purgetur cum plumbo & cinere. Postea fusa, proiiciatur in virgulas, & igniatur decies, donec sit bene rubea, & qualibet vice extinguatur in porci sanguinem. Post vero vicem lanietur tenuiter, & fundatur cum modico boracis inuoluentis laminas, & sic fusa proiiciatur iterum in virgulas,

gulas, & vt prius extinguatur decies in quo & prius: Postea iterum tenuiter laminata, cum quo & prius fundatur: & tertio in virgulas proiiciatur, & decies iterum vt prius extinguatur: & tertio refundatur tenuiter laminatum: tunc pro certo scias te habere Lunam dulcissimam & purgatam: qua fusa superadde decimum pondus prædicti sulphuris, & habebis Lunam Iouis amicam, prædictique stanni vel plumbi velocitate fundatur: & super laminam ignitam coniunge ea, & coniungetur. Congaude eis, & congaudebunt tibi. Hanc viam ego aperui & triui, & per eam ambulavi, & ad optatum terminum & præactum sum gaudio me perduxit, quã-
uis

uis effectu diminuto, eo quod arsenicum posui per quod sulphur non habui. Scias ergo pro certo quod istud capitulum larga est retributio omnium verorum beneficiorum executamoris in recompensatione. Sed & ego amorem do pro amore. Nam ego cum meis omnibus sum paratus.

De conuersione Veneris in Lunam per sulphur.

Viso modo quo vtendū est sulphure supra Mercuriū & supra Iouē: videndū est, quomodo vtendū sit eo supra Venerē. Venerem accipe, & eam præpara, sicut prædictum est capitulo de Venerē: Præparatā funde, & sup adde ei decimam partem prædicti sulphuris, & ingredietur statim:

Tunc

Tunc concito extrahe, & per virgulas in sanguine porcino immerfas proiice: Et inuenies Venerem fere in Lunæ proprietatem conuersam, Lunæ habens albedinem & dulcedinem fere in fusione & malleo, & compositionem bonam, vt non scorietur ignita, & Lunæ coniuncta fortiter se miscet cum ea, vixq; per cinericium euellitur ab ea: Ita fere in naturam ipsius conuersa nubesque impuras nō habet ignita, rubea tamen tunica se circumdat exterius.

*De preparatione sulphuris ad
Solem.*

Sulphuris huius præciositas non tantum in Lunari opere, sed in Solari per amplius inuenitur:

Cum

Cum enim debite præparatur,
Lunam debite præparatam cer-
tissime conuertit in Solem: Hu-
ius preciosi operis practica à me
quidem vobis non aliis reuelan-
da, sub occultissimo sigillo con-
filii recondatur. In nomine er-
go Dei sulphuris quantumuis
tere minutissime, & ad ignem
lentum in olla terrea bullias se-
pties, vel donec citrinitas quæ
est virtus egrediatur cum lento
igne: Bulliatur autem in vrina,
quæ est in acuitate temperata:
Ita leniter seruato ordine i-
gnis, vt per nimiam caloris ve-
hementiam non egrediatur ali-
quid de vnauositate, sed tan-
tum tinctura, id est, citrinitas:
Hoc est verbum secretum. Re-
nouetur autem ei semper vrina
quam

quam cito fuerit bene tincta: & sic renouetur semper, vsq; quo tota tinctura cesserit in vrinis. Vrinæ autem omnes extractæ cū tinctura simul ponantur in vase magno, & distilletur simul ex vno vase cū lento igne, donec incipiat exire aqua citrina & demū rubea: quoniam in illis est tinctura & est illud quod querimus, vel saltem pars eius. Aqua autem quæ primo exit alba, nō est nobis necessaria, quoniam caret eo quod querimus, totū distilletur, vsq; ad nigras feces, ad partem pone feces, quæ remanserunt in concurbita, & reserua. Aquam itaque quam extraxisti citrinam & rubeam simul commisce, & secundo distilla vsque ad feces nigras, quas vt prius optime

optime de sacca, & illas ad aliam
 partem reserua, quoniam in il-
 lis quoque est tinctura. Et ista est
 ignis sulphuris. Et hoc est ver-
 bum certissimum. Istum igitur
 ignem accipias ad partem, & a-
 quam, quæ fuit citrina & rubea
 secundo distillatam serua. Ignē
 ergo prædictum bulli in aceto
 forti semel distillato cum igne
 temperato. Sic illum decoques,
 vt quod ibi est de causa adu-
 stionis quamuis modicum sit
 si bene egeris destruat? Post
 bullicationem vero & decoctio-
 nem eius modicum de ipso sic-
 cum fusæ Lunæ superiaceas:
 quod si denigrauerit vel com-
 burerit, scito quod cum i-
 gnē alium extraxisti. Si ru-
 befacit eam vel citrinat absque
 com-

combustione vel nigredine, bene quidem factum est. Si ergo causa combustionis ibi est, decoque ignem cum aceto, donec consumatur. Tunc ignem tuum siccum & præparatum iunge, & cera, vt dictum est cum triplo prædicti sulphuris præparati albi & mundi, addito pondere salis armoniaci. Hæc quidem tria cera & comple, vt prædictum est in compositione albi, & solve, & congela, & proiice quantumuis ad oculum super Lunã, vt capitulo suo dictum est præparatam, & vertetur in Solem optimum ad omne iudicium sustinendum. Aliqui tamen libri innuunt, & credendum illis æstimo, quod perfectior esset Elixir, si hæc quasi in eadem propor-

portione ponerentur, puta sulphuris purissimi & albissimi pars vna, Mercurii purissimi & albissimi pars vna. Et ista simul cerarentur cum vna parte salis armoniaci ter sublimati, & prædicta aqua rubea distillata. Vtrumque autem istorum bonum æstimo & certum. Innuunt itaque libri, quod quidem certum est, vntuositatem sulphuris nõ auferri ab eo tãtum per corruptionem eius in ipsum, videlicet affando cum rebus desiccantibus, vt dictum est: Sed etiam per extractionem, quæ fit bulliendo, cum aquis acutis, vel oleo donec extrahatur ab ipso supernatans ex aeritate sua, q̄ verum est. Nota ergo hæc bene, & secundum ea operare.

De præparatione Mercurii.

Exequuto breuiter tractatu de sulphure & Mercurio. Postea tractandum est de principali, & post ipsum digniori. Est autem Mercurii corpus minerale compositum ex terra subtili sulphurea, & aqua fortiter admixta elementis; & pro altera parte materia metallorum. Substantia autem sua terrea purganda est à grossa terrestreitate sulphurea. Aquea vero substantia ab humiditate duplici superflua. Et cum sulphure præparato, sic conueniet in nobilissimam Elixir compositionem, vel etiam in metalli auri completam perfectionem, tanquam sanguis mulieris virtute virilis seminis coagulans in corpus humanum,

con-

consequente digestionē completa, sicut est in operatione naturæ vel artis: quoniã ut dicitur quarto Metheororũ. Nihil differt an in organis naturalib. aut artificialibus fiat. Oportet ergo quemadmodum dictum est de sulphure, sublimare ipsam in vase artificiali, quẽadmodum natura sublimat ipsũ in vase naturali: q̄ est vas continens materiã mineralẽ, ut purgetur ab humiditate, & sulphureitate sup̄flua. In nomine ergo domini accipiantur Mercuri⁹, & p̄iciatur in medio patris sui, ut coaguletur aliquantulũ: & sic optime teratur & incorporetur cũ duplo suarum fecũ; & ponatur in sublimatorio inter duos lectos earũ: & cessate humido vapore luterur, & ignis

me;

mediocris , donec totum sic sublimatur de super ministratur, feces sunt istę. Recipe salis communis partem vnam, atramenti nigri vel viridis, id est, vitrioli partes duas, sulphuris partem vnam. Cum his fecibus sublimetur septies, vel pluries, donec omnem superfluum humiditatem amiserit, & albissimus fiat atque lucidissimus, conteritur cum fecibus suis, rora cum acetato vel vrina, & ignem fac mediocre, quia faciliter comburitur. Priusquam aperias sublimatorium, permittite ipsum infrigidari, quia fumus eius nocivus est valde. Mercurius quamvis bene purgatus sit per sublimationem, non ita faciliter ingreditur corpus metalli, vel in
 ipsa

ipsum manet, quemadmodum sulphur vel arsenicum, quoniam corpus est valde siccum, & vix funditur: quando enim metalla funduntur, reuera magis est ex sulphure, quam ex argento viuo: Vnde sulphur vel arsenicum præparata, & cum metallis coniuncta ipsa quidem remolliunt, & velociorem fusionem faciunt. Igitur oportet ipsum cerare & fixare, vt in metallum ingrediatur, & in ipsum etiam remaneat: Fit autem ceracio, id est, partium vniciatio, & remolliatio, per aliqua salia, & boracia, & olea: Inter salia autem sal armoniacum cerationis, id est, vniciationis & remolliationis obtinet principatum: Post ipsum autem sal petrae: Inter

boracia vero; borax aurifabrorum, cum qua consolidant: Inter olea autem, oleum capillorum, & post ipsum oleum ouorum. Incerationis autem contritio est valde necessaria: quoniam per contricionem multã subtiliantur partes, & inuicem ingrediuntur. Igitur accipe Mercurium purissimum, & per sublimationẽ optime depuratum, & contere ipsum optime cum septimo pondere salis armoniaci ter sublimati cum æquali salis communis: & rora semper cum oleo capillorum rectificato, vt in loco suo dicetur, cum bene & optime contritum fuerit & vnitum, quasi salsa fuerit, deficca ipsum in vase vitreo inter cineres calidos, vel ad solem,

lem, in aliquo vase vitreo, si tempus solis fuerit: & sicceetur donec fiat de eo massa dura: Tunc ipsum tere optime iterum, & rora cum oleo capillorum, vt prius donec optime vniatur, & fiat iterum sicut salsa: & desicca secundo fortiter vt prius: siccatum tere & rora cum dicto oleo quo prius, & tertio desicca fortiter: Tunc quidem poterit esse ceratum: cuius signum probationis est si supra laminam ignitam vel denarium argenti, vt cera funditur. Si non est ita, tere & imbibe cum oleo iam dicto, & sicca donec ad hoc deuenias: Hoc enim cito eveniet: Ipso sic cerato habe acetum fortissimum ter distillatum, vel aquam ouorum, vel ca-

196 ROGER. BACON.

pillorum rectificatam, vt loco suo dicetur; & si non bene acute, post probationem cum lingua acues decima parte salis armoniaci. Et cum vno istorum liquorum ceratum prædictum donec fiat sicut falsa clara optime trita: Incorpora, tere, & distempera, & pone in vitreo vase clauso bene cum stuppis in fimo equino calido continue per 11. dies vel 16. Extractum coaguletur inter cineres calidos in massam duram & siccã aperto vase, donec humiditas recesserit. Ipsum coagulatum probat si supra laminã ignitam fustum non fumauerit vel fugit; propositum habes, scilicet purgatum, ceratum, & fixum. Si vero fumauerit, non est fixum: Reitera ergo per

per eundem modum solutiones & coagulationes ; nam per ipsas cito figetur Mercurius : Sic cōpleto utere ipso super cuprū sicut dictum est utendum sulphure , verteturque in Lunam. Si autem in prædicta Mercurii ceratione æquale Mercurii pondus sulphuris posueris , & ambo simul cum septimo vel decimo pondere salis armoniaci ter sublimati , & oleo capillorum , vel saltem ouorum , ut prædictum est ceraueris , & solueris , atque coagulaueris : pro certo scias , quod citius cerabitur & figitur , & abundantius atque perfectius operabitur. Nec in viis spirituum mineralium via perfectior vel naturalior inuenitur : proceditur enim ex iis ex quibus natura

procedit; vnde & metallis naturalius cōiunguntur. Si autem ad rubeum ex iplo fuerit operandum; ceretur cum eo quarta pars ignis sulphuris prædicti, & ceretur cum septimo pondere salis armoniaci, & tertio calcis Solis, & aqua vel oleo rubeo in capitulo sulphuris, & ceratum soluatur & coaguletur vt prædictum est. Tunc proiectum super Lunam præparatam, vt est dictum in capitulo suo quātum sufficit ad oculum, conuertit ipsam vere in Solem.

Preparatio arsenici & effectus eius.

Executo vt breuius potui tractatu de Mercurio; consequenter de arsenico est tractandum: Est autem arsenicum corpus mine-

ne-

nerale, commixtum ex terra & aqua fortiter mixtis, oleaginum quidem vt sulphur, minus tamen in oleo, plus autem, in terra abundans, & sulphure grossius atque terrestrius. Huius autem purgatio est per solam sublimationem, cum rebus desiccantibus, & consumentibus oleagineitate, quæ est eius humiditas prima, & aqueitatem superfluum, quæ humiditas secunda in igne ab eo sicut à sulphure euaporans. In nomine igitur Domini accipe arsenicum bene lucidum rubeum vel citrinum, & teratur minutissime cum æquali pondere & dimidio ferreti, roreturque cum modico aceti, Et bene mixtum cum fecibus suis

ponatur ad sublimandum inter
duos lectos puluerum, cum qui-
bus sublimatur ad spissitudinem
dimidii digiti, & sic detur ignis
mediocris, donec fumus cesset
humidus, tuncque claudatur, &
ludetur vas optime, & fortifice-
tur ignis, donec totum sublime-
tur; quod erit in mediocri quan-
titate, post vero horas, infrigide-
tur itaque vas, & postea aperia-
tur, & colligatur quod apparuit
extra feces: Deinde teratur, &
cum nouis pulueribus eiusdem
in omni remisceatur & sublime-
tur iterum omnino vt prius, do-
nec sit album & mundum, vt
cristallus lucidum; omnique vn-
ctuositate & superflua humidi-
tate consumpta. Hoc autem fie-
ri poterit cum dictis pulueribus
in

DE ARTE CHYM. 201

in quinta vel sexta sublimatione: Hoc habito, vtere eo soluto & coagulato, omnino agendo eodem modo quo & de sulphure dictum est, siue ad album, si ad rubeum fuerit: Nota tamen quod arsenicum non tantum valet in conuersione & coagulatione Mercurii quantum sulphur, nec ita naturaliter, vel abundanter operatur in cæteris, sicut sulphur, quamuis in illa præparata & aptata laudabiliter operetur. Potest autem ex eo trahi virtus ignea, sicut de sulphure dictum est: Minoris tamen virtutis est, & efficacix: Cum sulphure autem & arsenico omnia metalla comburi possunt, quamdiu vnctuositatem suam retinent dum calcinentur, & puluerizentur, ni-

grefcunt tamen, ratione fuæ vñ-
ctuoſitatis,

Executo breuiter tractatu de
ſpiritib. mineralium, Nunc qui-
dem de aliis eorum virtutibus,
ſecundum alium modum, prout
verum reperi, eſt videndum, &
primo de opere bono & proba-
to ad Solem. In nomine ergo
Domini accipe ſalem armonia-
cum, & ſublimia ipſum cum fer-
reto optime calcinato totiens,
quod cum vna libra illius calcis,
ſeptem libras ſpiritus ſublima-
ueris, totaq; virtus ignea, id eſt,
citritas, ſeptem libras in vna
libra remanſerint. Calcem poſt
quamlibet ſublimationem re-
calcinando, donec ſicca redeat,
& bibito oleo iterũ ſitiat: tunc, n.
inuenies calcẽ optime cõbuſtam

q̄ in igne tādīu affabis , quouſq; nigra vnctuoſitate careat, tūc eā redire fac ad maſſā malleabilecū ſale armoniaco & borace vt ſcis ſecundū q̄ ſupradictū eſt. Erit. n. corpus rubicundū valde dulce & molle. Iplum ergo quinquageſies in aceto fortiſſimo extingue, & efficietur durius, tunc iplum caba per virgulas mediocriter tenues in medio ſalis cōmunis & calcina iterum, donec poſſunt puluerizari, & eiecto ſale, vt prius, itera ſublimationem nouæ tincturæ totidem, & iterum fac omnino vt prius, & ſic aggregabitur tota citrinitas in vnum, tunc vltimo calcina, & aſſa donec conſumatur tota eius vnctuoſitas, & remaneat calx iubea & munda, tunc

accipe calcis huius libram vnā,
 arsenici purgatissimi & albissimi,
 ℥. iij. salis armoniaci. ℥. j. Sal
 armoniacum autem & arseni-
 cum terantur primo & rubificē-
 tur cum oleo sulphuris præpa-
 rando, vt dicam, & rubificata
 terantur & cœrentur optime cū
 dictæ calcis duplo torando &
 imbibendo cum oleo sulphuris
 dicendo, soluendoque & coa-
 gulando, donec efficiatur mas-
 sa cerata vt scis. De hoc proiice
 vnum pondus vel quouis ad o-
 culum super Lunam vt supra di-
 ctum est præparatam, & effici-
 etur Sol bonus absque dubio
 cum adiutorio sequenti. Oleum
 sulphuris ita fac. Contere sul-
 phur minutissime, & bulli ipsum
 in vrina clara prius bullita & di-
 spu-

DE ARTE CHYM 205

spumata, donec extraxeris to-
 tam tincturam absq; oleo: lotu-
 ras omnes post illa cum lento i-
 gne: & quod circa finem egre-
 dietur rubeum, erit tunc oleum
 sulphuris. Ipso utere vt dictum
 est. Expeditis prædictis accipe
 purum aurū, & extingue ipsam
 decies in porcino sanguine, &
 tunc tenuiter laminatum funde
 cum borace & erit quasi ceratū:
 quod si non vt plumbum adhuc
 funditur, reitera extinctiones &
 fusiones, donec ad hoc peruene-
 ris: tunc funde cum æquali salis
 prædicti: & scias indubitanter te
 habere solem bonum, in omni-
 bus & per omnia. Tunc reddes
 ei tale remediū contra cemen-
 ti violentiam: Ipsum vt aurum
 purum remollias, sed minus:

Ita

Ita tantummodo sustineat igniri, donec ad rubedinē, & erit securum in cemento.

Opus bonum & probatum in sole.

Lunam puram consume ad saxum durum, donec omnino sit quasi pulvis: & sēper rora modicum cum aceto: postea optime abluē donec sit munda & alba tunc accipe sal cōe mundum & tere lunam optime cū æquali eius, & cōmisce ut poteris meli⁹ rorando cum aceto fortissimo, donec sit quasi falsa, tunc permitte ficcari bene, & calcinari super ignem, & sicca iterū, & contere vt prius, & rora cum aceto, & sicca, & calcina vt prius, sic fac septies, tunc accipe aquā acutam quātūuis, & abluē optime calcē; cum sale, donec totum sal extrahatur

hatur, & remaneat calx alba & munda tunc accipe Iouem præparatum & mundè calcinatum, & puluerizatum, æquale pōdus prædictæ calcis & salis armoniaci purgati cum sale communiaquale calci de singulis ana. ʒ. i. de his 4. videlicet ʒ. 4. hæc igitur 4. optime tere, & cōmisce super marmor conterendo & imbibendo cum aceto fortissimo ter distillato, donec sit totū quasi salsa optime trita. Hinc permitte bene desiccari in sole vellento igne, deinde accipe oleū sulphuris prædictum, & imbibe calcem tuam, id est medicinam prædictā ex 4. cōpositam ex eo donec sit quasi salsa: tūc desicca eā in sole vellento igne, siccatā iterū im-
bibe

bibe, & sicca vsque ad 36. imbibitiones, vel plures, & totidem desiccationes. Inter 10. autē imbulliones semel ponatur in fimo per 7. dies, vel plures: tunc examinetur, & proiciatur vnum pondus super 7. lunæ puræ: et si statim non morauerit sine fumo, & colorem rubeum, vel saltem citrinum non dederit, reiterentur imbibitiones, & desiccationes, ac solutiones, & coagulationes, donec hoc efficiat: tūc addatur ei æqua pars solis puri vt prædictum est cerati. Et remolliantur vt dictum est, & erit sol bonus in omnibus & per omnia: nota tamen quod aduertendum est in operibus solis specialiter, quod si medicina aliquid vnctuositatis comburentis
 vel

vel denigrantis habuerit, tã diu decoquatur per se, si calcinari patitur, vel metallo etiã incorporata, quod per ignis decoctionem totum consumatur.

Opus probatum in sole & luna ex quatuor spiritibus.

In nomine etiam Domini accipe sulphur mundum minutissime tritum, & totiens in distillata semel vrina bulli cum lento igne, donec totam exterius citrinam tincturam extraxeris sine aliqua vnctuositate: tunc omnes vrinas simul in vno vase si poteris distilla, quousque exeat cum lento igne circa finẽ aqua citrina; quam ad partem reseruabis: cum exierit etiam aqua rubens, & illam ad aliam partem

seor.

seorsum referuabis: in hac enim aqua est oleum sulphuris & ignis quod vero siccum fuerit in cucurbita, est etiam ignis: hanc terram serua ad partem: postea accipe arsenicum, & omnino de eo fac vt de sulphure, & ignem oleumq; ad partes referua: hinc accipe illud arsenicum, vnde totum ignem extraxisti, & optime sublima eū ferreto vel ferri scoria septies vel donec sit mundissimum, albissimum, & lucidissimum, & tunc referua ipsum: deinde accipe Mercurium, & sublima ipsum cum atramento, vel vitriolo & sale, septiēs, vel donec sit siccissimum, albissimū, & lucidissimum: postea accipe aquilam, cum ter ex sale volauerit, & referua: tunc accipe spirituum
 purga-

purgatorum libras 3. sulphuris
 ex quo ignem extraxisti, libram
 vnam, & omnia simul contere,
 & super porphyrium cōmiscero
 rando cum aceto, donec fiat ex
 eis massa vna quasi pasta optime
 commixta: & hoc totum pone
 in vase terreo forti super ignem
 lentum, donec tota humiditas
 exierit, tunc luta vas, & fortifica
 ignem quasi ad sublimandum ar
 senicum: & permitte assari be
 ne, & commisceri simul per sex
 horas: postea vase infrigidato,
 aperi & collige totum, collectū
 contere totum & cōmisce cum
 tantum cinerum vitis optime
 cribellatorum, vel cum aliis si
 illas nō habueris: & sublima mas
 sam tuā semper cum æquali ci
 nerū, donec inuenias oēs tuos 4.

Spiritus

spiritus mūdissimos, albissimos
 & lucidissimos : tunc eos cera,
 solue, & coagula cum oleo capil-
 lorum vel ouorum rectificato,
 donec eos intenas ad cere velo-
 citatem quodvis corporum me-
 tallorum ingredi sine fumo: tūc
 enim pro certo, quod volueris
 corporum metallorum in verā
 conuertet lunam. Si autem ad
 solē operari volueris, cera cum
 eis ignē prædictum siccum, quā-
 tum est vnum aliorum videlicet
 quartam partem, & cera cum o-
 leo rubeo, donec inuenias me-
 dicinā tuam sine fumo ceræ ve-
 locitate, super argenteam lami-
 nam diffundi, & in citrinum co-
 lorem conuerti: & solue & coa-
 gula vt prius, ignem autem sic-
 cum præparabis calcinando le-
 uiter, &

uiter, & cum aqua citrina imbi-
bendo, donec nigredinem ami-
serit, rubēs effectus, vel citrinus:
tunc proiice in nomine Domi-
ni vnum ex ista medicina super
quātum volueris ad oculum de
quouis metallo, & erit sol bonus
in omni examinatione perfe-
ctus. Igitur in hoc opere pro al-
bo quidem & rubeo, certum sci-
as te habere documentum.

*Opus probatum de calcibus corporum
in Solem.*

Hæc est via naturalis & pro-
bata in compositione medicine
aureæ, ex calcibus corporum &
spirituum simul cōpositorum.
Accipe celum oui sui sine nube,
& allue optime, ablutum autem
calcina in furno vitri, per diem
natu-

naturalem, vel donec efficiatur
 cinis albissimus, tunc ipsum cine-
 rem accipe, & cum eo sublima
 arsenicum, donec citrinitas 5.
 librarum in vnam istius cesserit:
 tunc calcem tuam optime recal-
 cinatam, donec careat nigredi-
 ne, seorsum reserua: hinc accipe
 Iouem & prepara per contritio-
 nem & assationem cum sale cõ-
 busto, vt supra, & calcina donec
 puluis siccus efficiatur, & secum
 reserua: deinde accipe vene-
 rem optime calcinatam &
 puluerizatam reserua; Inque
 accipe Saturnum rubeum cal-
 cinatum id est, minium, & re-
 serua. Sic enim habes quatuor
 calces corporum: Igitur acci-
 pe istas quatuor calces de singu-
 lis libram vnam, pone super por-
 phyrum

phyrium, & p̄ optime tere, & cō-
 misce, & incorpora cum aceto
 ter distillato : fac inde pastam,
 quam in vase terreo forti pone
 ad calcinandum in igne forti val
 de per diem naturalem, calci-
 natam vero massam extrahe &
 referua, tunc accipe Arsenici li-
 bram vnam albissimi salis petræ
 & salis armoniaci ana libram v-
 nam, hæc tria optime tere super
 porphirium & commisce. Sit au-
 tem sal armoniacum ter prius
 eleuatum ex sale communi.
 Hæc tria tere cum oleo sulphu-
 ris antedicto, donec fiat massa
 cerata valde rubicunda : tunc
 optime tere ista, & in ipso
 sulphuris oleo solue, & di-
 stempera, vt sit quasi salsa clara.
 Igitur

Igitur tunc cum hæc falsa clara imbibere prædictam calcem corporum, optime conterendo, & cōmiscēdo super porphyrium, donec totum optime fit cōmixtum atq; ebibitum, & sic medicinam istam, quasi claram falsam distempera, & sub fimo equino reconde per II. dies, in calore cōtinuo, vt bene digeratur, atque soluatur: tunc extrahe & coagula inter cineres calidos, & exinde nō cesses imbibere medicinam tuam, cum dicto oleo, & soluere, & coagulare, donec inuenias ipsam ceræ velocitate super laminam argenti sine fumo diffundi, & ipsam ingredi, & in aurum conuertere. Hoc enim pro certo facies comprehendes nisi è via scripta erraueris.

DE ARTE CHYM. 217

Opus optimum in solem nota bene.

Incipit secretum secretorū, precium impreciable, experimentum probatum, & infallibile, de compositione medicinę aureę: quę lunam præparatam certissimę convertit in solem probatum & bonum, & in omni opere perfectum. In nomine Domini omnipotētis accipe sulphur mūdum & lucidū minutissime tritum, & totiens in simul sublimate prius & bullita, & putrefacta cum igne lento bullias vrinam donec totam extraxeris tincturam absque aliqua omnino pinguedine, tunc omnes loturas distilla cum lento igne, & omnē aquam albam citrinam, & rubeā separatim reserua: fecem vero in fundo remanentem tolle &

K

reser-

reserua per se : aquas autem
 duas vltimas in simul coniun-
 ge, & secundo per distillatio-
 nem fac ascendere & reserua, fe-
 ces vero istas secundas pone ad
 primas, & reserua ad partem a-
 quam albam etiam reserua per
 se. Igitur in nomine Domini ac-
 cipe alumen quoduis, & modi-
 cum calcina : calcinatum vero
 pulueriza minute & commisce,
 & contere optime cum æquali
 pōdere prædictarum secum ro-
 ra semper cum aqua tincta, im-
 bibendo, & desiccando, donec
 ad lentum ignem, vel solem to-
 tum biberit, & efficiatur massa
 sicca, tunc accipe eam in nomi-
 ne Domini, & pulueriza minu-
 te, & in vase vitreo forti pone,
 hinc luta, & in furno calcinatio-
 nis

nis pone paulatim ignē augendo, donec fortem sustineat ignē per 6. horas: tunc si omnino careat nigredine massa effecta rubea vel citrina; bene est, si non, iterum calcina. Tunc accipe aquam albam quam seruasti, & distempera prædictam massam cum ea prius minute puluorizata, ablue totiens semper aquam claram colando, donec alumen per aquas resolutum ad partem cum loturis reseruatam. Quod autem remanserit, erit pretiosus ignis sulphuris citrinus vel rubeus: qui si talis non est, calcina donec talis sit, & ad partem reserua, tunc accipe oēs loturas cum alumine & distilla cū læto igne, vsq; ad feces, & aquā albā & citrinā reserua ad partē & rubeā

ad aliam serua partem: rubea enim est preciosum sulphuris oleum omni alii rei incomparabile. Ipsum optime serua: quod autem remanserit de fecibus, si in eis aliquid tincturæ remanserit ipsum tere, & distempera cum aqua alba: & iterum quasi balsam claram optime tritam redistillata & aqua alba eiecta, citrinam cum prædicta citrina pone, & rubeam si affuerit cum prædicto oleo rubeo repono, & fecem sic fecesalis projice, accipe ergo aquas citrinas, & distilla cum lento igne, & solum oleum rubeum reserua, & cum alio oleo rubeo pone: hoc ergo modo preciosissimum habebis sulphuris oleum quod charissime custodias: Ignem quoq; suum serua, vsq; quod dicam

dicam tibi, & ea reactione. Isto eodem modo potes extrahere ab arsenico suum ignem atque oleum : postea in nomine Domini accipe prædictum sulphur unde tincturam extraxisti, & teres ipsum cum æquali pondere aluminus modicum calcinati : & optime commiscebis, & teres super porphyrium rorâdo cum aceto, donec efficiatur massa sicut pasta : tunc pone in vase terreo forti : & cum humiditas exierit, optime luta vas, & pone ad calcinandum, & assandum duplo igne sublimationis per sex horas, euertendo semel ab inferiori per tres horas, & sic calcinabitur, & consumetur ipsius pinguedo pro magna parte. Tunc extrahe ipsum, & minute pulue-

riza totū: & cōtere & cōmiscere vt
 prius, & rora eū aceto: & repono
 iterum ad calcinādum omnino
 vt prius, per alias 6. horas, & ex-
 tracto vt prius, fac tertio conte-
 rendo & assando, post tertiam
 assationem extrahe ipsum, & mi-
 nute puluerizatū bulli in aquis
 acutis, donec eicias alumen, co-
 lando aquas semper. Tunc de-
 sicca sulphur, desiccatum opti-
 optime tere, & cōmiscere cū æqua-
 li pondere aluminis calcinati,
 & rora cum aceto, & iterum po-
 ne ad calcinandum ter eodem
 modo omnino, vt prius. Ad vlti-
 mum post sextam assationem,
 sublima ipsum sexies, vel donec
 omnino careat vinctuositate, &
 superflua humiditate, & sit albū
 valde & lucidum cum scoria fer-
 ri teras æqualiter mixtis calci-
 nato prius alumē sicut sublimā-

turali spiritus: hoc addito quod fiat lectus ei, & supra & subtus & incircuitum pulueribus, cū quibus sublimatur, & fiat in principio ignis lectus, & sit cooperculū sublimatorii eleuatum super discum inferiorem ne comburatur quod fuerit eleuatum: fac ergo vt scis: quoniam sublimatio sulphuris est de certissimis Alchymix partib. Tolle ergo spiritum tuum purissimum, albissimum, & lucidissimum, & serua ad partē postea accipe Mercuriū in vêtre patris sui occisum & sublima septies, vel donec exeat albissimus, siccissimus & lucidissimus cū puluerib. vitrioli, vel atramēti cū sale & sulphure æqualiter mixtis in triplo, vel in quadruplo ad Mercuriū, & lucidissimū ad partē reserua. Postea accipe

aurum omnino purum, & argentum omnino purum, & funde simul ana, fusa vero per virgulas proiice, & decies extingue in porci sanguine, hinc tenuiter laminata, funde & amassa cum borace, sic reduc ad virgulas, & extingue decies vt prius: & fundo secundo tenues laminas & amassa vt prius, hanc viã sequere, donec fundatur valde cito fere, vt stannum, & mollia fiant valde, & reserua per se, argentum autem antequã cũ auro ponatur depuratur: depuratũ ponatur ad calcinãdum per virgulas in medio salis per diem integrum in igne forti, vt extrahatur tota nigredo & sulphureitas atque euaporans humiditas, & efficiatur calx alba & munda: tunc extrahatur sal se-

do cum aqua, & residuum fundatur, & amassetur cum borace, & erit præparatum optime, postea redeas ad partium congregationem, & Elixir completionem. In nomine ergo Domini accipe prædicti spiritus præparati ℥. ij. ignis reseruari. ℥. ij. salis armoniaci ter eleuati. ℥. Hæc omnia simul & semel peroptime tere, cōmisce super porphyriū, & cera rorando & cum reseruatō oleo, donec efficiatur quasi falsa optime trita, & sic permittatur siccare in sole vel lento igne in vitreo vase, cum autē fuerit bene desiccatum, ceretur super porphyrium secundo vt prius, & desiccetur; desiccatum iterum tertio ceretur omnino vt prius, & desiccetur. Desiccatum

distemperetur iterū cum dicto
 oleo, vt sit quasi salsa clara, & sic
 positū in vase vitreo ponatur ad
 soluēdum & digerendū in fimo
 equino, in calore continuo, per
 7. dies vel amplius, tunc extractū
 coaguletur, inter cineres cali-
 dos. Iterum itaq; cerationes, cō-
 tritiones, & imbibitiones reite-
 ra, & desiccationes, quousq; me-
 dicina desiccata super laminam
 argenteā ignitā diffundatur ve-
 locitate ceræ, itereturq; solutio-
 nes eius & coagulationes omni-
 no vt prius, donec in sua fusione
 vel Lunaris corporis ingressione
 non fumet, sed suam fixationem
 cum sua ceratione manifestet in-
 grediaturq; statim sine fumo to-
 taliter, tūc erit preciosus thesau-
 rus, argento & auro incōparabi-
 lis, cuius vna pars 12. lunæ, vt di-

Quā est præparata, in verū cōuer-
 tit solē, hic tamē nō sistas, quonīā
 proficies amplius. Istā ergo me-
 dicinā accipias, & super lunā &
 solem præparata & cōmixta vt
 prædictum est, fusaq; proiicies,
 q̄tum plus incorporate poteris:
 & postea ab igne extrahes, & in-
 uenies ibi massam rubicundā &
 coloris iucundi, mollē in fusio-
 ne, & malleo ad modum stāni: q̄
 minutissime puluerizabis, vel cū
 Mercurio incorporato, vel ad sa-
 xū durissimum cōfricando, do-
 nec ad hūc modū redeat, postea
 optime abluē cum aceto, vel a-
 qua falsata, donec mūdissimam
 recipias calcē, istā igitur calcē in
 nōne Domini accipe, & cū æqua
 li p̄dictæ medicinæ totiens tere,
 & solue, & coagula, vt efficiatur
 vnum corpus optime ceratū, &

compositum, & egreditur tota
sine fumo: tunc enim erit the-
saurus pretiosus, & pretiosissi-
mus, lunam ut dictum est præ-
paratam certissime conuertens
in solē bonum, in omni iudicio,
scias hoc, & gaudebis. Ut autem
nihil perfectionis abscondam:
melius est ut ceres prædictā cal-
cem in albis à principio. Igitur
omnes istæ viæ operationum, li-
cet secundum diuersum effectū
veræ sunt & expertæ.

Tractatus de vegetabilibus & sensibilibus.

Exequuto breuiter tractatu
de spiritibus mineralibus, con-
sequenter de vegetabilibus & sen-
sibilibus est agendum. Inter ve-
getabilia aut frumentum virtu-
tis maioris obtinet principatū.
Inter sensibilia aut, id est, inter
ea quæ ex sensibilibus sunt, capilli hu-

mani sanguis & vrina, ouūq; galinae legimus meliora: Est autē ferē idē modus operādi in omnib. Oportet autem hęc munda eligere, & electa putrefieri, vt dissoluātur in eis per res elementares, & sint aptiores ad extrahendum & percipiendum per 4. elementa, vel quasi per dissolutionem & distillationem est. Ipsis igitur putrefactis per 2. dies extrahantur, & in cucurbita aptentur, & distillabitur cum lento igne: & seruetur ordo, vt aqua tota, quę albā exierit, ponatur ad partem sola: deinde quę citrina exierit vel rubea, similiter ad partem ponatur: & continuetur distillatio, quousq; cesset fumus, & remaneat in cucurbita terra nigra & sicca. Pri-

mo itaq; liquor omnisque qui album exierit in distillatione prima est, & vocatur: Et hæc est totiens distillanda, quousque sit splendida, & clara, & vt crystallus alba. Inhumatio autem in fimo interposita inter distillationes iuuat vt ad perfectæ rectificationis signum deueniat, quod est splendor & crySTALLINA serenitas, absque fecibus nisi forte albis: Hæc aqua vocatur aqua vitæ: & hæc aqua spiritus soluntur & coagulantur, & cerantur & figantur. Aqua autem tota quæ citrinitatem habuerit, vel ruborem, vsque ad ficas feces, aerem id est oleum & ignem continet. Hæc autem sic separabis. Pone totum liquorem clarum absque nigredine & fecibus in

cucurbita, & distilla cum lento igne vsque ad feces siccas. Hoc ordine aquam exeūtem albam, in hac secunda distillatione ad partem pone, quousque egrediens videas oleum, cuius sunt signa, videlicet gutta spissior, color intensior, & leuitas aerea, quia si prædictæ aquæ miscueris, supernatabit, tunc scias oleum egredi, quod ad partem ponas vsque ad siccas feces, distillando sic separabis aquam & oleum. Ignem vero in hac secunda cucurbita inuenies siccum, & rufum, vel etiam nigrum, sicut terram in prima.

Sic ergo quattuor elemēta separabis. Rectificatio autē aquæ & olei eadem est, & eadem signa

amborum: quod quidem inhumando & distillando habet fieri, donec ad cristallinam serenitatem, & splendorem perueniatur, absque fecibus, nisi forte albis: tunc custodiantur. Ignis autem sic rectificetur: tere ipsum & permitte desiccari bene in sole vel lento igne paulatim & successiue, quousque ignem calcinationis sustineat: tunc ipsum calcinabis cum moderato igne, donec sit citrini, vel rufi siue rubei coloris, non nigri: qui si niger fuerit, imbibe ipsum, & cera, & sicca cum aqua prædicta quousque ad medium rubei & citrini colorem deueniat. Si autem fuerit valde citrinus, vel valde rubeus: melius erit: tunc erit rectificatus. S. citrinitatem vel

rubedinem habuerit, tunc ipsam serua: Tunc hoc modo ad terræ rectificationem accedes: terram siccam tere & tritam optime imbibe cum aqua sua siccando ad solem vel lentum ignem, terendo, & imbibendo, donec biberit sui decuplum: tunc ipsam bene desiccata prius cum lento igne calcina: Postea cum igne fortiori, donec sit valde sicca: sitque ignis quasi ad sublimandum Mercurium. Ipsam autem terram sic siccata iterum tere, & imbibe alio decuplo aquæ suæ: & hoc facto, sicca lente, & postea fortius, donec sit valde sicca: tunc iterum eam imbibe sextuplo suæ aquæ: & tertio calcina augmentando ignem calcinationis ex tertia par-

te: Calcinatam quarto imbibe alio septuplo suæ aquæ, tunc tere optime, cum vltima parte illius septupli, donec sit quasi salsa optime trita & distemperata, & sic positam in phiala vitrea cum modico bombacis obturata pone ad soluendum sub fimo valde calido, per ii. dies vel plures. Tunc solutum extrahe, & fac ei bibere residuum sui septupli, & sicca & calcina eam, cum igne secundo, nam tunc erit quasi citrina, tunc omnino agendo vt prius imbibe eam bis quintuplo sui, & iterum triplo sui, semel calcina inter duo quintupla, & semel inter duo tripla, & sic bibet vnum pondus terræ. 50. aquæ, & tunc erit recte ficata albiior & lucidior niue, thesaurus

incomparabilis, ex profundo
 Philosophiæ defossus, tunc in
 nomine Domini rectificatis,
 4. elementis ad Elixir comple-
 tam perfectionem accedes hoc
 modo: tetram prædictam be-
 ne siccabis, & siccata opti-
 me teres, & cera, & imbebe o-
 leo suo, id est, aere suo rectifica-
 to siccando & imbibendo donec
 siccata bene super cuprum igni-
 tum posita fundatur tota, &
 tota inceret vt cera, & in Lu-
 næ conuertat proprietatem:
 tunc semel tere eam cum a-
 qua sua donec sit sicut salsa be-
 ne clara, & bene trita: & po-
 ne ad soluendum in fimo calido
 ad minus per 15. dies: solutã coa-
 gula inter cineres calidos, & ha-
 bebis thesaurũ pretiosum omni

pre-

pretioso pretiosissimum: De hoc dicunt philosophi: proiice vnum pondus super 100. & amplius cupri præparati, & conuertetur in argentum verum. Tu autem proiice quântum sufficiet oculo tuo: quia quanto melius & perfectius egeris; tanto magis & melius de ea plus metalli cuiusuis conuertet: hoc est secretum maximum totius philosophiæ, ab omnibus philosophis semper absconditum. Si ad aurum operari volueris, vt prædictum est, omnino facias: Hoc addito quod tribus partibus terræ rectificatæ, vnam ignis addas: & hoc cera cum oleo suo, vt prædictum est: & ceratum solue & coagula, vt dictum est: & de hoc proiice vnum pondus super. 50.

Lunæ,

Lunæ, vt capitulo suo dictum
 præparatæ; & conuertetur in So-
 lem absque dubio verum,

Recapitulatio dictorum.

Dictum est igitur de omni-
 bus Alchymix operibus princi-
 palibus, de metallis & eorum
 complexionibus & infirmitati-
 bus, & curis melioribus quic-
 quid libri philosophorum me-
 lius continent tam in Sole quam
 in Luna breui breuiario intelli-
 genti & iam prouecto sufficiet:
 Scienti quod diuersitatem me-
 tallorum secundum speciẽ de-
 purationis, & digestionis diuer-
 sitas operatur. Igitur diligenter
 purgentur, & digerantur metal-
 la, & medicinæ multo magis,
 quoniam ipsarum est supplerẽ
 defe-

defectū depurationis, & digesti-
 onis in metallis : quod quidem
 facere non possunt in tam mo-
 dica quāritate susceptę, nisi sum-
 me fuerint depuratę atque di-
 gestę. Summa autem depuratio
 haberi potest in spiritibus volan-
 tibus per iteratas sublimatio-
 nes: in non volantibus autem,
 per calcinationes & ablutio-
 nes, & imbibitiones; Summa
 autem digestio haberi potest in
 vtrisque spiritibus, per ceratio-
 nes cum oleis calidis & humi-
 dis, per solutiones in aquis præ-
 dictis acutis capilli & oui, pu-
 trefiēdo sub fimo equino ca-
 lido: Non contempnas putrefa-
 ctiones spirituum in finis, & so-
 lutiones eorum: quoniam pro-
 certo ex hoc accipiunt bonita-

tē digestionis. Nota ergo quod
 melior oui spiritus dicitur esse
 in testa exteriori, & dealbatur
 per calcinationem solam: de-
 bentque purgati primo à tela &
 teri postea, & ablui, vt mundi
 sint in simplici capitello: & ab-
 lutæ poni debēt in forti vase ter-
 reo cooperto propter alienos ci-
 neres & dimissis aliquibus fora-
 minibus paruis in vasis circui-
 tu, & in cooperculo, vt fumus
 exire possit. Debent ergo po-
 ni in igne fortissimo, sicut est
 ignis vitreariorum per diem
 naturalem, vel donec niuis
 candorem recipiant: Tunc
 imbibenda est calx ista aqua
 suo & oleo, suo, donec fun-
 datur sicut cera: cui si sulphu-
 ris, arsenici, Mercurii, &
 salis

salis armoniaci æqualia addide-
 ris pōdera, opus erit perfectius.
 Et quia opus magnum est, & no-
 minatum, ipsum prosequar spe-
 cialius. Habita ergo ouorum
 calce, tere eam super porphyriū
 mundum optime torando cum
 aqua sua rectificata, donec sit
 sicut salsa, & permitte eam sicca-
 ri in sole vel lento igne, semper
 eam terens, & imbibens, do-
 nec biberit æquale sibi de aqua
 sua, tunc accipe sal armoniacum
 ter sublimatum & tere, atque
 dissolue in æquali pondere olei
 oui rectificati, & salis armonia-
 ci sit media pars calcis ouorum,
 & ipso in hora resoluta & oleo,
 & per optime tere, & cōmisce, &
 cera in simul omnia optime su-
 per porphyrium, & sic fac bene

sic.

ficcari in Sole vel lento igne, donec fiat massa dura & sicca: tunc siccatae massae accipe libram vnam, & tere eam, atq; resolue in aqua propria, donec sit sicut salsa bene clara, & optime trita; & tunc accipe sulphuris, arsenici, & Mercurii purissimorum ana libras tres, & optime tere: & commisce super porphyrium distemperando semper cum massa praedicta resoluta, donec omnia sint optime commixta & cerata: & adde de aqua oui donec efficiatur sicut salsa clara: Et hoc totum in phiala repositum solue sub fumo calido per II. dies; postea extractum coagula inter cineres calidos: coagulatum vero proba super cuprum ignitum: Nam si ceræ velocitate diffanditur, &

intrat sine fumo completum est negotium pretioso inuento thesauro. Projice ergo super Iouē, & super Venerem, vt dictum est præparata, & in Lunam conuertentur veram: si non, adde adhuc de oleo, & iterum solue, & coagula vt ipse nosti.

Quomodo errata sunt corrigenda.

Sciendum est autem quod quanto pluries soluitur medicina & coagulatur, tanto melius & abundantius operatur. Vnde nõ est fastidiendum in iteratione solutionum: quoniam eo medicina melius digeritur, vnitur, & figitur, & perfectius operatur. Sciendum est etiam, quod non sufficit in projectione quod medicina tantummodo det colorem,

rem, nisi & substantiam mutet in melius, & metalli dulcedinem in operatione & malleatione non auferat, fusionemque non impediat, & in fusione metallum à consumptione custodiat. Si igitur aliquo casu vel defectu operantis, metallum quod conuerti debet post medicinam, fuerit nimis durum, & non bene dulce operationi & malleo, sic succurres, extingue ipsum decies in sanguine porcino: & postea tenuiter laminatum, cuba inter duos lectos boracis tritæ cum modico sanguinis dicti: & sic totum funde. Et per hanc viam si oportet iterandam deueniet ad dulcedinem & mollietiam quam volueris. Si autem non nota fuerit suffi-

cientis coloris, addatur plus de
 medicina, vel commisceatur
 metallum simile præparatum &
 purgatum: Si autem de colore
 nimis habuerit in Sole videlicet,
 quia Luna non potest esse nimis
 alba; ponatur minus de medici-
 na, & plus de metallo conuer-
 tendo: Si exterius bonum colo-
 rem non habuerit, fumus capil-
 lorum colorem emendabit &
 proiectum etiã siue extinctum
 in sale communi & cooperosi
 in simul tritis colorem adipisci-
 tur meliorem: Si autem medi-
 cina non bene intrauerit corpus
 metalli, quod est defectus cera-
 tionis: succurre cum oleo oui
 & capillorum, & cum sale armo-
 niaco. Si autem bene intrauerit
 medicina, sed non bene reman-
 ferit,

serit, quod ex defectu fixationis est: succurre per iterationem solutionis & coagulationis. Si autem bene intrauerit, & bene remanserit, sed non bene tinxerit, quod ex defectu purgationis est, vel corporeitatis; sublimationes & purgationes reitera, & corpus metallicum auge in medicina. Sic visis prædictis ut potui breuius exequutis, & diligentius inspectis, quicumque dignus fuerit,, securus accedat: quoniam Deo teste, & libris philosophicis, & scientibus cunctis, libri philosophici quos de arte Alchymix legimus nihil perfectius continent, quam prædicta proportionata; tamen breuitate truncata, quamuis intelligentibus sit satis longa. Multa enim

alibi sunt experimento ad inuē-
 titia, quæ quia citra perfectio-
 nem sunt, & à consideratione
 philosophorū aliena, inter certa
 & nominata auctoritate famosa
 non iudicauimus apponenda.

Incipit de salibus.

Exequutis igitur duabūs prin-
 cipalibus partibus, de metalli-
 cis videlicet corporibus, & spi-
 ritibus virtutes minerales habē-
 tibus: Dicendum est de quibus
 aliis mineralibus cum prædictis
 in artis practicis cooperantibus:
 sicut sunt salia quædam, & a-
 tramenta, aluminaque, & bo-
 races, & lapides quidam. V-
 tilitas autem salium est in pur-
 gationibus nec non coagulatio-
 nibus,

nibus, atque calciationibus, quæ quidem omnia sunt in artis perfectione necessaria. Inter salia autem principalia sunt & meliora; sal armoniacum, sal alkali, sal petræ, sal nitri, sal gemmæ, sal vitri, & sal commune. Sal ergo armoniacum melius æstimo omnibus salibus in subtilitate, & acuitate penetrandi & ingrediendi, diuidendique & dissoluendi spiritus & corpora coniungendique, & remolliendi, & cerandi. Est autem sal armoniacum quasi fumus aereus atque igneus, cū modica terreitatis siccitate coagulatus: euaporat autem, & in fumum resoluitur, per calorem, quemadmodū spiritus minerales: resoluiturq; ab humido, & coagulatur à sicco.

Sublimatur autem sal armoniacum sale communi ; & extrahitur ab eo humiditas superflua cum terrestri immunditia : & sufficit ergo sublimatio tertia : exinde enim potest poni in cerationibus & solutionibus loco primo : cum eo autem acuuntur omnes aquæ , & remolliuntur omnes calces : & Mercurius cum eo sublimatur , facitque ipsum postea aquam currentem : tincturas augmentat & figit : corporum & spirituum fusiones accelerat , & mediator maris & foeminae in Elixir compositione iungens matrimonia .

De sale Alkali.

Sal alkali in eadem laude famosum predicant libri, eiusdem
virtu.

virtutis & efficacix: addito etiam quod omnes spiritus fortius ligat & retinet, omniaque fusibilia corpora acuitate & molli, aerea, & ignea virtute cito soluit, lapidesque & cristallum, ferrumq; , & aliis his duriora: Ignis tamen violentia requiritur, à quo sal alkali statim resoluitur penetratque corpus, & remollit, & cito liquabile facit. Miscetur etiam sicut & sal armoniacum spiritibus præparatis ad Elixir, & intrat corpora cum & de albat ea atque remollit. Est autem sal alkali quoddam quod de herba quæ dicitur sosa extrahitur: Herba enim comburitur, & cinis eius falsedinem habet: sicut & omnes cineres corporum combustorum, & inde per

resolutionē in aqua acuta extra-
hitur, sicut & extrahi posset. Sal
vitri, ex cinere filicis, ex qua
fiunt vitra apud nos, quod Ana-
tron, sine sal vitri vocatur: præ-
paratio autem huius salis est,
quod resoluatur in aqua vel vri-
na, & distilletur per filtrum: &
postea super valde lentum ignē
leniter congeletur, hoc est sal
vitri.

De sale petræ.

Sal autem petræ valde lauda-
bile est in cerationibus quoniā
penetrat, & remollit species, &
cito fundi facit, quia & ipsum
sal citissime funditur præ omni-
bus salibus, quæ adhuc vidi.
Est autem quasi oleum quod-
dam per calorem acuatam, &
per

per siccitatem coagulatum, nascens inter quosdam lapides, quibus dicitur adhære re Talis autem naturæ est, quod si immediate ignitos carbones tangat, statim accensum cum impetu euolat. Si vero interreo vel metallico vase super ignem ponatur, modico calore quiete, & sine saltu diffunditur. Eliquatum ceræ liquefactione ubiuis proiectum frigore statim congelabitur album & lucidum. Præparatio autem salis petræ est, quod resoluitur aqua, & distilletur per filtrum, & distillatum dimittetur quiescere in vitreo vase. Quoniam vt ego probaui ex sua acuitate terrea vasa penetrat: Et cum triduo

resederit, inuenies ipsum in ipsa aqua per virgulas albas & lucidas mirabiliter congelatum: hoc sal potes ponere pro sale armoniaco vel alkali, in spirituum solutionibus, & cerationibus: quoniam reuera bene penetrat, dissoluit, & cerat, & remollit, & citissime funditur, & non fugit. Probauit quidem ipsum; & probatum in multis laudo, quia bonum est.

De sale nitri.

Sal nitri laudabile est in calcinationibus, & solutionibus tamen prædictis, & est aptius permattui quam cætera, & forti mediocriter igne funditur: & ex igne clarius atque albius egreditur quam sal gemmæ, vel vitri,
vel

vel commune, & in aceto pos-
 tum bullitionē mouet, spumãq;
 aeream, & ex acuitate & sicca i-
 gneitate sua positū in solutioni-
 bus & coagulationibus, & calci-
 nationibus operatur: tam igne
 quam aqua soluitur: & sufficit si-
 bi pro præparatione sua, quod
 soluatur in aqua, & distilletur
 per filtrū, & postea coaguletur,
 operatur autem in operatione
 nitri albi siue cristalli artificialis
 mixtum cum minutissimo sabu-
 lo albo: & forti igne funditur, &
 peruiū redditur. Sal vitri, quod
 Anatron philosophi vocant in
 cerationibus & solutionibus est
 necessarium, remollit enim cor-
 pora & spiritus ex acuitate sua
 ingrediens in ea, & funditur vt
 sal nitri, sed nō æque clarum vel
 album.

album ex igne egreditur: extrahitur autem ex cinere filicis herbæ, ex qua fiunt vitra apud Anglicos: & tam in igne quam aqua soluitur, frigidoq; & sicco coaguletur, & apud nos Anglicos pro alkali sale ponitur, sed reuera non æque valet neq; æque cerat, neq; æque dealbat; bonum tamen est in solutionibus & cerationibus, quoniam ex acuitate ingreditur, & ingressu corpora & spiritus emollit, & fundicitius facit: pro præparatione autem ei sufficit, quod & sal nitri,

De salibus gemma & communi.

Sal gemmæ in calcinationibus est necessarium, estq; vehementioris caliditatis & siccitatis q̄ sal nitri,

nitri, & tam igne quam aqua soluitur vt sal nitri, & simile est ei multum sal commune: funditur enim sal commune in aqua & igne forti vt sal gemmæ: crepitat tamen ex igne exiliens, donec amiserit aqueitatē, quæ igni contrariatur, Sal enim cōe est ex aqua maris congelata per siccitatem, & postquam fuerit in igne per horam dimidiam calcinatū, amittit strepitum, & in igne perseverat, & funditur æque velociter vt argētum, & inter omnia salia prædicta vehementius calcinat & adurit bene, videlicet & in calcinationibus corporum, & in sublimationibus spiritū, plus quàm sal gemmæ Sufficit autē ambob. pro preparatione solutio in aqua per filtrū distillandis & tunc cōgelan-

gelandis, vt de aliis dictum est
superius: hæc igitur de salibus o-
peri nostro necessariis dicta suf-
ficient.

De atramentis.

Atramenta sunt terræ natu-
ræ quædã sulphuræ vim mine-
ralem habentia, & in calcinatio-
nibus corporum, & in sublima-
tionibus spirituum sunt tinctu-
ras operãtia: in vtrisque enim tin-
cturis operantur, sunt quidem
duo atramenta omnia, videlicet
nigrum & viride, quod vitrio-
lum dicitur: habent autem sal
in compositione sua admixtum
quod in aquis acutis resoluitur,
cum tinctura rubea: credo au-
tem quod coperosa de atra-
mentis huiusmodi sit, & virtu-

tem

tem habeat mineralem, & tincturam quoq; quemadmodum & prædicta, si autem in sublimationibus vel calcinationibus sint ponēda, ita vt inueniuntur, sua cum sulphureitate ponenda sunt, id est, cum sua oleaginea humiditate, nã ex ea vehementius comburunt & calcinant & adhærent. Si autem in tincturis rubeis vel citrinis ponenda fuerint, terantur primo, & in furno calcinentur, donec consumatur in eis oleaginitas sulphurea, quæ est causa combustionis & nigredinis, cuius signum est, quod apparebunt rubea valde consumpta oleagineitate & nigredine, tunc extrahatur ex eis tinctura cum aquis acutis, cum quibus oportet.

De Aluminibus.

Alumina quemadmodum & atramenta sunt in arte necessaria in sublimationibus & calcinationibus, atque tincturis, virtutemq; habent mineralem, & colores rubeos augmentant, & confirmant: desiccant etiam valde & diuersa corpora, spiritusq; præsoluta coagulant habent autem salsedinem quantum & atramenta, minoremq; terrestritatē, vnde & de eis in aqua plus resoluitur, quam de atramentis, nec tamen sunt salia, sed salsata sunt autem duo alumina communia: puta plumosum & glaciale, quæ etiam sunt eiusdem virtutis & efficacix vel fere. Nam plumosum fortius esse dicitur in operibus Alchymix aluminum:

num: cum autem in igne ponuntur, ex quadam aerea humiditate, inflantur, quemadmodum etiam borax aurificum, & quasi funduntur. Postea autem cito desiccantur, in tantum quod ea cum magna ignis violentia non poterunt fundere: seruant autem albedinem suam in igne, cum per se calcinantur, sed quando cum aliis iunguntur coloribus mediis, ipsos intensiores faciunt, & ad eos conuertuntur: fiunt enim cum rubeis rubea, & cum citrinis citrina: pro eorum autem preparatione sufficit, vt soluantur, in aqua vel vrina, & per pannum colantur, & cum lento igne coagulantur.

De boracis nota bene.

Boraces plures esse leguntur de quibus solam boracem aurificum, quæ gumma arboris est effectu bono probavi: est autem gummi quoddam quidmixtum invenitur mundum & viscosum & obscureum cum duro & lucido: nec differunt in effectu, nisi quia lapidosum est mundius: eius autem virtus est potissima in remollitionibus metallicorum corporum, & cerationibus spirituum, ac retentionibus. Metallum cum metallo consolidat, & celeres fusiones procurat, & ad malleationem & molliciem aptat: Eius vero præparatio est, ut in testa super ignem modicum ponatur, nam statim inflammabitur, & siccabitur. Cumq; re-

stingi

DE ARTE CHYM. 261

stringi incoeperit, tollatur: nam tunc infrigidata faciliter puluerizabitur: tunc puluerizata amassetur cum modico porcine axungie, donec sit sicut cera, & ceratur & amassetur cum ea media pars salis petrae. Et hoc totum sicut cera amassatum, erit tibi ceronium preciosum corpora & spiritus cerans. Si autem boracis vnam partem, salis petrae aliam, cerussae tertia ana de tribus addideris & commiscueris ea fortiter cum quouis oleo, vel specialiter capillorum vel ouorum, donec sint sicut massa ceræ, & massam istam bene siccaueris: pro certo scias, quod istud ceronium & ferrum et crystallum et quorumcumq; volueris lapidum calces in ignis vnus violentia

lencia

lentia remollit & resoluit resolutione liquida, omnia ingrediens & penetrans, & virtute ignea & acuitate dissoluens: custodi ergo ipsum infra claustra oris tui.

De lapidibus nota bene que sequuntur.

Lapides sunt quidam virtutem habentes mineralem in Alkymia recepti cōmuniter: marchasita, magnesia, tutia, & calamina, atq; similia: qui in compositione Elixir spirituum ab aliis quibus communiter recipiuntur loco calcis metallorum: de his autem nunquam aliquid probaui verum, nisi de calamina & tutia, quæ cum aliquibus remollientibus cerata cupri rubedinem, in quãdam mutant

tant citrinitatem, cætera vero metallum non immutant, sed istud tantum, quia durum & porosum, quia autem citra perfectionem sunt, & de se quasi nihil faciunt, & ab cupro etiam euolant indigna capitulo reprobantur, de his etiam nullus liber philosophicus mentionem facit, sed experimēto vano adinuentitio famam aliquam sumpserunt, marcasita autem alicuius nominis est, sed ego probaui, quod non satis digna est in completis corporibus, propter quod de ea, ut de aliis prætermitto ea breuiter prosequutus ut promiseram, quæ ad artis perfectionem ducunt libris philosophicis, & rationib. naturalib. & ex-

& experimentis sensibilibus approbata, hæc ergo tibi charissime nimis custodienda præcipio sub philosophici secreti sigillo dignis tantum ostendenda fidelibus, qui philosophi & secretarii arcana sciunt thesaurorum eius, fide, moribus, & studiis liberalibus ad plenum eruditi.

*Explicit breue breuiarium fratris
Rogerii Bacon.*

INCIPIT VERBUM
ABBREVIATUM FRATRIS
Raymungi de Leone
viridi.

Verbum abbreviatum verissimum & approbatum de occultis enucleatum breui sermone abbreviaui vobis in opere lunæ & solis: In primis oppido flagi-

flagitans lectoribus, ne talem tantamq; margaritam canibus vel porcis tradant conculcandam: hic est enim secretum secretorū omnium philosophorū, hortus deliciarum & aromatū omnium thesaurorū: quem qui semel intrauerit, ulterius nō egebit. Istud vero verbum multis nō immerito desideratum ab egregio doctore nostro Rogero Bacon est primo declaratum: deinde ego frater Raymundus Gaufridus ordinis fratrum minorum minister generalis, ipsum verbū breuius quam potui breuiter explanare filiis philosophiæ curauī. In Christi ergo nomine recipe acetum fortissimum in maxima quantitate per alembicum diligenter distillatum, in quo vt de-

M cet in

cet in magna quantitate Leo-
 nem viridem dissolue, dissolu-
 tum vero distilla per filtrum, &
 serua in cucurbitis vitreatis be-
 ne obturatis. Item si aliqua pars
 notabilis de Leone remanserit
 insoluta, dissolue cum prædicto
 aceto, & distilla per filtrum, &
 solutum coniunge cum aliis a-
 quis superius in cucurbitis re-
 seruatis: tunc recipe aquas reser-
 uatas, & pone omnes ad distil-
 landum in balneo Mariæ, appli-
 catis sibi alembicis bene lutatis
 ne cucurbitæ respirent, suppone
 ignem, & recipe omnes aquas
 quæ distillabuntur, caueas tamen
 ne Leo dissolutus omnino con-
 geletur in cucurbitis, sed quod
 remaneat liquidus vel mollis:
 hinc omnes cucurbitas recipe,
 & totum quod in eis est, in vna

DE ARTE CHYM. 267

cucurbita reponere, quam luta bene cum suo alembico, & pone in furno inter cineres tumifatos super patellam, aut treuellenam terream, sicut deceat. Et suppone lentum ignem, propter temperationem vitri, & propter humiditatem extraneam, quæ est in ipso Leone extirpandam. Et nota quod istud semper debet fieri cum lento igne: cum vero humiditas extranea exierit, fortifica ignem paulatim, & respicias semper nasum alembici, si humor rubeus exire inceperit. Quod si adhuc non exit, ignem prædictum continua donec exeat, cum vero videris humorẽ rubeũ distillare, continuo muta ampullã, quæ luta bene cum rostro alembici, & post fortifica ignem: & recipies ab

ipso Leone suum sanguinem mirabiliter rubeum, continentem in se 4. elementa multum odorifera, & bene fragrantia, serua ergo ipsum in bona ampulla firmiter obturata: deinde recipe ipsum sanguinē, & pone in ampulla bene clausa, ad putrefaciendum, seu digerendum, sub fimo bene calido, mutādo fimum de 5. in 5. diebus, vt ibi digeratur per 15. vel 16. dies, & hoc fit, vt dissoluantur partes elemētares, & sint aptiores ad diuidendum & partiendum per 4. elementa, videlicet per distillationē. Ipso autē putrefacto per 15. vel 26. dies, extrahatur & in cucurbita aptetur, & distilletur cum lento igne in balneo Mariæ. Sufficit vero q̄ aqua cum igne ferueat, & respicias

eas aquam, & feces quas in fun-
 do cucurbitę inuenies, & diligē-
 ter reserues: aquam vero istam
 & quam superius distillasti se-
 pties distilla: semper feces quas
 faciet vt supra reseruando cum
 aliis fecibus superius reseruatis,
 & sic habebis aquam splendidā,
 clarā, & albam, vt cristallus, & be-
 ne ponderosam, quę dicitur esse
 Mercurius philosophorum ab o-
 mnibus philosophis abscondi-
 tum, & ab omnibus suis super-
 fluitatibus abstersum, & depura-
 tum, carissimum, & pretiosis-
 simum pretiosum: custodias er-
 go eum caute, & sapiēter in am-
 pulla firmiter obturata: tunc re-
 cipe omnes feces ipsius Mercu-
 ri sic: dixi superius reseruatas,
 & tere bene in marmore distē-

perando ad solē & desiccādo, & iterum molendo, & semper cū aqua aceti distillati supra marmor imbibendo, & ad solem, desiccando, & sæpe & sæpius seu totiens cōtritiones, imbibitiones, & desiccationes iterādo, donec nigredo, & omnis superfluitas ab eis fecibus expulla fuerit, quod sic cognosces, si feces per imbibitiones & ablutiones prædictas rubæ vel rufæ vel citrinæ fuerint tūc bene factū est: Si vero adhuc nigra fuerint, contritiones, imbibitiones, & desiccationes reitera, totiens, donec habeas signum prædictum: & tunc ipsas referua: deinde recipe cucurbitam vitreā in qua repone prædictas feces superius præparatas, cum quātitate bona aceti distillati, & colloca ipsam in furno, vi

delicet in balneo Mariæ, & sup-
 pone ignē, quē cōtinues iugiter
 donec feces prædictæ per virtu-
 tem acet. & ignis omnino dissol-
 uantur, & cum bene fuerint dis-
 solutæ, deponatur cucurbita ab
 igne, & fac eas distillare per fil-
 trum sicut decet: cum autem a-
 qua illa fuerit tota ita distillata,
 repone eam in cucurbita noua,
 & bene obtura: Si vero aliqua
 pars notabilis remanserit in di-
 stillatione filtri ad dissoluendū,
 recipe illam partem, & pone ite-
 rum super ignē, sicut fecisti pri-
 us primas feces in balneo Mariæ
 donec dissoluatur, vt istas feces
 quæ remanserūt cū aceto dissoluas
 sicut primo feces in balneo Ma-
 riæ cū aceto in cucurbita dissol-

uisti: postea per filtrum vt prius distilla, & repone cum alia aqua superius distillata quã reseruaisti tunc recipe illam cucurbitã nouam in qua prædictas feces dissolutas & distillatas superius posuisti, & luta eam bene cum suo alembico & colloca eam super furnum in balneo Mariæ, & suppone ignem, & fac distillari sicut decet: caueas tamen quod feces non omnino desiccantur, sed sint humidę siue liquidæ: hinc depone cucurbitam à furno, & pone eam in alio furno, puta super cassolam terream inter cineres cribellatos, & bene cōpressos, & suppone lētum ignem ob temperationem vitri, & ratione extrahendi extraneam humiditatem, quæ sibi est de aceto, & saepe

sæpe & sæpius respice rostrū alē-
 bici, si humor aureus vel rufus
 distillatur, quod si non distilla-
 tur, continua ignem illū, donec
 distilletur humor rufus vel au-
 reus: quando autem ita distillat,
 mox muta ampullā bene mun-
 dam & luta eam optime cum ro-
 stro alembici, & tunc fortifica
 ignem, & recipias oleum rufum,
 & sic continua ignem, donec to-
 tus humor distilletur & feces re-
 serua, quoniā hoc est ignis, præ-
 dictum vero oleum philosophi
 nominauerunt sulphur eorum
 occultum, quod sic rectificabis,
 repone ipsum in cucurbita, &
 superpone alembicum bene lu-
 tatum, post colloca eum inter
 cineres tumifatos supra fur-
 num, & subiice lentum ignē do-

nec distillet, recipe autē liquorē
quem distillabit in ampulla be-
ne obturata cum rostro alembi-
ci, & feces quæ remanebunt fer-
ua, quoniam est ignis: & istum i-
gnem coniunge cum alio igne
reseruato, & sic purifica ipsum
septies distillando, & feces quas
faciet reseruando, sicut superius
dixi, & sic habebis tuum aerem
siue sulphur bene depuratum,
lucidum, serenum, & perfecte
depuratum, & erit coloris aurei:
Scias tamen quod aliquotiens
venit album sicut lac, & non est
vis: postea recipe ignem prædi-
ctum quem abstraxisti à sulphu-
re, & rectifica eū sic. Tere ipsum
optime super marmor, & imbi-
be ipsum cum aqua sua: & hoc
fac

fac pluries, & permitte ipsum vice qualibet deficcari ad solem vel ad lentum ignē paulatim & successiue, vsq; ad ignem calcinationis, tunc ipsum calcinabis cum moderato igne, vsq; quo sit citrini vel rufi, siue coloris rubei. Si autē fuerit valde rubeus: erit melius, tunc erit bene rectificatus, si citrinitatem vel rube dinem habuerit, tūc ipsum serua & gaude cum eo.

*Quod operatio mineralium est
secundum modum sensibi-
bilibium.*

Et quia philosophi figuratiue
& occulte sub anigmate hāc sciē

tiã tradiderūt in eorū doct̃inis
 Idcirco multum errorē in hoc
 lapide pretiosissimo posuerunt,
 & fere omnes viam veritatis per
 alienam practicam obstruserūt,
 sed hoc vt dicit Rasis idcirco fe-
 cerunt, vt ad instar illorum in i-
 stis operaremur, vnde & dixerūt
 terram nigrã & spongiosam pri-
 mam accipere, & eã per aliquas
 vias albificare, & à sua nigredine
 depurare, quod quidem est im-
 possibile, & etiam liquefactiuam
 facere, & reddere albiorem ni-
 ue & myrra lucidiorem, & ipsam
 esse incomparabilem omni the-
 sauro in profundo hominis de-
 fossa, quod non est conceden-
 dum, quoniam terra talis vix,
 aut nunquam, vt asserunt, po-
 test albificari, & si albificetur

non

non generatur: Idcirco cum nō
amplius ostendere intendimus
in verbo nostro abbreviato, cū
omnia penitus sint manifesta, in
hoc quod reducimus lapidem
iam dictum ad primam substan-
tiam, & bene diuisam sui Mer-
curii & sulphuris, vt supra di-
ctum est. Satis enim patet, quo-
niam ex his operatur natura &
quæ iam operata in visceribus
terræ omnia vero à summo glo-
bo elementa sunt. Sed credunt
penitus omnes in practica errā-
tes, & incertitudine lapidis oc-
culti pretiosissimi fere ipsum la-
pidem extrahere. Sed non sunt
nisi prædicta ad prædictum opus
competentia satis sufficientia: I-
psa vero non sunt digna: quare
non curamus. Et in his se prouid-
deat

deat sagax operator & sapiens magister, qui in talibus vigilare intendit. Iam satis manifeste ostēdimus Mercurium & sulphur & ignem clara & bene præparata extraxisse. Sed notandum est quod feces quæ loco ignis remanserunt, & ignis vt superius dicitur in se duo elementa concludens, videlicet terram, quæ occultauerunt atque ignem. Et ipsa sunt duo elementa fixa ab igne nō effugientia in aliqua examinatione leu tramento ipsius ignis.

Compositio lapidis & proiectio eius.

Componamus ergo nostrum lapidem ex ista terra cum igne per-

permixta, & ex aere, & aqua,
 quæ iam superius extracta sunt.
 In Dei igitur nomine, recipe v-
 nam partem terræ prædictæ,
 & imbibe eam cum vna par-
 te aquæ supradictæ, quæ Mer-
 curius pro certo nominatur,
 terendo optime super mar-
 mor, & desiccando, vt di-
 ctum est: Et cum bene desic-
 catum fuerit, iterum imbi-
 be cum Mercurio prædicto
 imbibendo, & desiccando
 super marmor ad Solem, vt
 dictum est: & hoc tantum &
 totiens fac, donec terra bibat
 duplum sui de Mercurio supra-
 dicto. Iterum imbibeterram
 prædictam, cum parte sui sul-
 phuris prædicti quod oleum siue
 aer appellatur: & imbibe ipsam
 teres.

terēdo bene super marmor, donec fiat sicut falsa rara. Postea pone diligenter in ampullam bene obturatam, & pone ad putrefaciendum siue ad digerendum in fimo per 15. dies, mutando finum de quinto in quintum diem, vt decet propter calorem: **Hinc** recipe ampullam suam & congela suauiter ad ignem lentissimum supra cineres calidos tantummodo: Et scias quod iste lapis cōgelat Mercurium in infinitum. Sic ergo facies projectionem. Recipe 100. partes argenti viui bene depurati, & pone in crucibolo super ignem: & cum inceperit feruere, recipe vnam partem istius lapidis benedicti, & pone super 100. partes illius argenti viui, & conge-
la.

labitur, & fiet totum medicina
 super aliud argentum viuum. I-
 tem recipe istius Mercurii con-
 gelati vnam partem & proiice
 super 100. partes argenti viui
 bene depurati, & feruentis in
 crucibolo, ad ignem vt dictum
 est, & fiet adhuc totum medici-
 na: tunc recipe vnam partem i-
 stius Mercurii vltimo congelati,
 & proiice super 100. partes ar-
 genti viui modo prædicto, vt
 dictum est; & fiet totum
 Luna melior quam de minera
 in omni iudicio & experien-
 tia.

Compositio lapidis rubei.

Si vero lapidem rubeum fa-
 cere volueris, procedo vt dictum
 est superius in omnibus, & per
 omnia

omnia videlicet in lapide ad album, excepto quod non ponas nisi vnam partem terræ, & im-bibe ipsam tantum & torrens cū suo sulphure, quod aer appellatur, donec biberit triplum sui, terendo bene & imbibendo super marmor, atque desiccando. Ut dictū est, post im-bibe ipsam cum vna parte sui de suo Mercurio prædicto siue aqua sua, donec fiat sicut salsa rara non multum spissa: tunc pone in ampulla ad digerendum, sicut supra dictum est de alio lapide per 15 dies: Postea remoue à fimo, & congela ipsum in cineribus calidis vt dictum est, donec fiat lapis durus. De isto ergo lapide recipe vnam partem, & erit coloris aurei, vel citrini, siue rasi

coloris, & proiice vnā partem
 super 100. Mercurii bene depu-
 rati in crucibolo super ignem,
 cum incipiet feruere, & indura-
 bitur, & fiet totum El. xir siue
 medicina. Item recipe vnā
 partem istius Mercurii conge-
 lati, & proiice modo supradicto
 super 100. partes Mercurii de-
 purati, & adhuc totam fiet me-
 dicina: Vltimo vero recipe de
 isto vltimo congelato, & proi-
 ce supra 100. partes Mercurii
 feruentis in igne modo prædi-
 cto, vt dictum est, & fiet totum
 Sol melior quam de minera in
 omni examinatione & iudicio:
 Et hoc est verbum abbreviatum
 verissimum & approbatū, ex se-
 cretis philosophorum in lu-
 com declaratum, ad verum
 Luni-

284 ROGER. BACON.

Lunificium & Solificium vique in infinitum componendum.

Depuratio Mercurii.

Argentum vero viuum sic depuratur. Recipe quantum volueris de ipso, & pone in mortariolo lapideo: Suppone ei tantum de sale communi crudo, & verte bene cum pistello: appone etiam de aceto & verte tantum, donec sal & acetum denigrentur: Postea ipsum cum aceto nouo tantum abluet, donec acetum exeat mundum: tunc recipe istum Mercurium ita ablutum, & exprime ipsum cum panno duplici intus in vase vitreo, & erit clarum & bene mundum.

Ex.

Explicit verbum abbreviatum maioris operis fratris Reymundi Gaudfredi ministri ordinis fratrum minorum. Quod quidem verbum habuit à fratre Rogero Bacone Anglico, qui fuit de ordine fratrum minorum. Et ipse Rogerus propter istud opus, ex precepto dicti Reymundi à fratribus eiusdem ordinis erat captus & imprisonatus. Sed Reymundus exsoluit Rogerum à carcere, quia docuit eum istud opus. Et ipse Rogerus erat discipulus fratris Alberti.

INCIPIT SECRETVM
SECRETORVM NATVRÆ
de laude lapidis Philosophorum.

Secretum secretorum naturæ
Saudiant secreti quæ loquor &
dilecti

dilecti verba oris mei. Spiritus
 ubi vult spirat, & ideo in puteum
 pœnitentiæ incendatur, qui ne
 quã vel fatuo hoc magnum re
 uelauerit secretum, quia hoc est
 vltimum secretum, quod anti
 qui quæsiuerunt, nec inuenire
 potuerunt, scrutati sunt, & de
 fecerunt scrutantes scrutinio:
 Nam istud secretum est coeleste
 donum, nobis indignis in vege
 tabilibus destinatum, quod nec
 medici cognouerunt, nec phi
 losophi perceperunt: sed nos
 moderni diuina gratia habe
 mus per experienciã, & cogno
 uimus tantæ rei efficaciam, quod
 nec viuens valet excogitare, nec
 digna vox doni copiam virtutũ
 explanare, & ideo in puteũ pœ
 nitentiæ cadat, qui nequam aut

Statuo hoc reuelat. In Dei ergo
 nomine recipe istud donū cœ-
 leste, & extrahe ab eo elementa
 vt scis, & custodi bene quodlibet
 elementum ab aere: Nā aqua i-
 sta valet omnibus ægitudinib.
 tam calidis, quam frigidis ge-
 neraliter, eo q̄ est occultę naturę
 maxime patientib. viciū in spiri-
 tualibus: Venenū declinat à cor-
 de, arterias humectat, & dilatat,
 contenta in pulmone sine violē-
 tia dissoluit, & ipsum vlcera-
 tum non obstante commoti-
 one consolidat, sanguinem
 mundificat, contenta in spiri-
 tualib. purgat, & ea munda con-
 seruat ab omni corruptione, po-
 tata a languente fit bona spes.
 Oleum valet inuenibus, vt in
 eodem statu, & fortitudine per-

permaneant, si utantur eo, & paulatim in modica quantitate in cibariis suis: Et hæc est ratio quare hoc oleum tantæ virtutis est, quia nullo modo permittit sanguinem putrefieri, neque phlegma super dominari, neque melancholiam super exaltari, nec choleram aduri: Præterea multiplicat sanguinē ultra modum, & sperma: Et ideo oportet quod vîetes hoc oleo sæpe phlebotomentur. Insuper hoc oleū aperit neruos: & si ad membrum diminutum fuerit appositum, ad debitam metam reducit ipsum: Item quod probatum est, si inuenis in ætatis suæ augmentum habuerit oculum crepatū; si intus ponatur de hoc oleo qualibet die vna gutta, & se

teneat in quiete per mensem
 redditur ei visus sine dubio. I-
 tem si in aliquo membro super-
 fluum inuenitur aut putrefactū;
 statim dissoluit & deponit to-
 tum: & si inuenit diminutum,
 addit & perficit ipsum: De igne
 vero est mirabile, quia valet ad
 omnia supradicta sicut oleum, &
 quod plus est, de sene facit iu-
 uenem, & de mortuo viuum:
 Hoc intellige, quia si in hora
 mortis singulis detur de hoc i-
 gne: sicut granum tritici di-
 stēperatum cum vino, ita quod
 guttur transeat, viuificat ipsum,
 & ingreditur ad cor, & calefa-
 cit: & subito malos expellit hu-
 mores, & adnihilat; & deponit
 venenum & viuificat calorem
 naturalem vsq; ad hepar: & si se-

nex vtatur hoc in modica quantitate, & adhibuerit aquam auri, tollit omnes ægrotudines senectutis, ita quod corda & corpora iuuenilia possidebunt: & idco vocatur hic ignis Elixir vitæ. De terra vero est aliud mirabile, quia si aqua rarificetur ter per terram, & qualibet vice calcinetur, & terra vltimo dissoluatur in aqua sua, & distilletur per filtrum, & post congeletur accipiendo aquam per alembicum, habebis sal de terra, qui si fiat fusibilis, vt scis, retinebit Mercurium: & aqua, si sit rarificata, figit omnes spiritus. Item si ignis dissoluatur in aqua vitæ, donec rubicunda sit, & intus ponatur Mercurius fixus, super lentum ignem, dissoluitur.

tur. Et cum dissolutus fuerit, additur ei tertia pars salis Solis, statim fit vnum corpus, & coagulatum cum aliquantulum de alumine, fit inde lapis rubeus: quod si cum humiditate Mercurii vel arsenici adiungatur, viuificetur, & fit Elixir super Mercurium viuum, vna est pars supra mille. Et notandum, quod hoc donum Dei, est quædam herba communis, & despecta; quæ vocatur S. Et hæc herba dat amorem deferentibus, securitatem & audaciam, & in palatio victoriam.

Explicit Secretum secretorum.

292 ROGER. BACON.

TRACTATUS TRIVM
VERBORVM R. BACON.
Magistri Rogeri Bacon prima
epistola ad Iohannem Parisien-
sem Salutem, & se totum
quamuis mini-
mum.

CVm ego Rogerus Bacon ro-
gatus à pluribus sapienti-
bus, de separatione ignis ab o-
leo: Hinc est quod tibi mando
vnum verbum de opere Alchy-
mico, videlicet vnum in qua-
tuor, & quatuor in vnum, & hoc
est primum. Secundum de mix-
tione: Tertium de proportio-
ne. In istis tribus verbis consistit
ars. Maledictus sit qui istas tres
schedulas simul & semel habue-
rit, nisi fuerit theologus, vel
homo

homo sanæ mentis. Et ad præ-
 sens de prima quæstione, vobis
 mitto de separatione elemento-
 rum, & illud habebitis in Clauē
 philosophiæ, scilicet in libro A-
 uicennæ de anima mundi: Iple
 est finis omnium: nullus dicit
 nisi ipse nisi in quantum con-
 cordant cum ipso: Ipse dat om-
 nia & hæc in Clauē, si quis in-
 telligeret: Vnde quicquid di-
 cunt alii, non credas, nisi cum ip-
 so concordant. Sequuntur
 multos libros, cum tamen om-
 nia consistunt in tribus ver-
 bis, & non tantum in litera, quã-
 tum ille philosophus dicit. At-
 tende, lege, & perlege Clauē
 sapientiæ; Comede vt bibas, &
 bibe vt comedas: Hæc sunt ver-
 ba Auicennæ, Redigamus cor-

pora ad suam originem, scilicet ad sulphur & Mercurium, & habemus magisterium cum duobus verbis supradictis. Nunc ad propositum: Omne quidem compositum est ex 4. in inferioribus: Ponamus plumbum vel quodcunque voluerimus in cucurbitam; vt scilicet quanto corpus ponderosius, tanto distillatoriū infimius. Intellige: Pone in illo instrumento, & vitrum bene claudatur cum luto magisterii: Nunc ibi sunt quatuor: Primo distillas aquam clarum, deinde aerem & ignem insimul, &c. Sunt aliqui qui dicunt, quod nos possumus in prima distillatione habere tria distincta, scilicet aquam, aerem, & ignem: verū est, quia non est dare, quod

aliquid exiuit: ergo intus clauditur, si est, vbi est? Dico quod tria manent in vno, secundum proportionalitatem, non secundum esse rei, quod sint pure elementa sed sunt elementa ad opus nostrum, quia simplex non descendit sub sphaera Solis, & aurum est sub sphaera Solis: ergo non fit de absolute simplicibus & quibus separata non sunt absolute simplicia ad id in simplex faciendum, est in simplex sufficiens, &c. Contra illos qui dicunt quod tria in vna distillant: oportet eos concedere istud, quod quando aqua distilletur, quod accipiatur per se, & aer per se, oportet tunc quod cucurbita aperiat: tunc exirent aer & ignis: quia ascendant de leui: & sic non haberemus quod optamus, sed istud

verbum intellige, quod nunquam aperies cucurbitam, donec sit frigida, & perseverauerit, bene per 3. horas, aliter amittes. Nunc ad propositum. In prima distillatione, terra in fundo & tria in cucurbita sunt: Cucurbita frigida, terram accipies, & ad pondus operaberis. Iterum tria residua pone in cucurbitam; & sicut terra remansit in fundo, ita in secundo ignis remanebit. Non credas mihi, nisi experiaris. Operare cum illo ad rubeum testante Auicenna. Contradiciunt sophistæ, quod de ratione ignis est ascendere, super stellas, ergo non remanent in fundo: Respondeo. Siccitas est lima caloris: De ratione sicci & calidi est indurescere, & quia humiditas

ditas in aere & aqua non finit
 limam agere. Lima, id est sicci-
 tas agit in caliditate ignis, & li-
 mat ignem in substantiam du-
 ram & compactam, sicut terra
 ratione siccitatis. Operare cum
 illo ad rubeum. De hoc quod
 dixi, quod non est simplex sub
 sphaera Solis: Sic intellige, quod
 sphaera Solis circuit terram sub
 & supra: Vnde non est dubium
 nisi de terra & aqua: Dico quod
 non est dare simplex in istis du-
 obus, nisi in centro centri, id est,
 in medio centri: Hoc intellige.
 Modo ad propositum. Tertia
 distillatione si auferimus ignē,
 remanent duo; aqua & aer. Di-
 stilla: Et quando in vitro recipi-
 ente videris distillare citrinum,
 quid; tollas ab igne, & infrigida,

& accipe aquam in phiala, quæ est aqua ad opus nostrum. Operare cum eo in frigiditate, in alio remanet aer: Non credas mihi, proba sic. Pone lichnum in illo quod remansit & ardet, quia aer est cibus ignis, & pone in recipiente, & non accenditur: Ex hoc patet, quod est aqua, quæ est contraria igni, quia bombax ardet per se: & cum in contrario intingitur, non ardet: Intellige. In quarto sequitur lauamētum, id est, si quid in aqua fuerit de aere quod recedat: & hoc vult Auicenna in principio sui libri, cum dicit prima distillatio, & secunda distillatio, & tertia distillatio, & quarto lauamentum. Vnde in quarta vice, tantum habes quantum imposuisti,

fuiſti, vel parum minus, & hoc ſecundum exceſſum aeris in eo, &c. Si quæras, quare ſæpius diſtillamus. Reſpondeo, vt clarius, & ſimplicius habeamus, dices forte. Ergo totiens poſſumus diſtillare, quod elementum ſimplex habeamus: Non: Citius deueniret ad nihil: Et olla frangeretur, ad nihil, id eſt, ad inſenſibile. Unde ſequitur omne, quod eſt ultra, à malo eſt. Comede vt bibas, & bibe, vt comedas, &c.

Iſtud verbum philoſophi intellige. Mittam tibi duas dictiones ſequentes per alios duos homines, quia quamuis iſtam habeat aliquis falſus, duas alias non habebit: & ſi duas

300 ROGER. BACON.

habeat, tertiam non habebit,
tamen principium, medium, &
finis, in ista continentur: Sed
non intelliges, antequam duas
alias habueris. Lege Portam A-
uicennæ, & omnia dicta & di-
cenda de illa arte ibi inuenies.
Non quæras plures nisi Portam,
quia omnia vera includuntur in
ea. Vale, & valeant, qui te vale-
te desiderant.

*Explicit magnum Menda-
cium.*

INCIPIIT EPISTOLA
SECUNDA DE MODO
miscendi. Salu-
tem, &c.

CVM promisi tibi mittere
duas schedulas subsequen-
tes:

tes, vnam vt dixi mitto, & hoc de
mixtione, id est, modo miscēdi.
Sed omne quod dico, est falsum,
ergo nihil dieo verum : quare
precor, vt fidem non adhibeas,
Sed quando dico verum, intel-
lige falsum, & si opposita oppo-
sitis, si vertatur verum est quod
falsum est, ergo falsum est quod
verum est, dico ista, quod ca-
uendis caueas, & credendis cre-
das, proprie scribenda non scri-
bo, nec mittenda mitto, quia
laterem lauare ignoro, quare la-
tet veritas hac de causa, de re-
uelatione dubito, cum tantum
secretum tetigero, sed quia te-
neor ea quæ dixi ad præsens vo-
lo subiicere de separatione ele-
mentorum non dubites, quam-
uis omnino erāt falsa quæ prius
dice-

dicebatur, tamen illud mendacium est in primo mendacio: & tertium quod est maximū mendacium est in primo similiter. Sed quomodo agnoscas, in tertio habebis, scilicet proportionem vniuscuiusq; elementi ad compositum, vel compositi ad compositum, & ignis. Et quantum tēpus consumit, & per maximū mendaciū habebis. Scias quæ dixi in recessu meo. Verum est quod falsum est. Modus permiscendi, quando vnū elementum miscetur cum alio, est vt redigantur in aqueam substātiā, & permisceantur bona permixtione, deinde coagulentur, hoc vult Auicenna in libro de anima mundi, qui dicit, non fices anteq̄ imbibes, & reprehendit

eos, qui congelant & miscent cū
 puluere, ante q̄ permisceāt cum
 aqua. Dicis forte, dicit bibere,
 & qui bene bibit fitit, ergo vide-
 tur q̄ vult miscere cum puluere
 vt bibat aquam. Similiter & alia
 est ratio tua forte nonne dixi q̄
 miscerem aerem cū aqua, cum
 aer semper petit partē superiorē
 dū modo sit in aquea substantia.
 Respondeo, pone ad vltimū in
 distillatione, quare aer nō venit
 citius in recipientē q̄ aqua. Vi-
 detur per rationē, q̄ semper pe-
 tit partē superiorē, non sic, quia
 ignis expellit suum cōtrariū ci-
 tius, & dixi istud in prima sche-
 dula & simile gaudet suo simili,
 sed aer est simile igni in calidi-
 tate: & ideo vicinatur ei. Aliter,
 aer est cibus ignis & qui esu-
 rit, gaudet cibo: & sic ignis, qui

est semper esuriēs illud, &c. Ad-
 huc dices, tu dicis contraria, di-
 cit quod simile attrahit sibi simi-
 le, & hic & in priori: ergo in pri-
 ma distillatione haberemus igni-
 nem, quia ignis est similis igni
 magis quam aliquod aliud, & a-
 erem in secunda distillatione,
 quia per te, ignis attrahit cibum
 suum citius quā aliud, & in ter-
 tia aquam, & in quarta terram:
 cum contraria prius dixisti cer-
 te dico, quod male intelligis si
 talia dicas vt dixi in prima. Ignis
 subtus & infra agit subtiliando
 vnde terra quæ est quid ponde-
 rosum in accretione prima de-
 scendit, & occupat locum infe-
 riorem, & ignis est leue, & pon-
 derosum & leue contrariantur,
 quia non possunt bene coniun-

gi, vbi ignis agit depurando, &
 adhuc dicees, per te ignis ex-
 pellit suum contrarium cum
 aer non contrariatur igni, nisi
 in humiditate, & terra in fri-
 giditate, & per te aer est cibus i-
 gnis, quare magis attrahit pri-
 mo terram quam aerem, tamen
 contrarium videtur ratione
 prædicta, dico quod humidum
 destruit siccum & è conuerso,
 non sic calidum frigidum, quia
 calidum calefacit plumbum, ne-
 que destruitur vnum neque re-
 liquū. Istud stude soluere, cum
 bene dixi quod non intellige-
 res primum nisi per secundum,
 quia ignis & aqua nolunt simul
 stare, sed terra & aer bene, causa
 contrarietatis, & si intelligeres
 istas.

istas contrarietates, non teneres
 propario. Et dico, quod fere oēs
 decipiuntur in istis contrariis.
 Modo ad rationes præfatas de
 mixtione, cum dicis de aere &
 aqua, dico quod non faciunt sic
 sicut dixisti, quod aer petat par-
 tem superiorem: Imo fit ibi vnū
 compositum ex illis, quod nec
 est vnum, nec aliud, sed mediū:
 sicut patet de homine, nec est di-
 cere quod est ignis, nec aqua,
 nec terra, nec aer, sed medium
 compositum ex istis. Sic ibi cre-
 das hoc, ad primū autem de im-
 bibitione iuuat intelligere, q̄
 ignis bibit aquam, & terram, &
 aerem, in aquea substantia, quæ
 effectiue, quia calidus & siccus,
 frigidus & humidus, causa quare
 in aquea, dico, vt non separētur,
 & color

& color remaneat in probatione non sic in puluere, dicunt quidam quod idem eueniret, nō credas illis trutannis, leuius est separare vinum à terra, si commisceatur, quam aquam à vino in multo, bibe de isto dicto, & sanaberis, quando aqua cum aqua, aqua recipit aquam, hoc facto & pro Elixiri habito, quamuis scribitur, proiice super mille: non accipias illud mille, & proiicias super istud mille. Sed facies sic Elixir nunc dimittis, & redigatur parum de corpore in aquam, & cōmisceatur nunc dimittis cum Fundamenta, & Fundamenta cum verba mea auribus, & verba mea auribus, cum diligam, & diligam te cū attendite, vt primo in 10. secūdo

in 20.

in 20. tertio in 40. vel melius est
 per 10. & 10. & causa duplex est,
 scilicet bonitatis & necessitatis,
 necessitatis, quia aliter magnus
 non obediret ei: quia si nunc di-
 mittis ageret sine auxilio con-
 tra attendite, propter sui parui-
 tatem suppeditaretur, & dico
 ultra quod bene conuertit mil-
 le vt dixi, nō conuertit bene 20.
 si simul & semel proiiciatur, nul-
 lus percipit hoc credo, nisi ego
 solus. Sed multi sunt qui faciunt
 bonum Elixir, & quādo dicitur
 super mille, proiiciunt super 20.
 & non valet vt dixi, & decipien-
 tur, & causa alia, quare in aquea
 substantia, est propter bonita-
 tem, quia Fundamenta est tin-
 genda, & quanto plus Funda-
 menta tingitur, tanto melius
 erit,

DE ARTE CHYM. 309

erit: adhuc si idem esset in pul-
 uere vt sophistæ dicunt, nõ tan-
 tum tingeret, quia crocus vel vi-
 num plus in cetera parte tin-
 geret in liquida substãtia quam
 in terrea, & dixit vn^o mihi quod
 illa quæ est in puluere, licet mi-
 nus sit in quantitate, in corpore
 multiplicabitur, non est ita, ex-
 emplum sensibile, crocus poni-
 tur in leguminibus, si simul pro-
 iiceretur, parum tingeret, sed si
 iungatur cum paruo paruus, cū
 maiori maior: cum maximo
 maximum, bene se haberet, &
 multo plus tingeret, & causa alia
 bonitatis est: Si nimis esset posi-
 tum de corpore leuius esset cu-
 rare, 10. quam 100. quia vidisti
 in antecedenti decimo, quod
 magis posset suscipere de cor-
 pore

pore & tunc magis leue est cura-
 re, & dico tibi vtile, nunquã po-
 nas totam medicinam in corpo-
 re, quia ægrotudo posset euenire
 & dicam tibi qualiter cures. Vi-
 deas quot denarios fecistis in bo-
 no, vt duos in tertio perieretur.
 Sit medicina pondus oboli, ap-
 ponatur medietas quadrantis,
 & recuperet in vitam, exem-
 plum ponimus non vt ita sit,
 sed, &c. Dices forte, ego non
 possum semper facere aquã de
 corporibus dico, nec volo, sed
 semper Fundamenta sit redacta
 in aquam, & congeletur ad me-
 tallum, post resolutionẽ & con-
 gelationem, & dabo tibi vnam
 cautelam, quando aliquid vult
 recedere ab illo quod non con-
 venit,

venit, sicut quod deberet verti
 in metallum, vertitur in vitrum
 pone metallum in crucibolo si-
 mile Fundamento, vt si Funda-
 menta sit cuprum, cuprum in il-
 lo ponatur, & illud trahet ad se,
 & ita erit metallum, & est maxi-
 ma cautela, & quãdo aliqui pur-
 gant argentum à plumbo, po-
 nunt bonum argentum, vt at-
 trahat suum simile, & est opti-
 ma tinctio in Alchimia, & il-
 lud metallum cum suo simili,
 lauato tamen & fuso & Funda-
 menta fusa, & tunc fusum cum
 fuso ponatur, & illud fusum cum
 alio fuso, vt dixi. Et dico, quod
 Fundamenta semper *sic* eiusdẽ
 metalli cum quo cõiungis, id est
 cuprũ cum cupro, quia aliter nõ
 recipit

recipiteum sicut dixi. Et dico,
 si vis vertere cuprum in argen-
 tum, adhuc melius esset vt Fun-
 damenta sit cuprum, quam ar-
 gentum: quamuis alii dicunt fac
 Elixir, & proiice in argento; &
 argentum in cupro, nesciunt
 quid dicant, per creatorē meum.
 Istud est melius dictū quod vn-
 quam fuit dictum, & nullus cre-
 dit illud, & tamen est verum, &
 necessarium. Non sophisticas si-
 cut faciunt, qui mittunt corpus
 induratum in alutem, & spiritum
 crudum, & quando euolat, regi-
 rant aliam partem alutelli, & i-
 terum & iterum, & sic tingunt,
 sed nō stat. De lauacione, de du-
 ratione, omnes authores satis di-
 cunt. Et de Elixir illud volo scri-
 bere. Sed de his tribus missis &
 mitten-

mittendis nullus alius reuelauit,
 & beneficio: nec de elementis,
 nec de mixtione nec de propor-
 tione vsq; huc nunquam filia ve-
 ritatis exiuit. De vltima mixtio-
 ne quam dixi, cogita, quia ibi la-
 tet ars: habe & gaude sapiētiam
 mundi, cum factum habueris:
 diligenter enim vobis supplico
 pro actis & agendis, vt cum in-
 tellectum huius rei habueris, in
 ignem ardentem reponas, vel
 cauta scriptura scribas, & exem-
 pla sicut dixi facias. Si istud non
 abscondatur, mundi sapientia
 monstratur, & tunc pedites su-
 perabunt reges. Si quis gratiam
 habendi habeat: & sicut con-
 fessor illud cogitet. Verba Salo-
 monis loquētis de magica, & di-
 centis. Si quis huc veniat, gratias

O

Deo

Deo reddat, nec communiter proloquatur, nec suo fratri demonstretur, sed habeat, & gaudeat: circa talia occupatus sum multum, & de operibus meis vobis mittam, cum tempus postulat, sed nunc nec de meis operibus, nec de aliis non, quia satis habes, sed ea habebis cum Deo & spiritu sancto qui viuit in secula seculorum Amen.

*Explicit in xhst meo dhsni Rlicr haz
d sine blz nucm & ozrht.*

INCIPIT TERTIA
EPISTOLA, QUÆ EST EX
secretissimis de ponderibus, salutem.

CUM de ponderibus utilis sit distinctio, quia pauci veritatem de hoc dixerunt, vnde primo scire oportet quod principia

pia huius artis sunt 4. elementa
ignis, aer, terra, aqua. In quibus
vt dixi. 4. qualitates primo do-
minantur, videlicet in prima sche-
dula, scilicet caliditas in igne, hu-
miditas in aere, frigiditas in aqua
siccitas in terra: hoc probat Aui-
cenna in Porta sua, & secundario
illa elementa recipiunt alias qua-
litates extrinsecas, scilicet ignis
recipit siccitatem, aer calidita-
tem, & sic de aliis. Et quia multa
habeo dicere, in illa litera non
possum totum explanare, sed prin-
cipium & finem, vt ex ipsis medium ha-
beas, cum omnes auctores eandem viam
consecuti sunt, dant principium id
est maiorem, & finem, id est, conclu-
sionem, vt ex istis medium habeatur.
Dant principium, cum dicunt accipe
hoc & hoc, & fac sic & sic, dant fi-

nem, ad illud & ad illud facien-
 dum: quia vnumquodque pro-
 pter finē: Sed medium ad illud
 inueniendum nos omnes fere
 ignoramus: Et loquar hic, vt
 probem dicta ex duobus con-
 trariis, vt ex istis alia intelligas,
 & hoc de igne & aqua. Et quod
 caliditas primo inest igni patet,
 quia magis calidum non inue-
 nitur: quod siccum secundario
 inest, patet: quia si esset ita sic-
 cum & calidum: quod cito ignis
 tetigerit aliquod humidum, &
 quam cito illud calefaceret, tam
 cito illud deficcaret, cōsequens
 falsum. Et dico quod nisi esset
 caliditas in igne, esset magis hu-
 midum quam terra in multa.
 Sed ad tale calidum, requiri-
 tur siccum. Vnde dico ignem
 cali-

calidum esse in fine quarti gra-
 dus, & siccum in principio. A-
 qua vero quod sit primo frigida
 probo, quia suum principiū ten-
 dit semper ad frigiditatē, quam-
 uis per violētiam tendat ad cō-
 trarium, vt aqua possit cale fieri,
 quia aqua elemētaris possit cō-
 gelari & siccari, nisi sua frigidi-
 tas maneret: dices forte, hoc ef-
 fe contra Auicennam, quando
 dicit aerem in aquam, & ignem
 in terram. Et sic de omnibus di-
 co; quod intelligit per dominiū
 alterius, & bene possit. Sicut,
 tantum possit poni de igne in a-
 quam, quod nihil de aqua vide-
 retur; aut possit per æquipollē-
 tiam, sicut cristallum in saphi-
 rum. Et dico aquam esse frigi-
 dam in fine quarti & humidam

in principio. Non dicas illud argumentum, quot modis dicitur vnum oppositorum, tot modis & reliquum: Ergo si aqua habet calefieri, ignis potest frige fieri, non valet de igne nostro elementari, obtundi potest, &c. Cum non habeo hic disputare, sed falsitatem dicere, & sic de aliis intelligas. Item aer est humidus in quarto calidus in medio tertii, terra sicca in quarto frigida in medio tertii. Modo de ponderibus de elementis dico breuiter, quod fons istius est sol & luna. Sed multi dicunt, quod alia est compositio Elixiris ad cuprum & aliud ad plumbum, hoc probant multis rationibus, tamen non valent, sed melius illorum est illud, quia quod agit, in alio agit

agit, cū actio sit à cōtrario, ergo ad suum simile nihil agit, sed dicunt quod Elixiris compositio est ex illis quæ contrariātur corpori, sicut ad cuprum Elixir debet esse frigidum & humidum. Non est sic, dico quod componitur ex elementis contrariis sic præparatis, quia quicquid inueniant, agant in eo ad suam essentiam transmutandum, ex contrariis resultat medium. Vnde medium contrariatur cuiuslibet extremo. Vnde omnia metalla sunt extrema ad Elixir, Elixir vero medium, sic ergo agit nominaliter. Modo ad propositum. Aurum dico esse medium inter 4. qualitates: tamen multi dicunt ipsum esse calidū & humidum, multi calidum & siccū, ego vero

medium, quia simile cuilibet nō
 corrumpitur, cum actio sit à cō-
 trario: ergo non agunt in eo: &
 per multa alia probari potest:
 quia quod corrumpitur, à con-
 trario corrumpitur: aurum non
 corrumpitur in quātum aurum,
 ergo non habet contrarium. Si
 dicatur quod sit calidum & hu-
 midum: habet sibi contrarium
 frigidum & siccum, ergo per cō-
 trarium corrumpetur: quare
 patet quod est medium. Dices
 forte, medium per te cōtraria-
 tur cuilibet extremo: ergo me-
 dium agit in quodlibet extre-
 mum. Non est ita. Dico aurum
 esse tale medium, quod nulla ca-
 liditas agit in eo, tantum habet
 de frigiditate, nec frigiditas, tā-
 tum habet de calore, & dices cū
 calor

calor augmentet calorem; Ergo ignis augmentat calorem in auro, si augmentat, ergo magis est de calore, & sic magis & magis, ita quod calor superat omnia alia, & sic non medium, dico si sic esset, aurum esset crudum, quia omnis talis actio à cruditate procedit, nō sic ibi, quoniam perfecte coquitur, & sic elementa eius cocta, non recipiunt mutationem in aliā speciem per se, nisi forte per mixtionem, nolo plus de rationibus, sed de esse rei, tamen alias habebis. Modo leue videtur cōponere mediū, tamen non est, quia dicitis, debet componi omnino ex contrariis, cum habeo ignē calidū in quarto gradu; aerem humidum in quarto gradu, terram siccam in

quarto gradu ergo miscendo
 ista æqualiter habeo illud. Dico,
 bene dicis in primis qualitatib.
 sed in secundariis non valet, vt
 ex dictis patet, quia non est adeo
 ficcum sicut est calidum, &c.
 Æqua ista, & habes magisteriũ.
 Procede sic, ignis & aqua omni-
 no cõtrariantur in caliditate, &
 frigiditate, humiditate, & sicci-
 tate, sed humidum nec ficcum
 est in quarto gradu per vnum
 gradum. Procede sic. Ignis cali-
 dus & ficeus in quarto aer cali-
 dus & humidus in quarto & sic
 de cæteris, secundum aliquos,
 ergo omnia ista cõstituunt me-
 dium æqualiter. Secundum ali-
 os sic, de igne vnum, de aere me-
 dium, de aqua quartum de terra
 octauum alii præcipiunt de ter-
 ra quar-

ra quartum de aqua octauum
 nunc contra istos, qui omnia æ-
 qualiter dicunt, dicunt aerem a-
 deo calidum sicut & ignem, cõ-
 tra, est humidũ in quarto vt pro-
 bat Auicenna, quia permittit o-
 mnia corpora ingredi, ergo ma-
 gis humidum in quarto modo
 omne humidum mitigat calo-
 rem; & omne siccum augmen-
 tat calorem, cum aer est humi-
 pus in quarto ergo mitigat: S̄
 mitigat & aliud augmētat, quod
 augmentat, magis est, præterea
 secundum Auicennam in qua-
 litates, primæ dicantur, vt dixi,
 & illæ sunt maiores, si sunt ma-
 iores; ergo non æquales in eo
 quod maiores, & sic improba
 omnes reliquos modos, sub
 primo sensu probationis, &c.

modo ad propositum. Inueni in
 Græco istam adæquationē quā
 dicam, & est verum, vel falsum,
 & est æquatio omnium rerum,
 cum impossibile videatur. Vn-
 de primo de æquatione elemē-
 torum duplex est via. Vna est, vt
 conserues qualitates primas, &
 reducas secundas ad eundē gra-
 dum in quo sunt primæ, vt ignis
 qui est siccus in fine tertij, redu-
 cere ipsam ad finem quarti quia
 finis tertij & principium quarti
 idem est. Alia est magis apparēs,
 & tamen eadem est, vt con-
 serues primas, & omnino de-
 struas. Secundas, vt destruere
 siccum in igne, ita quod tantum
 sua prima qualitas sibi insit, &
 nihil de sua qualitate secunda.
 Vnde in primo volo, q̄, quilibet
 gradus

gradus habeat. 60. minuta: Vnde 4. gradus habent. 240. minuta, quia 60. quater tot constituunt. Et exemplifico sic, Ignis calidus in quarto siccus in fine tertii. Minuta caliditatis sunt, 240. minuta siccitatis. 60. Vnde deficiunt 60. minuta de siccitate in quarto Restauramus illud de sicco in quarto, quod est illud? terra, terra est sicca in quarto, frigida in medio tertii. Modo 60. minuta mihi deficiunt: tollamus 60. de terra: & illa 60. sunt sicca in quarto, & frigida in medio tertii, quia quaelibet pars gradus est in eodem gradu. Cape 30. de igne. Misce simul. Vnde quid prouenit, quare 30. statim percipies frigidum in quarto reducit calidum in quarto ad
 tem.

temperamentum, quod nec ca-
 lidum, nec est frigidum. Sic fri-
 gidum in tertio, & calidū in ter-
 tio. Nunc ficcū in tertio, in quā-
 tum ficcum nō remittit ficcum
 in quarto. Nunc 60. partes de
 terra ficcum in quarto. Addam⁹
 ficcū in tertio, ad ficcū in quar-
 to, perueniat ficcitas in quarto.
 Modo habemus id ficcum in
 quarto. Sed ignis est calidus in
 quarto terra frigidain medio ter-
 tii. Cum quartus gradus excedit
 secundum in duas virtutes: tunc
 medietas agit in duos gradus: quā
 si ego asciperem, æqualiter de
 terra, cum quartus gradus si mi-
 liter agit in quarto destrueretur
 eius frigidum, & faceret ipsū esse
 calidū in quarto gradu, & calidū
 in quarto gradu, & calidū in se-
 cundo,

cundo, obtundit calidū in quarto. Sic non habemus ppositum. Nunc pone aliquid esse frigidū in 2. Aliud calidū in 4. tunc medietas pōderis secundi gradus de illo in 4. reducit æqualiter ad temperamentum. Et si acuti ingenii es, satis patet, q̄a 4. excedunt duo in duo: tunc medietas 4. est 2. sed pars gradus est medium gradus. Nunc sicut 4. agit in 4. sic medietas 3. de 4. agit in 2. 4. habet duplā virtutē ad 2. si sic, medietas illius reducit ipsum ad temperamentum, & non plus: tunc medietas terræ opposita de igne facit ipsam esse siccum in 4. & reducit duos gradus ad temperamētum. Sed quid de medietate gradus 3. q̄ est in terra. Appone adhuc 3. de igne, quia 3. est medietas de 3. Nam

Nam sicut medium fecit in tertio, sic medium medii facit in medio tertii. Illud siccum ad aliud siccum conseruat: tunc illud commixtum est siccum in quarto, & nec est frigidum, nec calidum, nec humidum. Appone tunc illa 60. in quarto ad ignem: & habes ignem calidum & siccum in quarto. Et dices contra: Hoc est impossibile, quod siccum sit sine calido, frigidum sine humido. Vnde dico verum. Est impossibile, quin habeat potentiam, sed quoad effectum presentem non. Adhuc dices: Hic sunt multa inconuenientia, ut probo. Tu dicis, illud nec est calidum, nec frigidum, nec humidum nec siccum in actu, & quod debet addi ad calidum in quarto

quarto, & obtundere ipsum, tamen calidum in secundo remittit calidum in quarto, & per istud nō est calidum: ergo quod est insimul in parte magis remittit quam contrarium, cum ad maiorem contrarietate maior actio requiritur: quia omnis conseruatio fit à similibus, corruptio à contrariis: ergo omnino est impossibile, quod ageret in simile, & contrarium conseruaret, quia per te calidum remittit calidum, & quod non est calidum, non remittit calidum: dico illud quod dixi, quia nec est calidum, nec frigidum, nec humidum, nec siccum, sed est vnum tale, quod est susceptibile cuiuslibet, ita quod vbicunq; ponitur est eiusdem dispositionis,

nis, cui apponitur: & hoc est verum. Per hoc ad rationes satis patet tamen sic dico. Cum dicis, quanto magis aliquid conuenit & accedit ad aliud, citius recipit ipsum. Simpliciter nō tenet hæc de caussa per Auicēna. Rubeum est mixtum ex multo nigro, & pauco albo: tunc magis accedit ad nigrum: ergo citius recipit nigrum. Non valet citius album quod est extremum recipit nigrum quam rubeum. Aliter leuius est facere argērum nigrum, quam Solem, quia Sol non patitur eclipsin, sed album est susceptibile: per hoc patet ad rationes, quod al quod quod nec est vnum, nec aliud citius cōuertit in sui naturam, quā illud q̄ conuenit in parte. Et dicam aliam
caus-

causam, quando calidum in 3.
 remittit calidum in 4. Hoc est
 propter frigiditatem latentem,
 quia in extensione calidi, frigi-
 dum latens insurgit, & in illa ac-
 cretione parum remittit, & sta-
 tim vincitur, tamen remissum
 manet. Non sic in alio quando
 taliter est æquatum. Si surgeret
 aliquid suum contrarium insur-
 geret secum, & quando mere cō-
 traria insurgunt, vnum non pa-
 titur aliud, & ideo nullus audet
 surgere contra alium, quia tunc
 in vanum: nec est frigidum in
 actu, nec calidum in actu: sed in
 2. gradu frigidum latet, & in
 mixtione surgit. Modo non va-
 let. Frigidum in actu agit in cali-
 dum: ergo quod non est frigi-
 dum agit: Et sic rationes ruz

con-

concludunt pro me. Dicis contra: illud est in potentia ad frigidum, ergo est. Non valet, est in potentia remota, sed est propinquius in calidum in tertio. Hæc est vna cāussa quare Elixir non agit in pondere, vbi sint æquata; quia pondus caussatur à terra; leuitudo ab igne. Modo quando ignis vellet ascendere, deprimatur per terram, & quando vellet augeri in pondere, ignis non finit. Nolo plus: Nunc ad propositum: Bene intelligis ignem esse æquatum in calido & sicco in quarto. Nunc ad terram accedo, vt ex istis alia contraria habeas, terra est frigida in medio tertii, sicca in quarto. Aqua frigida in quarto. Humida in tertio. Minuta frigiditatis terræ sunt

DE ARTE CHYM. 333

sunt 150. siccitatis 134. deficiunt
 de frigiditate 90. minuta. Misce
 90. minuta terræ cum 90. minu-
 tis aquæ: quid est. Primo de sic-
 citate & humiditate. Siccum in
 quarto aliud humidum in tertio
 dum æqualiter ponatur. Facit
 vnum temperamentum decli-
 nare ad vnum gradum siccitatis
 frigidum in quarto, ad frigidum
 in medio tertii facit ipsum esse
 frigidum in quarto gradu. Ratio
 ex supradictis patet, si subtiliter
 inspiciatur, nam quod est in par-
 te simile, leuior est actio quam
 in contrario: quia si poneretur
 frigidum in quarto ad calidum
 in tertio faceret ipsum esse in
 primo gradu. A multo fortiori
 frigidum augmentaret frigidū:
 quia si calidum in quarto pona-
 tur

tur æqualiter ad calidum in 2. faceret ipsum esse fere in 4. tamen ad suum contrarium omnino illud faceret æqualiter. Nunc habemus aquam frigidam in quarto, siccum in primo, volumus auferre istam siccitatem. Pone adhuc 30. Minuta de aqua & tunc nec est siccum, nec humidum, nec calidum sed frigidum in 4. quare 30. Dico istam esse causam, sicut 2. se habet ad 4. sic primum se habet ad 3. Sed ut probavi 30. minuta de 4. reducunt 60. de 2. gradu ad temperamentum: ergo 30. de 3. reducunt 60. de primo. Misce illud æquatum cum terra, & habes terram frigidam & siccam in 4. Per ista duo scis vertere alia. Adhuc duo

forte dices quod non. Tunc scis
 ea quæ nescis. Scire vertere v-
 num oppositorum, & nescis ver-
 tere reliquum: tamen dicam.
 Sed eadem est ratio æqua. Nunc
 ad aquam. Si deficit in humido
 60. minuta, cape 60. de aere, &
 30. & 15. de aqua vt dixi de igne,
 & adde illud equatum ad aquam
 non æquatam, & habebis aquam
 frigidam & humidam in 4. Ad
 æquandum aerem, cape 90. de
 igne non æquato, & 90, de aere,
 & 30. de igne, & habes deside-
 rium. Ista via forte non apparet
 tibi, quia videtur inconueniens,
 quod quamuis illud esset sic æ-
 quatum, adhuc si adderetur a-
 liud, obtunderet ipsum, tunc
 nihil intelligis.

Nunc

Nunc ad aliam viam, vt conserues qualitates primas & destruas secundas. Procedas sic per prædicta pondera, & per prædictas rationes, complexiones non dubitas. Ad 60. de terra pone 30. & 15. de igne suum tunc calidum nihil est, suum frigidum nihil est suum humidum nihil est : suum siccum est in quarto. Nunc habes suam qualitatem primam conseruatam, suam qualitatem secundam destruetam. Nunc de igne: Capiantur 60. de igne 60. de aere, miscetur. Calidum in quarto reducit calidum in medio tertii ad suum quartum gradum. Sed quid de alio? Humidum in quarto ad siccum in tertio facit ipsum esse humidum in primo gradu.

corrige ipsū, quia dedi tibi terrā
 siccam, & nihil aliud. Appone
 15. de terra sicca, & destruet illud
 humidum; quia sicut mediū pō-
 dus de secundo, de igne reducit
 ipsum ad temperamentum, sic
 quarta pars medii ad primum, &
 sic de aliis contrariis: tunc ha-
 bes ignem calidum in quarto, &
 nihil aliud, terram siccā in quar-
 to, & nihil aliud. In istis primis
 qualitatibus habitis, potes com-
 ponere calidū & siccum in quar-
 to. Sit ignis æqualis cum terra.
 Ex quo nihil est in igne nisi cali-
 dum in quarto & in terra nisi sic-
 cum in quarto. Adiunge ea, &
 habes calidum & siccū in quar-
 to. Et sic potes ex istis compo-
 nere quamcunque complexio-
 nem volueris, vt calidum in me-

dio primi, siccum in fine secun-
 di & quæcunque volueris. Dices
 forte: Quare fecisti tantam nar-
 rationem? Dico, adhuc vix suffi-
 cit. Et dixi totum magisterium
 in prædictis, & vt scias vertere v-
 num in aliud, & æquare omnia
 in mundo, docui te soluere & de-
 struere, & confortare & debili-
 tare, & destruere vnum, & sal-
 uare reliquum, & vbi sunt duo
 inæqualia, facere ipsa æqualia, &
 facere æqualia inæqualia: Et si
 intelligas ista, non errabis in ali-
 quo opere. Et ego fui in volun-
 tate istam artem omnino dimi-
 sisse, & postquam vidi istam æ-
 quationem, quod possum habe-
 re de mixto 4. & illa 4. æquare
 ad voluntatem, tunc vidi certi-
 tudinē. Et quia dixi quod omne
 est

est resolubile in illis ex quibus componitur, & iterum facere: Dixit vnus Græcus, ex carne Pauenonis procedit bufo per fimum: Ergo bufo ille posset reduci per diuisionem & æquationem ad Pauenem, & eodem modo de arbore, cui dixi, si essent in eo partes similes sicut in metallo, bene esset possibile, & si posset suscipere illa, sicut metallum.

Sed in arbore & in talibus sunt partes dissimiles, & diuersæ complexionones, sicut cortex fructus, & talia: In metallo, omnes partes sunt similes. Et te nunc docebo vertere quodlibet in alio: Primo si habeas, de elementis redactis ad vnum genus, Sicut ignis calidus

& ficcus in quarto, & vis vertere
 in aquam: reducipsum ad tem-
 peramentum, vt sit susceptibile
 & hoc oportet te facere in calce:
 Nam quod dico de elementis,
 eodem modo est de corporibus.
 Nunc ad ignem Appone, de a-
 qua frigida & humida in quarto,
 tunc est tēperatum, & tunc quic-
 quid illi apponatur, est eiusdem
 complexionis cui apponitur, &
 ponam exemplum de isto solo.
 Ponderus denarii de igne æquato,
 ad pondus denarii de aqua. Nunc
 est temperatum: Appone vnum
 de aqua, & facit aliud suæ cōple-
 xionis, & tunc habebis pondus
 triū denariorū de aqua videlicet
 si primū fuerit vnū de igne: quia v-
 num ad vnum facit temperamē-
 tū; & tertium facit eiusdem cō-
 ple-

plexionis, & quando aliquid est sicut temperatum per contrarium sicut nunc fuit ignis; est obediens caliditati, frigiditati, humiditati, siccitati & quando aliquid obedit, victum est, & tenet secum, sicut vnus homo victus, in posterum adiuuat victorem si victus fuerit, & sibi intendit. Ita nō dubites qualiter vnus ita parvus cōuertat tantas partes, quia quando est tēperatus, si qua res apponatur, facit totum esse suæ complexionis, dum tamen non vltra modum. Et si elemēta fuerint in primis qualitatib. tātum eodem modo facit. Et sic de corporibus ad suum optimum, quia est aurum, quia impossibile est te facere aliquid nisi sit possibile in natura. Vnde dico: quod

si plumbum posset iacere in sua
 minera, natura faceret ipsum
 aurum, quia natura agit semper
 ad melius, & sic concedo quo-
 usque fiat optimum, tinctura be-
 nedicta sposita citius agit. Sed nos
 citius possumus agere. Vnde a-
 liqui dicunt de transmutatione:
 Aliqui dicunt de correctione.
 Vnde nulla alia est doctrina. A-
 liqui dicunt quod oportet trans-
 mutare, dicunt quod forma dat
 esse rei, sed esse aurum est aliud
 ab esse plumbum: ergo fit ibi
 transmutatio de forma. Qui
 dicunt de correctione, dicunt
 quod homo æger quando sana-
 tur, non transformatur ab vna
 specie in aliam. Ratio vtrius-
 que bona est. Sed vna est me-
 lior, & hoc vult Auicenna qui di-

dicit, transmutare, quia à po-
 tentia ad actum fit transmuta-
 tio, & è conuerso, & sic conue-
 niunt, quamuis videantur con-
 trariare: Lege & perlege, & in-
 uenie sapientiam. Et sunt mul-
 ti qui assimulantur cuidam ani-
 mali in Græcia, quod in æstate
 stat sub quadam arbore, & cupit
 libenter comedere de fructu il-
 lius arboris, & bene posset ascē-
 dere, sed propter timorem def-
 census, non vult ascēdere: quid
 facit? Primo corrodit corticem
 arboris, deinde arborem, vt ar-
 bor cadat super eū, vt tunc pos-
 sit comedere de fructu. Sic faci-
 unt omnes homines appetunt
 scientiam istā, vt lucrari possint,
 sed perfectionem non curant.
 Nolunt ascendere ad arborem,

id est, ad sciētiam: propter quid
 propter studium. Quid faciunt
 temptant & temptant, & non in-
 ueniunt, corrodunt sic experi-
 menta, quousque vnum cadat
 super eos, & si semel habuerint,
 & alias defecerint, nesciunt pro-
 pter quid, & sic sunt Idiotæ, quia
 nesciunt quid auctor intelligit
 per ea quæ dicit; vel non loqua-
 tur de crudis, vel decoctis, vel
 sublimatis semel vel ter non cō-
 siderant complexiones operari
 per æquationem. Non mirum si
 amittāt omne quod ibi ponunt,
 sicut animal de quo dixi, frangit
 dentes in corrosione corticis,
 quia auctor intelligit vnum per
 aliud. Et quamuis ego dixero:
 Accipe hoc & hoc. Non cre-
 das mihi. Operare secundum
 fan.

fanguinem, id est, intellectum per pondera prædicta. Videas in titulo, cum dicunt ad aurum faciendum: Cape hoc & hoc: si omnia collecta constituant complexionem auri. Si sic, bene. Si non: Non intro mittes, nisi secundum æquationem propriam. Et sic de omnibus. Dimitte experimenta: Cape rationes, & inuenies. Crede mihi. Modo candelæ. Bene ictis, quod terra & aqua faciunt album: ignis & aer rubeum. Modo si velis constringere, & prolongare fusionem. Ad ponderis primi æquationem cum terra operaberis, quia de ratione frigidi est constringere, & de ratione sicci prolongare fusionem. Modo quando par-

tes simul ad centrum contrahuntur, valet ad pondus per contrarium. Modo si vis festinare fusionem: Pone de aqua, Nunc posui exemplum in Luna. Sic enim est de igne & aere in Sole: quia quod facit ignis & aer in Sole: Illud facit terra & aqua in Luna: Sed antequam facias æquationem: Vide quod elementa sint præparata. Et scias, quod veritatem omnino non dixi in diuisione elementorum. Sed volo vt sustineas illam viam, quia probabilem, & vt habeas viam probabilem coram plebe si necesse fuerit, & in mixtione dicas quod materia fluit sicut cera super corpus, non vt metallum, vt dixi, & quod ingreditur metallum, & si negat, habeas cuprum

prum rubeum, & sal commune octies præparatum, & quando ignitur, pone super laminam, & candescet, & decipe visum suum; & in probatione tene secundum cõmune dictum, vt ignis erit calidus & siccus in quarto sine æquatione, & sic de aliis: Et non neget quin ex istis possit fieri medium, & perfecte coctum, tunc credit se totum habere, cum nihil habeat de veritate quia si diceres omnibus veritatem; vnus sapiens qui disputaret tecum, haberet scientiã, nisi in modo operandi: tene cautelam, quando pfecte coquitur, non fumet: & quando medicina est ad metallũ redacta, vt ægrediat sine squama: tertia cautela est: quãdo illud metallũ coniun-

gitur cum alio metallo immundo, & emittit spumam vehementem sine fumo corrodendo illam sorditiem, & quando ista tria concurrunt, certus sis de decoctione. Et dico, quod multi faciunt diuersa signa pro elementis, vt Auicenna refert. Et quãdo audis me dicere in operibus meis in libro de necessitate accidentium. Accipe sulphur, intellige capillos, & quando argentum viuum, sanguinem, & quando sal armoniacum oua, & quando oua, argentum viuum, quando capillos, cape sulphur, quando sanguinem, acetum. Dicunt multi quod sulphur non intrat in hoc magisterio secundũ Auicennã, & tamẽ dat sublimationẽ eius & videtur contrariari
 sibi

fibi ipsi: quando dicunt, non intrat, volunt intelligere quod melius loco eius possit intrare. Et quando intrat, q̄ ad ea valet, & propono tangere de talibus in libro de 36. scientiis, non dicas veritatem potēti vel maleuolo, sed impotenti & socio, &c. Nunc libellum de necessitate accidētium diuido hic per particulas: pars prima est de instrumentis, & hæc continet tria capitula, de ferreis, vitreis, terreis. Secunda pars de modo operandi: & hæc in tria, primo de ablutione secundo de calcinatione tertio de solutione & congelatione. Tertia pars est de receptionibus, primo ad solem, secundo ad lunam tertio quodlibet in aliud, & dico hic diuisionem, vt stultus non per-

percipiat vtilitatē o quantus est error in ponderibus medicorū, credunt se esse doctores, cum sint magistri puerorum, credūt in illis qui componunt eis electuaria, cum ponunt simile in sapore, si sit in quarto gradu pro illo in tertio & occidunt tot homines quod miror, nec considerant complexionem. Sed dicunt, si operetur bene sin autē: Tu autem: Sic faciunt: nūc breuiter volo explicare veritatem, complexio auri data est de luna dico, terra magis, aqua minus, aer minor: Ignis minima, de terra vnum, de aqua medium, de aere quartum de igne octauum nunc scis illud vertere vt credo: quia pone magis de igne &

& aere, & coque perfecte, & tene propositum. Vnde est frigidum in tertio humidum in secundo, fit enim de Mercurio puro cocto & de sulphure croceo non bene cocto, duæ partes sunt Mercurij, & tertia pars sulphuris. Vnde si sulphur esset bene coctum & æqualiter cum Mercurio, non pateretur eclipsim, & docui te saluare vnum, & corrigere reliquum.

Modo de plumbo, terra magis, aqua minus, aer minor: Ignis minima: de terra duas partes, de aqua pars vna & dimidia, de aere quinta: de igne decima: fit ex grosso Mercurio nigro crudo, & sulphure crudo, de
Mer-

Mercurio 2. partes & dimidia,
 de sulphure 1. pars & dimidia, ni-
 hil fere coquitur: Ideo cito sol-
 uitur, vt probat Auic. capitulo
 de plumbo, vbi dicit, aurum co-
 quitur plumbum vero non, cō-
 plexio sua frigida est & sicca, fri-
 gida in quarto sicca in tertio cō-
 tra per epistolam ad Hasim sub-
 iectum liquefactionis est humi-
 ditas ergo est magis humida quā
 Luna. Respondeo, non. Sua hu-
 miditas non est mixta vehemen-
 ter, sed est propter cruditatem,
 & sic solue ad alias rationes. Nūc
 de stanno. Stannum fit ex aqua
 maiore, terra minore, aere mi-
 nore, igne minimo: de aqua
 duæ partes: de terra vna pars:
 de arere quarta pars: de igne o-
 ctava, fit autem de Mercurio
 puro

puro crudo, & ex sulphure adu-
 sto: de Mercurio duæ partes &
 dimidia: de sulphure vna pars
 & dimidia, complexio eius est
 frigida & humida. Opus subtile
 est in ipso nõ opereris cum illo,
 donec fueris diues secundum
 Auic. & dicunt quidam, quod
 Auic. contradicit multis philo-
 sophis, & nullum commendauit
 nisi se ipsum, & quod contradi-
 xit Hermeti philosopho, sed nõ
 est ita non contradixit Herme-
 ti, sed non intelligentibus Her-
 metem, & cõtradixit falsis trãs-
 latoribus, sicut fuerunt isti, qui
 transtulerunt libros 9. quia re-
 quiritur quam translator sciat
 linguam, in quam debeat fieri
 translatio, & sciat linguam trãs-
 laturam, & scientiã translatan-
 dam,

dam, modo translator quando sciuit linguam, fecit se magistrū, & fecit multa ex proprio capite, tamen Arist. nunquam talia cogitauit, vt est in quarto Meteororum quod bene potest probari per rationem, & per sua dicta in suis secretis de diuersis scientiis: Illis enim contradicit & merito.

Nunc de cupro, est de igne vna, de aere media de terra quarta de aqua octaua fit autem de Mercurio grosso semicocto, & ex sulphure fere cocto, de sulphure secundo de Mercurio vnam, & est propinquius argento quam auro: dicunt aliqui & contra: quia dicunt leuius est tollere nigredinem, & augere rubedinem quam facere al-

bum:

bum, nesciunt quid dicant, quia
 antequam ruber ſit perfectum,
 oportet quod ſit album, & tunc
 eſt ſuſceptibile ſicut prius dixi,
 & citius recipit argentum quam
 aurum, quia ſuum occultum eſt
 argentum. Dicunt de plumbo
 eodem modo quidam authores
 quod plumbū eſt propinquius
 auro, reſponde eadem ratione,
 quia ſuum occultum eſt aurum,
 id eſt citius. &c. Complexio eius
 calida eſt & ſicca. Operare cum
 cupro & non amittes. Et dicam
 cauſam in cupro quare cuprum
 dealbatum vt argentum omni-
 no & in malleatione, & quando
 coniungitur cum argento, pro-
 pterea argentiū eſt, & tamē hoc
 1. dicā cur vocatur lapis, in 2. q. 1
 eſt lapis, 3. ad vtilitatem, deinde
 ad

ad causam dicunt esse lapides: quia lapis pretiosus superat omne aurum: sic ille lapis merito vocatur lapis. Alia causa cur vocatur lapis, est quia sicut lapis stat in igne, & sustinet ignem: Ita lapis noster absq; corruptione. Si quæris quid sit lapis. Dico quod omne fixum super ignē. Si queris quid sit lapis metalli, dico omne quod est, fixum sicut in primo, & si sit in ratione metalli. Si queris, qui sunt lapides preciosi metallorum? Dico saphyrum, cristallum, iacintum, hoc est vnum arborum, salem armoniacum vtilitas est ad solem & lunā faciēdū, alia, vt faciamus quodcumq; pati temptationē. Nunc ad causam. Dico, terra elementaris vel terra medicinalis apponatur

natur ad albificandum. Nihil valet, quia habet eandem complexionem quam prius habuit. Modo calidum & ficcum non recipit frigidum & humidum: quia nō habet nec de metallo, nec de lapide, vt possit sufferre temptationem. Et sic fecit ille Berardus in quarto Metheororum & idem taliter loquebatur de arte. Et omne quod dico in elementis intellige scilicet in corporibus. Eodem modo post diuisionem. Vnde non expendes elementa lapidis in talibus, sed elementa metallorum: hoc est sanum. Et dabo tibi aliam causam quare bis vel ter stat in igne, & color fortis, & in tertia vice peioratur: quia sua elementa non sunt æquata recte, nec cocta,

cocta, nec bene permixta, & ignis aigt in eis permiscendo bis vel ter coquendo. Sic fit male quousq; faciat aliquod contrarium deuincere aliud, & sic vnū destruit reliquum, & sic sempereriorando. Et quot minuta deficit à vera æquatione, tot annos non stabit in probatione. Et dices forte, si tot annos stat, quot habet minuta, sufficit mihi, dico sunt causæ stationis, id est, vices probationis. Vnde substantia quæ habet summam æquationem redit in suum circulum, sicut sol, in quo non est dare finem. Et aurum habet suum rotundum, id est, circulum, & eodem modo de luna in sua æquatione, si sint perfecte mixta & cocta

DE ARTE CHYM. 369

cocta, quia sicut sol habet suum
circulum, ita & luna habet suum
circulum. Nunc ad ferrum de
igne 2. partes, de aere 4. de terra
medium, de aqua tertium fit e-
nim ex sulphure adusto, & ex
Mercurio perfecte cocto: de sul-
phure tres partes, de Mercurio
vna pars complexio eius ca-
lida & sicca corpus septimum
est ignotum. Aliqui dicunt,
quod vitrum est corpus tali ra-
tione, quia corpora alia ac-
cedunt ad eum, & alia ratione,
quia Mercurius nominatur in-
ter spiritus, ideo non debet no-
minari inter corpora, & alia est
ratio secundum Auicennam,
quia sunt quæ cum malleo se e-
longant, vitrum non elongat
se cum

secum malleo. Ergo nō est de 7.
 dico cum Auicenna, quod vitrum est corpus & spiritus: Sicut omne hic inferius habet dominium à terra & aqua ad substantiam, non secundum effectum, vel dicunt quidam & bene de 4. spiritibus; Mercurius est de genere metallorum, ex genere atramentorum sulphur: ex genere lapidum Arsenicum, ex genere salium, armoniacum.

Nunc dictum est de corporibus, nunc parum de spiritibus, & à Mercurio sumpto inimico. Dico quod secū dum hoc quod euolat, non est corpus, sed secū dum substantiam. Et dicunt aliqui ipsum esse calidum, aliqui frigidum, calidum tali ratione, quia per exemplum in speculo ardente

ardente, quia calor solis veniens ad calorem introclusum per poros vitri, volens ipsum ad se trahere, & aliud obedit sibi, & vellet exire, tamen non potest: Sicque ex reflexione causatur calor, hoc nihil est, sed est frigidū & humidū, & magis humidum quam frigidum, & calor solis veniens ad suum contrarium per poros ex actione contrarietatis causatur calor: absit, alia ratio, vt est in calce non extincta, cum aqua frigida sibi aduenerit, est magis calidum per medium quā frigidum: quod per experimentum patet frigidum in medio quarti humidum in quarto & non omne metallum est eiusdem compositionis, vt dicit Auicena, quia de plumbo il-

Q

lud

Iud non valet, vnde per equationem bene scis vertere huc & illuc, quia est radix rei totius, vt Luna ipsum recipiat: Sustine frigiditatem, depone humidum fluens, sed ferrum reduc ad suū occultum, &c. Et dicam de Mercurio multa, sunt aliqui qui figunt Mercurium cum plumbo, quousque remanet fixum in fundo, vt corpus possit eum suscipere, modus est, sed non optimus. Intellige istud Auicenna. Qui habet purum Mercurium novies sublimatum, habet totum. Et cum hoc dicam quod necessitas diuisionis elementorum, vt possumus componere complexionem ad libitum, quia nos non inuenimus aliquid simile auro, nisi aurum, facere
aurum

aurum de auro quid valet. Alia
 vt quod superfluum est per con-
 trarium dominatur, & conuer-
 so & causa quarte Mercurius
 iungitur cum corporibus humi-
 dis, est, quia suum humidū gau-
 det humido, & per hoc potest
 probari, quod suum humidum
 magis est dices, contradicis
 quod plumbum est frigidum &
 siccum, dico quod sic operatur,
 sed quando funditur est suæ cō-
 plexionis, & dico cum Auicen-
 na est currens propter spiritum
 suum, &c. Et multa utilia sunt in
 Mercurio, quia leniter æquatur
 ad quodlibet corpus, & est com-
 paratio facta inter ipsum & me-
 dicinā, q̄ defert aī medicinā ad
 membrū debitū, vt philosophi
 sanant. Sic iste Mercurius post q̄

Q 2^a est

est tinctus albus cum rubeo, & nō separatur à Mercurio & Mercurius coniungitur cū corpore, nec recedet ab eo: Tunc sis certus, quod color stat, & temptatio non nocet: quia si color non à Mercurio, & Mercurius non à corpore, ergo nec color. Et feci te intelligere verba Auicennæ in pluribus. Non adhibeas fidem istis commentatoribus Auicennæ, quia ubi ipse dicit manifeste, propter inuidiam dicunt q̄ in hoc errauit & quādo dicit occultū, dicunt quod ipse dicit verū, si vnū tale adiungeretur: falsum dicunt, quod si tuum occultum esset manifestum, & vnum tale adiungeretur, nihil valet. Cape textum & æquationem, & faciunt rationes sophisticas

fticas, vt videantur boni, & vt
 authores errant in opere. Nunc
 ad sulphur redeo : dico quod
 sulphur est calidum & siccum,
 sicut dicit Auicenna capitulo
 de sulphure, & est magis siccum
 quam calidum, & frangit cor-
 pora vt ipse dicit, & sublimat se,
 & ideo est spiritus, vel ratione
 spiritus. Vnde subdit, quando
 aliquid non se sublimat per se,
 appone spiritum proprium, &
 vi spiritus sublimabitur. Et sul-
 phur est calidum fere in tertio
 & siccum in fine quarti præter
 15. minuta, vt dicit Auicenna
 authores sæpe per 4. spiritus,
 intelligunt quatuor elementa,
 & stulti temptant, & non inue-
 niunt, & non curant sapientes
 nisi ex sensu proprio, & in qua-

tione, & ratione, & inueniunt
veritatem vt dixi tibi. Non cre-
das experimentis meis nec aliis,
quia per vnum dant intelligere
reliquum, & dixi tibi qualiter
sulphur intrat, & qualiter non,
& qualiter debes saluare humi-
ditatem in calce, & in quolibet
& si scirent hoc medici, non
euacuarent tantum de humo-
re radicali in laxatiuis, imo fa-
ciunt sicut experimentator sine
theorica, & occidunt homines,
quousque inueniunt vnum ex-
perimentum ad illum humo-
rem vt pote in choleroico, & cre-
dunt hoc tenere in omnibus
complexionibus, nesciunt ali-
ter experiri nisi in hominibus.
Væ talibus vellem si nescirent
curam propriam, quod pro-
cede.

cederent sicut Alchymistæ faciunt ad corpus ignotum, quia secundum Gallenum. Ignota causas à casu procedit cura, quando corpus est ignotum omnino quod est ei conueniens facies. Pone elementa æquata in illo corpore, & illa æquata confortant bonitatem in illo corpore, & tunc statim percipies quod elementum est dominans, hoc facto acue medicinam per contrarium, & illud contrarium vincet dominantem, & est cautela maxima, & est processus optimus in physica, dare primo medicinam temperatam, quæ est illa, ex mere contrariis, & ex illis confortatur natura, quia natura

gaudet mediis , & tunc statim percipies quis humor est dominans, hoc scito, acue medicinã temperatam parum & parum per contrarium morbo , & sic melius est stare per longum tempus quam statim occidere, & ista medicina bene restat iudicio Astronomiæ , quam philosophi yolunt credere quod illud, quod purgat inferius per influentiam superiorum posset purgare per superius: Ita medicina bona in omnibus quod dicunt de Astronomia , certe quia nesciunt, nolunt credere, quod vna scientia specie distincta ab alia requiritur in talibus, tamen hoc est, contra omnes suos aucthores, & sustinent vnum suum argumentum, quod omnis mo-

tus voluntarius, &c. Vnde quæ non sunt cognita nec scita apud eos sunt execrabilia, vnde multi multa dixerunt, plura tamen bona abbreviauerunt, quia ea non cognouerunt.

Nunc de sale armoniaco breuiter, sal armoniacus calidus & siccus, & sua caliditas fere æquatur suæ siccitati præter 4. minuta: calidus & siccus in medio quarti præter 4. minuta de siccitate minuuntur dissoluit, &c. Arsenicum calidum est & siccum, & calor suus maior est sicco, hoc vult Auicenna in suo capitulo, cum dicit, comburit corpora, & sulphur magis siccum. Idem frangit corpora, & est calidum in fine quarti siccum fere in medio tertij non omnis

Q 5 Mer-

Mercurius, nec omne sulphur,
 & sic de aliis sunt eiusdem com-
 plexionis, sed quæ debent eligi
 satis plane dicit Auicenna de
 salibus satis bene dicit, si daret
 gradum, & latitudinem gradus,
 & quid multi intellexerunt per
 sales dicit quinta distinctione,
 capitulo decimoquinto de vi-
 triolo in fine. Et audies in
 dictis meis aliquid contra A-
 uicennam, ego non dixi, sed
 est opinio aliorum, & si di-
 cas quam rationem, dico ta-
 liter de minutis? Dico per æ-
 quationem & rationem, & per
 libros in Græcia. Modo breui-
 ter de calce cuiuslibet corporis
 calx auri inter omnes calces est
 media, sicut aurum inter om-
 nia

nia corpora est medium, sed
 declinat ad calidum & siccum,
 & in medio primi gradus, & di-
 ces quod ego dixi prius, quod
 aurum fuit incorruptibile, &
 hoc corrumpitur, quia recedit
 à temperamento: Nam vbi au-
 rum funditur, est incorruptibi-
 le, sed in illis minutis partibus
 fit adustio. Et dixi similiter
 quod propter commixtionem,
 bene posset corrumpi ratione
 illius recepti. Et hic dicam de
 auro parum, & quid est Elixir,
 & qualiter mutat, & sub qua
 forma manet mutatio fieri, &
 causam quare est melius au-
 rum ex facto, & est Elixir vsque
 ad terminum suum, & aliud
 nō. Elixir secundum aliquos, est

res cōuertens dissimilitudinem
 in similitudinem rerum appo-
 sitarum. Secundum alios, est res
 corrigens omnem infirmitatē,
 ipsum corpus reducendo ad op-
 timum. Secundum Auicennam
 est res transmutans vnam
 speciem in aliam, & à potentia
 ad actum, quod est suum opti-
 mum. Aurum, scilicet & argen-
 tum, stans, tingens, &c. Et dixi
 qualiter simul stant. Isto modo
 mutant, quia ita æquatur, & per-
 fecte coquitur, quod agit in
 quodlibet, vsque ad suum ter-
 minum, & non finit aliquid in
 eo agere, sed est dans suam tin-
 cturā, vt oēs dicunt, quia quan-
 to plus perfecte coquitur, tanto
 magis tingit. Si queris de forma,
 dico

dico q̄ actio illius Elixir in tempore est inductio formæ in materiam, & est in instanti. Dico q̄ in actione nec debet dici vna forma, nec alia simpliciter, sed est in forma mixti, donec forma inducatur: Et quando habes Elixir, cogites de dicto Auicennæ comede vt bibas: Hoc est dicere. Noli comedere tantum de puluere venenoso, quin bibas: Hoc est dicere. Noli vt̄i Elixire tuo in immundis, quia nō lucraberis. Aliud, non comedas de filio cuius mater sit corrupta: Hoc est ponere tuum Elixir in corpore immundo. Bibe vt cōmedas, hoc est, noli tantum dare, de aqua, quin in posterum possis comedere, hoc est accipere puluerem. Alio modo: Noli
po-

ponere aquam immundam & non distillatam in Elixir: Non tamen dico, quin agat in corpore immundo: sed corpus non suscipit animam libenter, nisi à scrupulis sit mundata. Sed reduce corpora ad temperamentum, ut dixi, & tunc sunt susceptibilia, & hoc vocant materiam primam ut dixi in qualitate, & tunc habes illam questionem solutã, quomodo quadrãs mutat mille mille partes, quia quicquid apponitur ad susceptibile, facit totum susceptibile esse, & eius cõplexionis. Contra dicis tu. Ut qđ laboremus in Elixir, quia per te tantũ valet apponere aurũ quia facit ipsũ esse sue nature, dico nõ tantũ, sed videt tamẽ: & hic dicã eausã in auro de facto & natura.

li. Dico quod aurum de facto est melius naturali in multo, quia magis perfecte æquatur, & color fortificatur de solutione & diuisione. Et quidam portant vnum falsum textum Auicennæ pro se, & quod hoc sint verba Auicennæ & illud quod non est de Elixir valet magis, & illud nunquam erat in mente eius, cum statim immediate subdit, & illud est in tribus modis.

De petra capillorum, &c. & tamen hoc non posset esse naturale, & si esset, quod falsum est: Adhuc posset dicere, quod aurum naturale melius est ad diuersos lapides, quia si esset de petra capillorum, haberent eandem æquationem virtus tamen potentia non est

est eadem. Vnde si caperes aurum de quo lapide esset factum, melius esset operari cum eo, quam cum naturali. Vnde dico quod optimum Elixir fit de auro, & sic quando calcinatur, est lapsus à temperamento. Æqua eum cum elementis. Si fit de lapide, æqua eum cum elementis eiusdem lapidis: Si fit naturale, æqua eum de quocunque lapide volueris. Et hoc est de mente Auicennæ cum dicit capitulo de auro: Operare cum eodem lapide, hoc est ipsum rectificando, eum quo lapide prius operabatur, & hoc est sanum. Et nullum Elixir est melius. Et sicut dixi de auro, sic de argento. & distinctionem inter ea satis plane docet Auicenna.

Nunc

Nunc ad causam, dico quod quanto sæpius solueris, & coagulaueris, tãto fortior erit tinctura & circulus suum prolongat. Vnde quia aurum quando miscetur cum tali temperamento, valet, sed nõ tantum, causa prædicta, nec habet circulũ ita magnum, hoc sufficit de auro & argento.

Et iam de argento. Dico calcem argenti esse calidum & siccum in secundo gradu, calx cupri in tertio, calx ferri in medio quarti, calx plumbi in medio tertii calx stanni in principio secundũ. Calx Mercuri in ouies sublimati in quarto siccitatis in quarto caliditatis, quia quãdo induratum humidum sicut Mercurium, in prima induratione fit calidum

dum & siccum. Calx Mercurii in prima sublimatione fit calida & sicca in secundo augmentat 20. minuta in caliditate, & 25. in siccitate, & sic de tribus residuis spiritibus: Et si nescires, dedi tibi cautelam ad procedendum ad ignotum. Et si queris causam quare molle cum molli, & durum præcedit. Dico duo, vt alia intelligas, & per hoc scias mollificare & indurare, quando molle cum duro, si sint similes in complexione, vt argentum & Mercurius, quando coniunguntur, nulla est actio contrarietatis, nisi secundum magis & minus. Venit calor exterius, & expellit humidum ad partes centrales, & frigidum manet utrobique, & sic fit coniunctio par-

DE ARTE CHYM. 379

pari m , & quando sic fit induratio. Sed pone cuprum cum stanno, ibi est actio contrarietatis & sic calor agens in contrariis dissolvit partes ad dissolutionem partium, ex parte humidi fit mollities. Cum his habes alia ad indurandum Lunam, dedi terram ad mollificandum, dedi aquam ad dulcificandum, dedi tibi aquam ad amarificandum, dedi tibi terram cum contractione partium; & fit pondus. Eodem modo de igne & aere in Sole, &c. In dissolutione corporum requirunt humiditatem bene per 30. minuta.

Nunc breuiter, de residuis,
& pri-

& primo de igne & eius proportionem: Ignis est triplex, naturalis, & hic est communis, elementaris; physicus, id est, fimus. Proportio ignis est cum ratione agentis, ut in distillatione aquæ, ignis levis, in aere maior, & in sublimatione ignis maximus: Ignis levis, quousque humiditas exierit, & quilibet istorum ignium diuiditur in maximum, medium, & minimum. Et quando dicunt in fimo, fac puteum in terra, cum tertia parte salis, & habe vnum vas simile ampullæ factum, ad ponendum in fimo, quousque inspissetur. Deinde extrahatur, & ponatur ampulla ibi, & sic fiat aliud, in septimo die remoueat, & conseruetur ab aere, & per ignem istum po-

DE ARTE CHYM. 381

tes distillare. Et dico tibi vnum, quando vis vt frigidum intret centrum alicuius corporis, vel rei, appone calidum, & defert frigidum vt induratio, & quando soluis, cum calido, &c. Mensis physicus est 15. dies. Et quando dicunt, mole & tere per 3. dies non requiritur, quia aliquando fit per vnum. Aliquando per 3. intelligunt 6. & tunc intelligunt sic quod aliquando molatur per 3. horas, & deinde ponatur in fimo. Deinde molatur, & iterum ponatur, &c. Et proportio temporis sit secundum rationem tuam.

De proportione metalli, ad medicinam. Proportio est hæc 5. & 6. pars medicinæ, quia nihil ingreditur metallum, nisi
fit

sitratione metalli. Et dixi quod
 non intelligeres primum, nisi
 per secundum, nec secundum,
 nisi per tertium, & qualiter ma-
 ximum mendacium & secundum
 & in primo. Dicam: Primum
 quia elementa sunt in eo, secun-
 dum, mixtio est in eo, vel scribi-
 tur mixtio, quia mixtio est de eis,
 & tertium quod est maximum, vel
 quia scribitur, vel quia propor-
 tio est de eis, & terminus tinctu-
 ræ secundum nobilitatem com-
 ponentium, & cautela ut proce-
 das de 10. in 10. & causa prædi-
 cta. Et quoniam ignis, &c. Ex
 hac ratione dixerunt antiqui quod
 spiritus debent esse pars decima
 corporis, & bene dixerunt, ta-
 men Avicenna melius primo
 capitulo quartæ dictionis: Vbi
 di-

dicit 6. de 6. & media de 6. & expo-
 nit se statim sic hoc est 6. parte,
 de corpore, sexta pars de spiritu:
 & media 6. de elemento: hoc est
 medietas spiritus de elemento,
 & hoc est 6. de 6. & media 6.
 hoc idem dicit in ponderibus
 cum dicitio. de 10. & media de-
 cimæ, & non intellige quod lo-
 quitur in singulari elemento:
 quia non intelligit nisi vnum e-
 lementum, sed quod vnum ha-
 beat dominium, vt in Luna. Et
 elementum sit complexionis
 Lunæ post æquationem, vt di-
 xi, quia Luna est frigida & humi-
 da, & illud sit similiter, & tunc a-
 qua est dominans, quia Luna est
 maioris humiditatis, propter il-
 lud dicit in elemento, quia frigi-
 dū & humidū sit aqua, & loquitur
 de Lu-

de Luna, hoc patet per dealbationem cupri in forma Lunæ, & dixerunt, & certe verum non dixerunt, cum ratio & experimentum contradicit. Et si quæras vnum tale quod agit in frigidum & humidum, sicut ignis, quod est calidum & siccum, & dedi fimum cum cōtrariis qualitatibus. Dedi tibi elementa ad æquandum omnem rem, id non quæras. Sed si quæras qualiter distillabis aquã cum sua falsedine, oportet quod habeas vas curatum, & quod vas sit latum, & dixi quanto corpus ponderosius, tanto, &c. De distillatione nota. Et distilla per ignẽ vehementem, non per ignem congelationis, & quidam sunt qui mittunt corpus in instrumento &

nō valet, quia corpus non subli-
 mat se, nisi cum spiritu, & spiritus
 vbi est fixus, qualiter debet as-
 cendere tam altum sicut esset
 spiritus crudus, tenerationem,
 dimitte meretrices, quæ vadunt
 de ciuitate in ciuitatem, & di-
 cunt: Accipe hoc & hoc, & ha-
 bebis hoc & hoc. Imminet, &
 non est in muliere fides. Et si ha-
 beas filiam falsitatis, & velles eā
 facere meretricem: quia multi
 cupiunt meretricem, si pereat
 in custodia tua, melius esset, q̄
 homo natus non erat ille, non
 propter me, nec propter te, sed
 propter accidentia. Tace & lo-
 quere: Loquere & tace, hoc est
 dicere, tace veritatem, & loque-
 re viam probabilem, vt docui te.
 Si dicas, quare non misit aliqua

R

ope

opera? dico dedi tibi speculum,
 & scis videre errores aliorum &
 non scis eligere veritatem. Non
 possunt stare. Et si ego dixerō ti-
 bi, non credas mihi, nisi per æ-
 quationem, & pone æquationē
 istam iuxta Iacobum & respice
 errores translatoris, quia ipse di-
 xit veritatem, sed translator
 non intellexit rationes: & ideo
 fecit rationes apparētes ex pro-
 prio capite, cum ad esse rei non
 pertingat. Væ talibus, quia sic-
 ut habens vnum oculum, duce-
 re potest cœcum huc & illuc.
 Sic isti sophistæ ducunt homi-
 nes huc & illuc, vbi volunt, per
 rationes, quia non vident de
 veritate. Et si aliqua dicta sint
 penes te ligata, rescribas, & sol-
 uam ligamenta cum auxilio
 ynus

DE ARTE. CHYM. 387

vnius Dei in trinitate, & trinitatis in vnitate: Vale & valeant, &c. de Azihg. Alk.

*Explicit verdhsm. menetz.
dhsm. Zlierb. Azdsu. ad fratrem
Helegg.*

SPECVLVM SECRE-
TORVM.

EDITIO fratris Rogeri Bacon, super instructione totius artis Alchymia. In nomine Domini nostri Iesu Christi ad instructionem multorum circa hanc artem studere volentium, quibus copia deest librorum hic libellus edatur, titulusque Speculum secretorum intulatur. Idcirco in isto libello quasi in speculo totum secretum

R 2 phi

philo sophorū apparebit, & ope-
 ratio eorū in arte hac nec non &
 ordo operis sensibilibiter inspiciat-
 tur, vt habeant amici nostri po-
 sterioris ex eius inspectu sine tæ-
 dio dilectionem, sine obscurita-
 te viam hoc opus aggrediendi
 sine difficultate, artem operan-
 di sine confusione, ordinem o-
 peris sine defectu, profectum
 sub compendio, consummatio-
 nem efficacem, & vt habeant ex
 consummatione maximam vti-
 litatem, sicut in fine eius pate-
 bit, & vt habeant ex hac arte ra-
 tiones probabiles & veras, & ex
 operatione magisterium præo-
 ptatum, & demonstrationem,
 quibus valeant contradictori-
 bus, hanc artem ad nihilare vo-
 lentibus faciliter obuiare, pru-
 den-

denter resistere, breuiter respō-
dere, & eorum soph sticationes
solerter euacuare. Dicunt enim
q̄ impossibile est aliquod cor-
pus per transmutationem alicu-
ius materiae nomē resultare, nisi
ex sua minera, vt aurum ex mi-
nera auri: argentum ex minera
argenti, & sic de cæteris corpori-
bus affirmantes illud per Arist.
in quarto Metheororum dicen-
tem. Sciant omnes artifices Al-
chymix species veras transmu-
tare non posse, dicunt etiam, &
ibidem dicitur, quod plumbum
semper est plumbum, licet im-
munditiæ eius abstergantur, vt
videatur argentum, & sic delu-
dunt homines per suum falsum
intellectum intelligentes non
verba Arist. Solutio. Quibus sic

respondere potest, quod non est nobis laborandum circa transmutationem corporum, ut faciamus aliquod ens de non ente, & ut faciamus aliquid de hac minera, quod non est de hac minera. Sed ut reducamus de minera corrupta ad mineram incorruptam. Verbi gratia, ut habemus in libro qui dicitur Lumen Luminum. Quando plumbum est species argenti, cuius mineram inuaserunt ægritudines, scilicet mollicies, nigredo, & foetor, quibus depositis, est argentum verum & rectum, & sic reducitur ad suam veram mineram, & secundum primam radicem non est translatum, neque transmutatum à sua minera. Similiter ferrum est argentum, sed est

est corruptum in sua minera, per
 dominium sui sulphuris immū-
 di, & sui argenti viui non puri.
 Vnde nocumenta ingrediuntur
 super ipsum in sua minera, scilic.
 nigredo, durities, siccitas, quib.
 ablatis est argentum rectum. Si-
 militer cuprum est anima & so-
 ror argenti, in omnibus disposi-
 tionibus suis, scil. mollicie, duri-
 tie, fusione, & malleatione, sed
 est rubeū & nos auferemus ab eo
 rubedinem suam, & tunc est ar-
 gētum rectum. Similiter stannū
 habet mollitiē, stridorem denti-
 um, & nigredinē, quib. ablatis, re-
 ducitur in argentū. Similiter ar-
 gentū est aurū nisi in colore tan-
 tū. q̄a color auri auferēbat̄ ab eo,
 in sua minera p̄ dominiū sui argē-
 ti viui. Nos autē damus ei colorē

& tunc est aurum rectum: & hoc est, quod Aristoteles dicit ibidem, quod si argentum viuum fuerit purum & clarum, & sulphur mundum & rubeum, & calore eius temperatus; fit ex eis in longo tempore secundum naturam aurum minerale. Similiter si argentum viuum non fuerit purum, & sulphur non mundum, fit ex eis aliud corpus minerale secundum dispositionem sui intra. Nos quidem quod natura in 1000. millibus annorum naturaliter facit. Illud idem in breui tempore artificialiter facimus, vt puta in vna die vel hora diei, cum medicinis propinquis, quamuis longo tempore præparatis, & sic reducuntur ipsa corpora corrupta in sua mi-

minera ad substantiam claram,
 & mineram non corruptam, sic-
 ut patet infra. Igitur prælibatis,
 quæ aduersantur, & qualiter sol-
 uuntur contradicentium erro-
 res, suscepti operis debitum ab-
 soluamus. Vt sciamus quæ &
 quot & qualia oporteat esse, quæ
 huic operi principaliter sunt e-
 notanda.

Scire ergo te oportet lector,
 quod tripliciter reducuntur cor-
 pora ad suam veram mineram.
 Aut per Elixir lapidis in vna ho-
 ra, aut cum aliis medicinis pro-
 pinquius, aut per ignem tantum
 absq; medicinis. Igitur in prin-
 cipio requirenda sunt à nobis
 quæ & quot huic operi sunt ne-
 cessaria ad hoc Elixir facien-
 dum, & ex quibus & qualiter

R s fieri

fieri potest, & qualiter oporteat ea esse, & ex quibus fieri debet, & hoc dat ordo operis sequētis, quibus scitis, scitur intētio quaesita. Nota igitur q̄ 4. sunt huic operi necessaria, scil. calx corporis, spiritus, oleum, & tinctura, & corpus aptum sit cui debent ista permisceri: quid autem omnium istorum sit, iam patebit. Calx corporis, est puluis cuiuslibet corporis calcinabilis in diuisibiles partes diuinus, quoniam impossibile est ulterius diuidere, sicut sunt atomi qui sunt in radio Solis. Calx vero duplex est, alba, scilicet sicut cerusa, & rubea sicut sanguis. Spiritus est quoddam corpus subtile, fugiens ignem, sicut patet inferius.

Oleum

DE ARTE CHM. 395

Oleum est humiditas calorem inspissata in quolibet corpore, & est pinguedo, quæ facit ipsam calcem liquefactibilem in igne, & permiscibilem in corporibus liquefactiuis. Tinctura est quædam cohærentia colorans illam calcem, & eidem inseparabiliter adhærens.

Dico autem quid est vnumquodque istorum, necessarium fore æstimo te scire quale debet esse vnumquodque istorum in sui natura vel confectione. De qualitate omnium dico, quod debent esse fixa super ignem, vt non fugiant ab igne, nec ab eo consumantur, nec mutant colorem in igne, talia debent esse quæ in hoc opere dominantur: vt ex

commixtione omnium istarum rerū fiat vna substantia stans, tingens, profundans, cōsolidans & perseverans. Amplius iā constat tibi lector quæ & qualia sunt, quibus in hoc opere indigemus. Nunc tibi restat dicere, ex quibus & quot ista possunt fieri. Et nota quod ex omni re fixa super ignem possunt ista fieri vel extrahi.

Sed quia ista sunt infinita quoad nos: Ideo ad hanc confusionem euitandam, eligemus ea tantum, quæ philosophi elegerunt, & quibus utebantur, & sunt 2. tantum, scilicet vegetabilia quæ quidem sunt lapides viui philosophorū, & mineralia, quæ vero sunt 2. scilicet spiritus & corpora. Spiritus vero

vero sunt 4. & corpora 7. & sic
 relinquitur illa confusio ad cer-
 tum terminum & numerũ, quia
 de infinitis non est ars, neq; sci-
 entia. Nunc restat videre natu-
 ram lapidum, & eorum cogni-
 tionem, & quid & quot sunt, &
 sciendum est quod 12. sunt lapi-
 des viui, sicut inferius patebit in
 suo loco. Sed ex omnibus eligi-
 mus tantum tres per excellen-
 tiam, qui nobis sufficere possunt
 ad complementũ Elixir, & sunt
 isti scilicet sanguis humanus, ca-
 pilli humani, & oua gallinarum,
 & istos elegerũt philosophi, quia
 excellunt omnem naturam 4. e-
 lementorũ completam scilicet
 terram, oleum, aquam. Et hic o-
 leum est loco aeris: quã quidem
 naturam licet mineralia habeãt
 in se

in se, in aere tamen diminutam habent, sicut inferius patebit. De spiritibus, nota quod 4. sunt spiritus, & dicuntur spiritus quia fugiant ignem, & euaporant per fumum in aerem, quorum fumus summopere vitandus est, quia subito adnihilat hominē, & ipsum reddit paraliticum, & inducit appoplexiam, & multotiens mortem. Et sunt isti Mercurius, sal armoniacum, sulphur Arsenicum, & quamuis habeant in se naturam prædictam, magis tamen diminutā habent quam lapides, quia in lapidibus est terra, quæ est calx completa, & habent aquam & oleum, quæ sunt tinctura: aqua est tinctura alba, & ignis est rubea tinctura, quam non contingit extrahere

à spi-

à spiritibus, nisi forte à sulphure:
 & hoc euenit per accidens & o-
 leum quod inuenitur in spiriti-
 bus, sicut in omni re tam anima-
 ta, quam inanimata, & sicut sales
 inueniuntur in omnibus rebus
 calcinabilibus, & quia tinctura
 in spiritibus est diminuta, nos
 augemus eam per aquas candi-
 das & rubeas, & eam vigoramus,
 & completur sicut patet infra in
 libro 12. aquarum calcem vero
 & oleum in se ipsis habent com-
 plete.

De corporibus, septem sunt
 corpora, quæ sunt ☉. ♃. ♀. ♁. ♄. ♀.
 & ♄. Sol est aurum, luna argen-
 tum, Mars ferrum: Iupiter stan-
 num, Venus cuprum, Saturnus
 plumbū, Et quamuis Mercurius
 nomi-

nominetur inter corpora, ipse
 tamen est spiritus, & ista corpora
 naturam prædictam percipiunt,
 magis tamen diminute quã spi-
 ritus, & ideo eorum defectus per
 aquam & oleum suppleantur, &
 eorum duplex est scilicet candi-
 da rubea, sicut docetur in lib. 12.
 aquarum, & est eorũ oleum, si-
 cut infra patebit. Sal armoniac⁹
 albumen ouorum: sal alke sal ci-
 bi præparatus, id est sal cõmunis,
 sicut docetur infra in suis capi-
 tulis, videlicet de sale cõmuni, sa-
 le gẽma, sale alke: alumine, nitri
 alk. Mercurio, sale armoniaco
 Arsenico, sulphure, litargirio, a-
 qua calcinatiua alba & rubea, o-
 leo philosophico albo & rubeo,
 quomodo autem oportet præ-
 parari omnia prædicta, & quæ

&

DE ARTE CHYM. 401

& quot sunt eorum præparatio-
nes, & si sint omnia eiusdem, an
diuersę naturę, hæc tibi lector
necessaria existimaui: de quibus
hic est ordo absq; omni errore.
Scias hoc, quod hæc est consu-
matio totius operis, & confecto
huius artis. Notādū igitur quod
6. sunt operationes siue præpa-
rationes, quæ exercentur circa
opera prædicta: & prima harum
est ablutio vel mundificatio tā
spirituum quam corporū & la-
pidum, & hæc operatio cōis est,
tamen lapides nō debent abluī,
nisi tantum capilli, & istud totū
docetur in libro abluionū, qui
est de 70. verbis. Secunda ope-
ratio est specialis & propria, &
cuilibet per se diuisa, quia lapi-
dum est distillatio, spirituū sub-
lima-

limatio, corporum calcinatio,
 Quid autem sit distillatio, do-
 cetur in libro de 30. verbis, di-
 stillatio enim est segregatio siue
 separatio. 4. elementorum ab-
 inuicem. Sublimatio spirituum
 est eorum eleuatio donec figan-
 tur in igne, sicut habetur in li-
 bro de 70. verbis, & infra pate-
 bit de eorum sublimatione satis
 plene de calcinatione corporū
 infra patebit de regiminibus eo-
 rundem, & est calcinatio corpo-
 rum calcinabilium, vltima eo-
 rum diuisio in partes indiuisibi-
 les, quasi impossibile est vltterius
 diuidere, vt sunt atomi in radio
 solis, cuius non est pars, neque
 tactus, & est puluis albus vel ru-
 bens, qui dicitur calx. Sequitur
 de tertia operatione, quæ est
 com-

DE ARTE CHYM. 403

communis omnibus, tam lapidibus & spiritibus, quam corporibus, & vocatur inceratio, id est, incorporatio, & est inceratio, imbibitio alicuius calcis, cum sua aqua ipsam tingente vel in albedine vel in rubedine, & cum suo oleo ipsam liquefactiuam faciente permiscibilem cum suo corpore, & dicitur inceratio, vel ceratio metaphorice, quia cum Elixire bene præparatur, debet liquefieri super laminam candentem vel super carbonem, sicut cera liquefcit, & cum sic fiet, tunc inceretur. Quarta operatio est solutio, & est partium inceratarum disgregatio est autem duplex, scilicet caliditate & roritate
 cali-

caliditate, vt in fimo equino 7. diebus vel amplius. Roritate, est vt in rorido loco die ac nocte ponatur, calido, hoc est, vt tu accipias tuam medicinam in vas vitreum positam, & eam sepelias in fimo equino calido & humido 7. diebus vel amplius, donec medicina soluat in aquam claram sine turbulentia, & hoc fit propter bonam commixtionem omnium compositorum, quia quanto plus solueris Elixir, tanto melior est in eo comixtio, & semper duplicatur in eo tinctura in qualibet resolutione. Solutio roritatis, est vt sumas vitreum cum tua medicina, & suspendas illud in olla, cuius orificium sit bene clausum, vt ex vapore aque bullientis ascendente

sol-

soluetur tua medicina, sed aqua illa bulliens per spatium triū digitorum, non tangat tuum vas vitreum, & hæc solutio fit in vna die forte, vel duob⁹, vel amplius Sequitur de quinta operatione, quæ similiter eõis est omnibus, scilicet coagulatio, siue congelatio, & est coagulatio medicinæ iam ceratæ & dissolutæ desiccatio vel induratio, & hoc est vt sumas vitreatum cum tua medicina dissoluta, & sepelias eam in olla in cineribus vsq; ad mediã, vt non cadat, neq; inclinet vitreata, & facias sub ea ignem per 10. horas donec medicina congelatur in lapidẽ durum & siccum. Modo sequitur de 6. & vltima operatione quæ est proiectio, & hæc est perfectio & cõsummatio
totius

totius operis, & hoc est generale omnibus qualiter vero debet fieri proiectio de medicina patet sic. Pone super ignem corpus vel spiritum, aut illud super quod debeat proiici Elixir, ut tepescat, & si sit corpus ut liqueat, & proiice Elixir mouendo bene, & cito cum Elixir liquefit, & miscuerit se cum corpore, remoue ab igne. Quot enim partes corporum tingit, id est pars Elixir patet secundum nobilitatem componentium medicinam & naturam Elixir. Elixir vero lapidis tingit plures partes corporis, quam Elixir spirituum, quia tingit 1000. millium partes & 2000. millia, sicut patet in libro de 70. & in libro de 30. verbis. Elixir vero spirituum tingit

tingit 1000. partes, & aliquando minus. Elixir vero corporū tingit minus quam Elixir spiritūū, quia tingit nisi 100. De præparatione aquarum docetur in libro 12. aquarum. De præparatione magni lapidis docetur in libro de 30. verbis de præparatione capillorum humanorum docetur in libro de lapide Rebis vel Dabesi, quod idem est. De præparatione ouorum docetur in libro de 70. verbis. de præparatione aliorum lapidum, docetur in lib. 112. lapidum. Iā igitur tene in generali tu qui hanc quæris scientiam rem diu percupitam, nec non & ordinem operationum, & omnem earum præparationem, quæ in hæc

408 ROGER. BACON.

hac arte necessaria sunt, & totius
huius rei complementum sub
maximo compendio propter
penuriam librorum. Custodi &
lauda Deum, & ei gratias age:
cui semper sit laus honor,
& gloria, Amen.

Explicit speculum secretorum.

ACON.

...ant, & ...
...mentum ...
...o propo
...n. Custodi
...ei gratias ag
...us honor,
...men.

Secretum.

9/2

